עפ 7253/14 גור פינקלשטיין נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

לפני:	כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין כבוד השופט י' עמית כבוד השופט מ' מזוז
המערער בע"פ 7253/14 והמשיב בע"פ 7314/14:	גור פינקלשטיין
	נ ג ד
המשיבה בע"פ 7253/14 והמערערת בע"פ 7314/14:	מדינת ישראל

ערעורים על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב בתפ"ח 34337-05-11 [פורסם בנבו] שניתנו ביום 14.9.2014 על ידי כבוד השופטים ש' דותן, ד' אבניאלי ו-ש' שוחט

תאריך הישיבה:	י"ח באדר התשע"ה	(9.3.2015)
בשם המערער בע"פ 7253/14 והמשיב בע"פ 7314/14:	עו"ד חימי אבי, עו"ד אבי וכניש ועו"ד משה וייס	
בשם המשיבה בע"פ 7253/14 והמערערת בע"פ 7314/14:	עו"ד זהר דולב, עו"ד לינור בן אוליאל ועו"ד נעם שביט	

כתבי עת:

ש"ז פלר, "האם עוד קיים "דין קשר" נוסף על דין הקשר", משפטים, כז (תשנ"ו-תשנ"ז) 631

אהרן ברק, "על משפט, שיפוט ואמת", משפטים, כז (תשנ"ו-תשנ"ז) 11

אליהו הרנון, "ארבעים שנה לסדר-הדין ודיני הראיות במשפטים פליליים", משפטים, יט (תש"ן) 703

ספרות:

אליהו הרנון **דיני ראיות**

אליאב שוחטמן **סדר הדין**

גבריאל הלוי **תורת דיני הראיות**

יעקב קדמי **על הראיות - חלק ראשון - הדין בראי הפסיקה**

--- סוף עמוד 2 ---

חקיקה שאוזכרה:

פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971: סע' 9, 10א, 10א(ד), 53, 54, 54א, 54א(א)

חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 25, 29, 33(1), 34ד, 133(1), 144(ב2), 244, 246(א), 249, 300, 305, 329, 329(א)(2), 499(1)(1), 499(א)(1), 499(ב)

מיני-רציו:

* ביהמ"ש העליון החליט ברוב דעות לזכות את גור פינקלשטיין מחמת הספק מהעבירות שעניינם בניסיון לפגוע בבן זוגה של גרושתו. מאידך, הוחלט פה אחד להחמיר את ענוש המאסר בפועל שהושת עליו בגין הרשעתו בעבירת שביצע מהכלא במהלך מעצרו, שעניינם קשירת קשר לרצח עד המדינה, ניסיון לשידול לרצח של עדי תביעה ושיבוש מהלכי משפט. התוצאה האופרטיבית היא, כי חלף 8 שנות מאסר בפועל, יעמוד רכיב המאסר בפועל בגזר הדין על 66 חודשים.

* דיון פלילי – הרשעה – ספק סביר

* ראיות – הודעה – מחוץ לכותלי בית-המשפט

* ראיות – חיזוק – עדות שותף

* ראיות – חיזוק – עוצמתו

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: קשירת קשר לרצח

.

שני ערעורים מאוחדים הנסבים על הרשעתו ועל זיכויו של גור פינקלשטיין (להלן: המערער) מחלק מהאישומים שיוחסו לו. כתב האישום ייחס למערער שורה של אישומים בארבע פרשות. ביהמ"ש המחוזי זיכה את המערער מהאישומים הנוגעים להצתת מבנה הסיינטולוגיה (אישומים 8-9), מבנה שהמערער היה יזם השיפוצים שלו. וכן מהאישומים שעניינם ניסיון לפגוע במי שהיה מנהל אגף הרישוי והפיקוח על הבנייה בעיריית תל אביב, (להלן: אישומים 1-2). מאידך, המערער הורשע בעבירות של ניסיון לרצח, קשירת קשר לפשע וחבלה בכוונה מחמירה ועבירות נלוות נוספות, כלפי, דניאל כהן, בן-זוגה של גרושתו (אישומים 4-6). אך הוא זוכה מאישום 7 המייחס לו קשירת קשר לפגוע בגרושתו. כן הורשע המערער בעבירות שביצע לאחר מעצרו מתוך כותלי הכלא, שעניינם קשירת קשר לרצח עד המדינה ובניסיון לשידול לרצח של עדי תביעה (כולל רמזי), שידול לחבלה חמורה (בדניאל), שיבוש מהלכי משפט, עבירות נשק והטרדת עדים (אישומים 13-15). בגזה"ד הוטלו על המערער 8 שנות מאסר בפועל (6 בגין אישומים 4-6 ו-2, בגין אישומים 13-15). המערער מערער על עצם הרשעתו באישומים 4-6 ולחלופין על חומרת העונש שנגזר עליו בגין פרשה זו. המדינה, מערערת על זיכויו מאישומים 1-2 ו- 7, ועל קלות העונשים שנגזרו על המערער בגין מעורבותו בפרשות בהן הורשע.

.

ביהמ"ש העליון פסק:

--- סוף עמוד 3 ---

הוחלט ברוב דעות (מפי השופט י' עמית, בהסכמת המשנה לנשיאה א' רובינשטיין, כנגד דעתו החולקת של השופט מ' מזוז), לזכות את המערער מחמת הספק מאישומים 4-6.

הוחלט פה אחד להחמיר את עונש המאסר בפועל שהושת על המערער בגין אישומים 13-15 כך שיעמוד על 66 חודשים חלף 24 חודשים שנגזרו על ידי בימ"ש קמא.

התוצאה האופרטיבית היא, כי חלף 8 שנות מאסר בפועל שהושתו על המערער על ידי בימ"ש קמא, יעמוד רכיב המאסר בפועל בגזר הדין על 66 חודשים.

באישומים 4-6, המחלוקת העיקרית נסבה סביב מעורבות המערער בפרשה. היינו – האם אכן מעשי הפגיעה בדניאל נעשו לפי הזמנתו ובמימונו של המערער, או שמא כגרסת המערער ביוזמתו של רמזי. מקורה של המחלוקת בכך שעניינו בשרשרת של קושרים: המערער-רמזי-עבדי-עד מדינה. קרי, באמצעות רמזי נוצר חיץ בין המערער לבין שאר הקושרים. שופטי הרוב בבימ"ש קמא הרשיעו את המערער באישומים 4-6 בהסתמך על עדותו של עד המדינה בדבר התרחשות האירועים, שנמצאה מהימנה ונתמכה בהודעותיו של דניאל ובמחקרי תקשורת, ובהסתמך על אמרותיו במשטרה של רמזי, לפיהן המערער היה המזמין והממן של הפגיעות בדניאל. לגרסתו של רמזי מצא ביהמ"ש חיזוקים לא מעטים בראיות נסיבתיות שונות. לעומת זאת, שופט המיעוט בבימ"ש קמא סבר כי מעורבותו של המערער לא הוכחה מעבר לספק סביר. לגישתו, לא ניתן לסמוך על עדותו של רמזי המפלילה את המערער, וכי החיזוקים לעדותו שפורטו בדעת הרוב אין בהן די לביסוס ההרשעה.

השופט עמית, מציין בין היתר בחוות-דעתו, כי הראיה העיקרית ששימשה נגד המערער היו הודעותיו במשטרה של רמזי. כידוע, על מנת להרשיע את המערער על סמך הודעתו של רמזי בלבד, נדרש חיזוק, הן מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות, בהיותה הודעת חוץ, והן מכוח סעיף 54א לפקודת הראיות, בהיותה עדות יחיד של שותף. נוכח הדרישה הכפולה לחיזוק, ומאחר שנקודת המחלוקת המרכזית היא שאלת עצם מעורבותו של המערער בפרשות השונות, נדרש חיזוק משמעותי שיאמת את טענת רמזי שהמערער הוא שהזמין את ביצוע העבירות.

השופט עמית מפרט בהרחבה את התנהלותו של רמזי וכן סוקר אחד לאחד את השקרים הרבים והמשמעותיים העולים מגרסאותיו השונות בהודעות המשטרה. כן עומד הוא על הראיות אותן ראתה דעת הרוב בביהמ"ש קמא כחיזוקים לגרסתו של רמזי, ומצא כי כל אחת ואחת מראיות אלה, לחוד ובמצטבר, ניתן לפרש באופן סביר גם בדרך המתיישבת עם גרסתו של המערער, לרבות נושא המניע (לפגוע בכהן על מנת לקבל את המשמורת על בנו), שדעת הרוב ראתה כנסיבה מהותית ביותר לחובתו של המערער. בהמשך לכך, בחן השופט עמית את הראיות ששימשו בסיס לדעת המיעוט בביהמ"ש קמא והגיע למסקנה כי פיטוריו של רמזי בתקופה הרלוונטית לאישומים הנוגעים לפגיעה בכהן; הנתק התקשורתי בינו לבין המערער בתקופה זו; חידוש הקשר התקשורתי וביטול הפיטורין יום לאחר הפגיעה בכהן ובעקבות ישיבה סוערת בה נכחו המערער, רמזי ואביו נזאר; אי ידיעתו של המערער על הדרך בה פעלו הקושרים – כל אלה מתיישבים עם גרסתו של המערער, ולמיצער, יוצרים "חור שחור" מהותי במסכת הראיות של המאשימה. לעמדת השופטת עמית, נסיבות אלו, קרי, מחד, החולשות בראיות התומכות בהרשעתו של המערער, ומנגד, ה"חור השחור" בדמות פיטוריו של רמזי והנתק התקשורתי בינו לבין המערער בתקופה הרלוונטית לאישומים אלה, יש בהן כדי לעורר ספק סביר, ספק שמקורו באפשרות חלופית סבירה אחרת ולפיה המערער לא הזמין את הפגיעה בכהן, אלא רמזי הוא שיזם את הדברים. לפיכך הוחלט ברוב דעות (השופטים עמית ורובינשטיין)לזכות את המערער מחמת הספק מאישומים 4-6.

השופט מ' מזוז סבור בדעת מיעוט, כי אין להתערב בהרשעת המערער באישומים 4-6. לעמדתו, הראיות הנסיבתיות בהן מצא ביהמ"ש חיזוק לגרסת רמזי (עליהן אף ניתן להוסיף), במשקלן המצטבר,

--- סוף עמוד 4 ---

הן בעלות משקל משכנע, והרשעתו של המערער בדין יסודה. בין היתר, סבור השופט מזוז כי מעשיו החמורים של המערער באישומים 13-15 "מקרינים" לאחור על מהימנות גרסתו לגבי האישומים הרגילים, ומהווים את "נקודת המוצא ואת האספקלריה דרכה יש לבחון את מכלול הראיות".

לדעת כל ההרכב, נדחה ערעור המדינה על זיכוי המערער מאישומים 1-2 ו-7, והתקבל ערעור המדינה על קולת העונש באישומים 13-15.

ערעור המדינה על זיכוי המערער באישומים 1-2 נדחה, בין היתר בהתבסס על נימוקים שפורטו בהרחבה במסגרת הדיון על אישומים 4-6. בהם: אין לקבל את דבריהם של עבדי ועד המדינה כחיזוק לגרסתו של רמזי ביחס לאישומים אלו מכוח החריג של "אמרת קושר במהלך הקשר ולשם קידומו" לכלל של עדות שמיעה. בהקשר זה נקבע בין היתר, כי "אמרת קושר" כאחד החריגים לעדות שמיעה אינה מוכרת בספרות המשפטית ובפסיקה בישראל, מן הטעם שלא אומצה במשפט הישראלי; העובדה כי הקושרים קיבלו תשלום עבור הפגיעה בחובל אינה מובילה למסקנה שהמערער עמד מאחוריה, שהרי היה לרמזי ולמשפחתו את היכולת הכספית והביצועית לארגן את הפגיעה בחובל.

בנוגע לאישום 7 נפסק כי הגם שבימ"ש קמא טעה בעבירה שייחס למערער, אין בכך כדי לשנות את התוצאה לפיה לא עלה בידי המדינה להציב ראיות המחזקות את גרסתו של רמזי לפיה המערער עמד מאחורי הקשר לפגוע בגרושתו.

בכל הנוגע לעונש שהוטל על המערער בגין אישומים 13-15 נפסק, בין היתר, כי עונש של שנתיים אינו הולם כלל את חומרת העבירות של קשירת קשר לרצח, שיבוש מהלכי משפט, וניסיון לשידול לחבלה בכוונה מחמירה. מדובר בעבירות שהעונש עליהן צריך להיות ברמה מחמירה מאוד של ענישה. מאחר ואין דרכה של ערכאת ערעור למצות את הדין, הוחלט להעמיד את עונשו של המערער בגין אישומים 13-15 על 66 חודשי מאסר בפועל.

פסק-דין

השופט י' עמית:

שני ערעורים מאוחדים הנסבים על הרשעתו ועל זיכויו של המערער מחלק מהאישומים שיוחסו לו.

ענייננו במספר פרשות שהולידו כתב אישום המייחס לגור פינקלשטיין, המערער בע"פ 7253/14 והמשיב בע"פ 7314/14 (להלן: המערער) שורה של אישומים המתייחסים לארבע פרשות שונות שבמרכזן עומד המערער. כפי שיפורט בהמשך, המערער הורשע בשתיים מתוך ארבע הפרשות, ונגזר עליו עונש של 8 שנות מאסר לריצוי בפועל. המערער מערער על עצם הרשעתו בפרשה אחת (אישומים 4-6), ולחלופין על חומרת העונש שנגזר עליו בגין פרשה זו. המערערת בע"פ 7314/14 (להלן: המדינה), מערערת על זיכויו של המערער בפרשה אחת (אישומים 1-2), על זיכויו בחלק מהאישומים בפרשה נוספת (אישום 7), ועל קלות העונשים שנגזרו על המערער בגין מעורבותו בפרשות בהן הורשע. נפתח בסקירה קצרה של האישומים

--- סוף עמוד 5 ---

הרלוונטיים לענייננו ובהכרעת בית משפט קמא, ולאחר מכן נעבור לנימוקי הערעורים ולדיון והכרעה.

הנפשות הפועלות וכתב האישום

1. המערער הוא עורך דין, שבתקופה הרלוונטית ניהל משרד עורכי דין בתל אביב ופעל כיזם של פרוייקט שיפוץ מבנה "אלהמברה" ביפו, שהפך למרכז לימוד של ארגון הסיינטולוגיה (להלן: מבנה הסיינטולוגיה). המבנה שופץ על ידי קבלן שיפוצים בשם נאיף סלטי (להלן: סלטי) והמערער קיבל מארגון הסיינטולוגיה שכר חודשי כעורך דין וכנאמן של הפרוייקט.

במשרדו של המערער פעלה מחלקת הוצאה לפועל. את המחלקה ניהל נאשם 2 בכתב האישום, נזאר בכר (להלן: נזאר). בניו של נזאר, רמזי ויוסף בכר (להלן ובהתאמה: רמזי ויוסף) עבדו במבנה הסיינטולוגיה בעבודות שמירה ותחזוקה. רמזי עבד גם במשרדו של המערער בתפקידים שונים, הן במחלקת ההוצאה לפועל והן כשליח ושומר לילה. אקדים ואסב תשומת לב הקורא כי רמזי הוא דמות מפתח בפרשות השונות.

לנזאר אח בשם עאדל, ולאח שני בנים והם: עבדאללה המכונה עבדי, ומוחמד המכונה בינקי (להלן ובהתאמה: עבדי ובינקי). דהיינו, עבדי ובינקי הם בני דודים של רמזי ויוסף. השניים הכירו לרמזי דמות נוספת בפרשה, הוא עד המדינה א.א (להלן: עד המדינה או א.א) עליו יסופר בהמשך.

כתב האישום שהוגש כנגד המערער מייחס לו 11 אישומים שניתן לחלקם לארבע פרשות עיקריות. נעמוד עתה על פרשיות אלו, שלא על פי סדרם בכתב האישום.

2. אישומים 8-9 – הצתת מבנה הסיינטולוגיה: באישומים 8-9 נטען, כי המערער קשר קשר עם יוסף, רמזי, עבדי, בינקי ועד המדינה להצית את מבנה הסיינטולוגיה. שלוש פעמים הוצת מבנה הסיינטולוגיה, שתיים מהצתות יוחסו למערער. הפעם הראשונה בה הוצת המבנה הייתה ביום 12.10.2010. כתוצאה מהצתה זו, נגרמו למבנה נזקים שחייבו עבודות שיפוץ והשקעה כספית לתיקון הנזקים. בעקבות הצתה זו, שאינה מיוחסת למערער או למי מהקושרים האחרים, פיטר המערער מעבודתו את רמזי,

--- סוף עמוד 6 ---

שעבד ביחד עם יוסף כשומר במבנה. ההצתה הראשונה היא שעומדת כרקע לשני האישומים בפרשה זו.

על פי אישום 8, קשר המערער קשר עם יוסף, רמזי, עבדי, בינקי ועד המדינה א.א להצית את מבנה הסיינטולוגיה ושילם לרמזי סכום של 40,000 ₪ עבור כך. ביום 11.2.2011, סמוך לשעה 05:30, הסיעו הקושרים משאית שגנבו כשבוע לפני כן, העמידו אותה סמוך למבנה הסיינטולוגיה כשהיא עמוסה בדלק ובבלון גז, הזרימו דלק למבנה מהמשאית דרך חלון במבנה ואז הציתו את המשאית על מנת שהאש תתפשט גם למבנה. כוחות כיבוי שהוזעקו למקום הצליחו לכבות את השריפה מבלי שנגרם נזק משמעותי למבנה.

על פי אישום 9, ביום 20.2.2011 הבריחו הקושרים בשעות אחר הצהריים אדם שזהותו לא ידועה למבנה הסיינטולוגיה. הלה המתין עד שעות הלילה, שפך במקום דלק, הזרים גז, הצית את חולצתו והשליכה לעבר שובל הדלק על מנת להצית את המבנה, בו שהו באותה עת ארבעה שומרים. האש לא התלקחה, איש לא נפגע ולא נגרם כל נזק למבנה.

עבדי, רמזי ויוסף הודו במעורבותם באישומים אלה במסגרת הסדר טיעון. המערער זוכה משני אישומים אלה, והמדינה אינה מערערת על כך. למרות זאת, מצאתי לנכון להזכיר אישומים אלה, באשר העובדות הקשורות לגביהם חיוניות, הן להבנת הרקע והעובדות בבסיס הפרשות האחרות, והן להכרת הנפשות הפועלות בהן.

3. אישומים 1-2 – הפגיעה בשוטה חובל: באישומים 1-2 נטען, כי המערער קשר קשר לפגוע במנהל אגף רישוי ופיקוח על הבניה בעיריית תל אביב, שוטה חובל (להלן: חובל). על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 27.4.2010 ביקר חובל במבנה הסיינטולוגיה והורה על הוצאת צו הפסקת עבודה. הצו, שהתייחס ל-100 מ"ר בלתי מסוימים במרתף הבניין ששטחו נפרס על 1000 מ"ר, נכנס לתוקפו ביום 5.5.2010. כתוצאה מכך, המערער קשר קשר עם רמזי, עבדי, בינקי ועד המדינה, להטיל בחובל נכות או מום. במסגרת הקשר הניח עבדי ביום 9.5.2010, ארבעה ימים לאחר הוצאת הצו להפסקת עבודה, מטען חבלה מתחת לרכבו של חובל. המטען התפוצץ אך חובל עצמו לא נפגע. נטען, כי לקידום הקשר שילם המערער לרמזי 40,000 ₪. בד בבד עם קשירת הקשר, המערער שיגר מכתב בוטה נגד חובל לעיריית תל אביב, מכתב שהתקבל

--- סוף עמוד 7 ---

בעירייה יומיים לאחר הפיצוץ (נ/11א). חובל מנה בהודעותיו במשטרה מספר מעורבים אפשריים בהנחת המטען, והזכיר גם את המערער ואת צו הפסקת העבודה למבנה הסיינטולוגיה (ת/29ב).

על פי אישום 2, משלא צלח הניסיון הראשון לפגוע בחובל, קשר המערער קשר עם רמזי, עבדי ויוסף לפגוע שנית בחובל. במסגרת הקשר, רמזי ויוסף התחפשו לשוטרים, וביום 28.5.2010 עצרו את רכבו של חובל ובקשו ממנו רשיונות. כאשר הלה הציג את רשיונותיו, יוסף תקף אותו באמצעות שוקר חשמלי, היכה אותו בפניו ופצע אותו, ולאחר מכן נמלט מהמקום. נטען כי בגין אירוע זה שילם המערער לרמזי 50,000 ₪.

עבדי, רמזי, יוסף ועד המדינה הודו והורשעו במעורבותם באישומים אלה במסגרת הסדר טיעון. נקדים ונספר, כי המערער זוכה מאישומים אלה, ועל כך נסב ערעור המדינה.

4. אישומים 3-7 – הפגיעה בדניאל כהן וע.ש: באישומים 4-7 נטען, כי על רקע סכסוך בין המערער לבין גרושתו (להלן: ע.ש), קשר המערער קשר לפגוע בה ובבן זוגה דניאל כהן (להלן: כהן). היחסים של המערער עם ע.ש היו, לדבריו-שלו, "גרועים מאוד", בין היתר, על רקע ניהול תביעת משמורת ביחס לילדם המשותף. ע.ש התגוררה בחיפה, ובמסגרת הסדרי הראיה, הילד הובא מדי סוף שבוע שני אל המערער המתגורר בתל אביב. אציין כבר עתה, כי לעיתים הובא הילד למערער על ידי כהן ולעיתים על ידי נהג מונית בשם פדידה.

על פי כתב האישום, שילם המערער לרמזי בין 120-140 אלף ₪ במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2010, על מנת שיפגע בכהן. האירוע הראשון בשרשרת הארועים שיתוארו להלן החל ב-29.10.2010 והאירוע האחרון הסתיים ב-21.11.2010. נקדים ונספר לקורא, כי החל מיום 20.10.2010 ועד ליום 22.11.2010 היה נתק תקשורתי בין המערער לרמזי, כפי שעולה ממחקרי תקשורת.

5. באישום 3 נטען כי המערער קשר קשר עם רמזי ואחרים לפגוע בכהן, וביום 8.9.2010 בשעות הערב, הותקף כהן על יד האחרים במכות אגרוף, אך עלה בידו להאבק בתוקפיו ולהימלט לביתו.

--- סוף עמוד 8 ---

המערער זוכה מאישום זה לאחר שהמאשימה חזרה בה בשלב הסיכומים מהאישום.

באישום 4 נטען כי המערער קשר קשר עם רמזי, עבדי ועד המדינה לגרום לכהן נכות או מום או חבלה חמורה על ידי התזת חומצה עליו ופגיעה בו באמצעות סכין. לשם כך העביר המערער לרמזי מידע על כתובתו של כהן והרכב בו השתמש.

ביום 2.11.2010 התקשרו רמזי ועבדי לכהן, הציגו את עצמם כשוטרים, וזימנו אותו לתחנת משטרת עכו במטרה לגרום לו לצאת מביתו, עודם ממתינים מחוץ לבית. כהן חשד כי מי שהתקשר אליו אינו שוטר אלא מתחזה, ולא יצא מביתו. למחרת התקשרו השניים שוב לכהן והודיעו לו שאין צורך כי יתייצב במשטרה. ביום 8.11.2010 התקשרו השניים לכהן כדי לברר היכן הוא נמצא. למחרת, בשעות הבוקר, ארבו רמזי, עבדי ועד המדינה סמוך לביתו של כהן, במטרה לפגוע בו בצאתו. כאשר כהן יצא עם ע.ש ועם בתו בת השלוש, עד המדינה סירב לבצע את המעשה מחשש שהילדה תפגע. גם תכנון אחר, במהלכו סוכם כי רמזי יפרוץ לביתו של כהן דרך החלון, ידקור אותו בשנתו ויפתח את הדלת לקושרים האחרים, לא יצא אל הפועל.

קיצורו של דבר, שעל פי הנטען באישום זה, בסופו של דבר, לא ארע דבר לכהן.

6. באישום 5 נטען כי המערער עדכן את רמזי כי ביום 12.11.2010 בין השעות 8:00 עד 15:00 כהן עתיד להגיע למקום מגוריו בתל אביב על מנת להביא אליו את בנו. רמזי נפגש עם יוסף, עבדי, בינקי ועד המדינה ברחוב סלסלה ביפו, ומשם יצאו הארבעה אל היעד כשהם מצויידים בסכין ובחומצה, אך כהן לא הגיע למקום.

קיצורו של דבר, שגם על פי הנטען באישום זה, בסופו של דבר לא ארע דבר לכהן.

7. על פי הנטען באישום 6, קשר המערער עם הארבעה הנ"ל לרצוח את כהן באמצעות הצמדת מטען חבלה לרכבו, ולשם כך מסר להם מידע על הרכב בו נהג כהן. בבוקר יום 21.11.2010 יצא כהן מביתו, הושיב את בתו הפעוטה במושב האחורי של

--- סוף עמוד 9 ---

המכונית ועמד ליד כלי הרכב. או-אז הפעילו הקושרים את המטען שהניחו מבעוד מועד מתחת לרכב. כתוצאה מהתפוצצות המטען נפצע כהן, נותח, ואושפז למשך שבוע בבית החולים, והפעוטה נפגעה פגיעת הלם.

אישום זה הוא החמור מבין כל האישומים המיוחסים למערער בכתב האישום, באשר בנוסף לעבירות של קשירת קשר לפשע וחבלה בכוונה מחמירה ועבירות נלוות נוספות, מיוחסת למערער גם עבירה של ניסיון לרצח לפי סעיפים 305 ו-29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

עבדי, רמזי ובינקי הודו במעורבותם באישומים 4-6 ונדונו והורשעו. המערער הורשע בבית משפט קמא, ברוב דעות, ונגזרו עליו שש שנות מאסר לריצוי בפועל. המערער מערער על עצם ההרשעה באישום זה ולחלופין על חומרת העונש, והמדינה מערערת על קלות העונש שנגזר עליו.

8. אישום 7 – שאותו ניתן לראות גם כפרשה נפרדת מאישומים 4-6 – מייחס למערער קשירת קשר לפגוע גם בגרושתו באמצעות הנחת מטען חבלה מתחת לרכבה, קשר שנקטע עם מעצרם של הקושרים האחרים ביום 24.3.2011. המערער זוכה מאישום זה, ועל כך נסב ערעור המדינה.

9. אישומים 13-15: אישומים אלה עוסקים בעבירות שביצע המערער לאחר מעצרו מתוך כותלי הכלא, בפרשה שכונתה "ייעוץ זוגי".

על פי הנטען באישום 13, בין התאריכים 26.5.2011 עד 16.7.2011 שהה המערער באגף 10 בכלא השרון. יחד עמו שהו שני אסירים, האחד שמו סולומון רובינוב (להלן: סולומון) והשני ג.א, אשר שימש למערער כאסיר תומך וגויס בשלב מאוחר יותר כסוכן משטרתי. בין התאריכים 31.5.2011 עד 13.6.2011 ניסה המערער לשדל את סולומון לרצוח את עד המדינה באמצעות רעל

מסוג ציאניד תמורת סכום נכבד לרוצח. ג.א הציע למערער ביום 5.6.2011 את שרותיו כמתווך, לאחר שהמערער אמר לו שהוא מחפש מישהו שירצח את עד המדינה. במקביל פנה ג.א לשב"ס ולמשטרה וסיפר להם אודות כוונותיו של המערער, ומכאן ואילך הפך לסוכן משטרתי שהקליט את המערער במהלך השיחות ביניהם.

--- סוף עמוד 10 ---

לאחר שנתברר למערער כי רמזי העיד נגדו, המערער ניסה לשדל את ג.א לבצע את העבירות הבאות: לרצוח את רמזי באמצעות מנת יתר של סמים, לרצוח את נזאר וכן לחבול בכהן. המערער היה נכון לשלם כל סכום עבור ביצוע העבירות. במהלך המפגשים סוכם, כי המערער ישלם לג.א 50,000 ₪, אך אם הרצח יסתבך ישולם סך של 70,000 ₪. עוד סוכם, כי המערער ישלם לרוצח השכיר מטעמו של ג.א מקדמה של 5,000 דולר. שניים מהמפגשים, במהלכם ניסה המערער לשדל את ג.א לרצוח את רמזי, תועדו, והמערער נשמע מסביר לג.א שהוא לא רוצה שייראה כי רמזי נדקר או משהו כזה, אלא "אני מעדיף שיראה שהוא לקח יותר מדי סמים ... שלא ילך לנו לבית חולים ויצא חזרה, אתה מבין ... אני רוצה להיפטר ממנו זה הכל ... בוא נפתור את זה קודם אחרי זה נעשה אחד אחד". המערער גם נתן הנחיה שהרוצח השכיר ינקה את טביעות אצבעותיו, וסוכם בינו לבין ג.א כי התשלום יועבר לרוצח השכיר תוך יומיים. ג.א הבהיר למערער, כי לאחר תשלום המקדמה אין אפשרות חרטה משום שהרוצח מתכוון להיעצר על מנת לבצע את הרצח.

ג.א העביר למערער את פרטיו של שוטר סמוי שהתחזה לרוצח שכיר, והמערער העביר את הפרטים לאביו. ביום 16.7.2011 נפגש אביו של המערער עם השוטר הסמוי, שילם לו את המקדמה ושוחח עמו על תוכנית הרצח.

10. על פי הנטען באישום 14, המערער ואביו ביקשו להגיע להסדר עם התביעה, באופן שהמערער יקבל הקלה בתנאי שחרורו ובעונשו בתמורה למסירת מידע על כלי נשק שמוסתרים בחצר ביתם של רמזי ושל נזאר. המערער פנה לג.א, ביקש ממנו כי ירכוש כלי נשק ויטמין אותם בחצר הבית. סוכם כי בתמורה לכך המערער ישלם לאחיו של ג.א סכום של 35,000 דולר. ואכן, אביו של המערער ואחיו של ג.א נפגשו בתחנת דלק בשתי הזדמנויות שונות לצורך העברת הכסף. מספר ימים לאחר מפגשים אלו החזיר אחיו של ג.א את הכסף לשליח מטעמו של המערער.

באישום 15 מתואר כי בין התאריכים 14.4.2011 ל-15.5.2011 ניסה המערער לשבש מהלכי משפט על דרך הדחת עדי תביעה והטרדתם. לצורך כך פנה הנאשם אל מוחמד בדראן במספר הזדמנויות והציע לו 100,000 דולר תמורת הדחתם והטרדתם באמצעים פסולים - מרמה, הטעיה, איומים והפחדה - של עדי התביעה, הקבלן סלטי ובני משפחת בכר. זאת, במטרה למנוע מעדים אלה להעיד במשפט או כדי לגרום להם

--- סוף עמוד 11 ---

לחזור מהודעות שמסרו בחקירה. כדי לקדם מטרה זו, אביו של הנאשם שילם לבדראן 100,000 ש"ח במהלך החודשים אפריל - יולי 2011.

אביו של הנאשם הורשע בעבירות אלו על פי הודאתו, ואין מחלוקת על העובדות באישומים אלה, אלא שהמערער טען לחרטה לגבי הזמנת רצח עד המדינה וכן טען כי ג.א הוא שהדיחו לבצע את העבירות. המערער הורשע בעבירות המיוחסות לו באישומים 13-15, ונגזרו עליו שנתיים מאסר לריצוי בפועל. המדינה מערערת על קלות העונש.

11. לפי גרסת הקושרים והמדינה, בכל ארבע הפרשיות המתוארות לעיל, ניצב המערער כרוח החיה, כמשדל וכיוזם של העבירות והקושרים כעושי דברו. המערער לא כפר בעצם קרות האירועים שתוארו בכתב האישום, וגדר המחלוקת בבית משפט קמא, ובערעורים בפנינו, הצטמצם לשאלת מעורבותו בהם.

ההליך בבית מהשפט קמא

עדותו של רמזי

12. בשל מרכזיותה של עדותו של רמזי במסכת הראייתית שעמדה בפני בית משפט קמא, נפתח בהיכרות קצרה עם העד ועדותו. כאמור, רוב הקושרים בפרשיות מושא כתב האישום הודו במעורבותם, ועל-כן העובדות הבסיסיות אינן, ולא היו,

שנויות במחלוקת. המחלוקת העיקרית נסבה סביב מעורבותו של המערער בפרשיות. הבעייתיות בקביעת מידת מעורבותו של המערער בפרשות נובעת מכך, שבשרשרת הקשר בכל האישומים, רמזי הוא הקושר היחיד שניהל לכאורה קשר ישיר עם המערער. על פי התזה של המאשימה, וכך גם על פי הודאותיהם של הקושרים, המערער הפעיל את רמזי, שהפעיל ופעל יחד עם עבדי, שבתורו הפעיל את א.א. עניינו אפוא בשרשרת של קושרים: המערער-רמזי-עבדי-עד מדינה. עם זאת, אין חולק כי לרמזי היה גם קשר ישיר עם עד המדינה והוא גם פעל יחד עמו במספר אישומים, כפי שיפורט בהמשך. יודגש כי אין חולק שלמערער לא היה קשר כלשהו אל עבדי או אל עד המדינה או לבינקי או ליוסף, על אף שרמזי טען בחקירתו כי המערער דיבר או נפגש עם עבדי.

באמצעות רמזי נוצר אפוא חיץ בין המערער לבין שאר הקושרים. לכך יש השלכות על חומר הראיות ועל עדותם של עבדי ושל עד המדינה, מאחר שהשניים חיו

--- סוף עמוד 12 ---

מפי השמועה ביחס למעורבותו של המערער בעבירות המיוחסות לו. כאמור, אין חולק כי לא היה למערער קשר עם מי מהקושרים-המבצעים האחרים ואין חולק כי עבדי הזין את עד המדינה במידע כוזב לגבי זהות "מזמין העבודה" בחלק מהפרשות. עבדי סיפר, כי הזין את עד המדינה בסיפור כיסוי על מנת להרחיק את המערער מהעבירות, אך עד המדינה חשד בכך. מכאן הזהירות הרבה שנקט בית משפט קמא בבואו להעריך עדותם של עבדי ועד המדינה.

13. גרסתו של רמזי לא הייתה נקייה מבעיות, בלשון המעטה. רמזי נעצר ביום 24.3.2011. בחקירתו הראשונה במשטרה הכחיש כל קשר למעשים, ובשלוש החקירות שלאחר מכן שמר על זכות השתיקה (החקירות ת/7). בשלב מסויים הושמע לרמזי על ידי חוקריו קטע מהקלטה שבוצעה על ידי החוקרים במסגרת מה שכונה על ידם "תרגיל קישון". במסגרת תרגיל זה הופגש רמזי עם עד המדינה והשניים שוחחו ביניהם, כאשר עד המדינה ידע שהשיחה מוקלטת ושימש כמדובב. באותו שלב חשד רמזי כי יש בפרשה עד מדינה, אך ככל הנראה לא סבר כי א.א עצמו הוא עד המדינה. עד המדינה אמר לרמזי שהמערער אוכל חומוס עם החוקרים, צוחק עימם ושותה, והוא חושד כי המערער הוא שהפליל אותם. בתגובה אומר לו רמזי "לא, זה לא ידבר... הכל נופל נגדו, כל הסעיפים יהיו נגדו ... זה הוא ... זה הוא ששלח ... לא יכול שהוא ידבר (לא ברור) הוא יש לו הרבה כסף..." (ת/5א3 בשורה 66 ו-98). בהמשך, עד המדינה שואל את רמזי אם הוא סגור על זה שהמערער שילם לו את הכסף, ורמזי משיב לו "סגור... מה הוא מפגר שידבר" (שורה 114).

אציין כבר עתה כי בית משפט קמא לא ראה בתרגיל חקירה זה חיזוק להודעתו של רמזי, מאחר שדבריו של רמזי לעד המדינה אינם מהווים ראיה חיצונית להודעותיו-שלו, וכי ייתכן כי שיקר לעד המדינה כפי שהוכח שעשה בעבר (פס' 32). ואילו לשיטת המדינה, הדברים שאמר המערער באותה הזדמנות לעד המדינה, מהווים ראיית חיזוק בעלת עוצמה.

משהושמעה ההקלטה לרמזי, הוא חזר בו מהכחשתו, והתחיל לספר את גרסתו, תוך שהוא מציג את עצמו כמתווך שאך העביר מסרים בין המערער לבין הקושרים האחרים. רמזי פירט את המניעים שעמדו למערער לבצע את המיוחס לו, ואת האופן שבו הקושרים האחרים ביצעו את העבירות. לאורך כל החקירות במשטרה, ניסה רמזי

--- סוף עמוד 13 ---

לקבל מעמד של עד מדינה או לזכות בענישה מקלה בתמורה לעדותו, וניסה לצמצם את חלקו בפרשה ולהפחית מחומרת המעשים המיוחסים לו.

14. בהכרעת הדין, בית משפט קמא עמד על מספר רב של שקרים בגרסאותיו של רמזי, ופרטים שונים שמסר בהודעותיו, שאינם מתיישבים עם עדויותיהם של הקושרים האחרים. לדוגמה, רמזי טען כי המערער ביקש "ממני ומעבדי" לפגוע בכהן (ת/7ב3 עמוד 27) וכי המערער היה בקשר ישיר עם עבדי "מדי פעם" (ת/7ב4 עמוד 40). זאת, בניגוד לקביעה העובדתית, שאין עליה חולק, כי עבדי והמערער לעולם לא היו בקשר ישיר, כפי שעולה גם מהודעותיו במשטרה של עבדי עצמו. רמזי גם שיקר ביחס למעורבותו-שלו בניסיונות לפגוע בכהן, וטען כי הוא לא היה בחיפה עם שאר הקושרים, ולא לקח חלק פעיל בניסיונות אלו. זאת, בניגוד לעדויותיהם של עבדי ועד המדינה, ואף בניגוד לגרסתו המאוחרת שלו. גם ביחס למידת מעורבותם של הקושרים האחרים, רמזי מסר הודעות שונות וסותרות, כגון הכחשת מעורבותו של בינקי באירועים בתחילת מסירת גרסתו (ת/7ב3 עמוד 17), ושינוי דמותו של עד המדינה ממבצע שהופעל על ידי עבדי, ל"עבריין כבד", אשר "תכנן את כל הפעולות שהיו" (ת/7ח1 עמודים 3-4).

רמזי מסר גרסאות שונות גם בנוגע לתמורה שקיבל מהמערער עבור הפגיעה בכהן. בחקירה מיום 30.4.2011 טען כי קיבל ממנו 70,000-60,000 ₪, שאותם העביר לעבדי. בעימות הראשון שנערך בינו לבין המערער ביום 1.5.2011, הטיח רמזי במערער כי שילם לו 200,000 ₪. בחקירתו יומיים לאחר מכן טען כי שולם לו סכום של 100,000 ₪, כי הייתה תוספת של 10,000 ₪ "לגבי כל העניין"; כי בהתחלה היה מדובר בסכום של 60,000 ₪ וכי "הנחת המטען באה מצד של עד המדינה ועבדי. רק לאחר הפיצוץ גור (המערער–י"ע) שילם תוספת של 40,000 ₪". יום לאחר מכן, בחקירתו מיום 4.5.2011, טען רמזי כי המערער שילם לו 15,000 ₪ ולאחר מספר ימים עוד 15,000 ₪ ולאחר הנחת המטען עוד 40,000 ₪ (סה"כ 70,000 ₪) שאותם העביר לעבדי. במהלך העימות השני בינו לבין המערער, ביום 12.5.2015, טען רמזי כי הוא קיבל 250,000 ₪.

בית משפט קמא עמד על כך, שגרסאות עבדי ועד המדינה לא מתיישבות עם גרסת רמזי לגבי התמורה. לגרסת עד המדינה, ששני הצדדים מסכימים על מהימנות עדותו, הקושרים היו אמורים להתחלק בסכום של 20,000 ₪, אך נוכח התמשכות

--- סוף עמוד 14 ---

המארבים וההוצאות, עבדי לקח לעצמו את מרבית הכסף. לדברי עד המדינה, תמורת הנחת מטען החבלה הוא קיבל 20,000 ₪ נוספים. ואילו עבדי טען כי תמורת הפגיעה בכהן העביר לעד המדינה 2,000 ₪ ותמורת הצמדת המטען לרכבו טען כי עד המדינה ביקש 60-70,000 ₪, ומתוכם 25,000 ₪ כמקדמה. עבדי שוחח על כך עם רמזי, והלה אמר לו כי יוודא עם המערער סופית ויתן לו תשובה. לגרסת עבדי, לאחר הפעולה ביקש עד המדינה 40,000 ₪ נוספים, רמזי הביא עמו סכום של 70,000- 85,000 ₪ בשקית, והוא ורמזי לקחו כל אחד 20,000 ₪ ועד המדינה לקח כ-45,000 ₪. בחקירתו מיום 5.5.2011 שינה עבדי את גרסתו וטען כי ביקש מרמזי 100,000 ₪ על מנת לקחת בעצמו 30,000 ₪.

בית משפט קמא קבע כי גרסתו של רמזי אינה מהימנה, וכי "לאורך חקירותיו במשטרה ניסה העד למזער ככל הניתן את חלקו בעבירות המיוחסות לו, בין היתר באמצעות הגדלת חלקם של מעורבים אחרים ובפרט חלקם של הנאשם (המערער–י"ע) ושל עד המדינה, אשר אינם קרובי משפחתו." השופטת דותן תיארה את רמזי "כעד בלתי אמין, מניפולטיבי שאינו בוחל בשקרים ובבדיות על מנת להשיג את מבוקשו" (פס' 104).

15. בין רמזי לבין המערער נערכו שני עימותים.

בעימות הראשון מיום 1.5.2011 (ת/25ד) רמזי עמד בפינת החדר וענה תשובות קצרות בקול שקט לשאלות החוקרים, והטיח במערער את מעורבותו בתור יוזם ומזמין העבירות. הוא לא הישיר למערער מבט, והמערער, אשר ישב המום לאורך העימות, פרץ בבכי מיד עם צאתו של רמזי מהחדר. לאחר אותו עימות, המערער התחיל לספר לחוקריו על אודות משפחת בכר, ולפרט לגבי הדינמיקה בינם לבינו במשרדו ועל עיסוקיהם הפליליים, ולכך נגיע בהמשך.

בעימות השני, מיום 12.5.2011 (ת/315), נראה כי המערער הגיע מוכן ועם "בטן מלאה" וכבר מהתחלה הטיח ברמזי טענות לגבי המניעים של משפחתו לבצע את המעשים, כולל רצונם "לחלוב" יותר כסף ממבנה הסיינטולוגיה, טינה אישית שהם מחזיקים נגד חובל, ורצונם לאיים על המערער ולסחוט אותו. כל זאת, תוך שהמערער פורץ מפעם לפעם בבכי, ותוך שגם והוא וגם רמזי מבקשים מהחוקרים להוכיח את גרסתם באמצעות בדיקת פוליגרף.

--- סוף עמוד 15 ---

העימות השני מהווה נקודת מפנה מבחינת רמזי ומכאן ואילך אנו עדים ל"הקצנה" בדברים שהוא מייחס למערער. בעוד שקודם לכן טען כי המערער רצה אך לפצוע את חובל ואת כהן, הפעם טען כי המערער ביקש לרצוח את שניהם. אציין כי בכתב האישום, המאשימה לא הסתמכה על דברי רמזי כי המערער ביקש לרצוח את חובל, וייחסה לו באישום הראשון עבירות של קשירת קשר לגרימת חבלה בכוונה מחמירה. לא כך ביחס לאישום 6 המתייחס לכהן, בו ייחסה המאשימה למערער עבירה של ניסיון רצח.

הודעותיו של רמזי בחקירותיו במשטרה היוו את נדבך הראיות העיקרי בבסיס קביעתו של בית משפט קמא. רמזי, בהיותו המתווך בין המזמין (המערער) לבין המבצעים סיפק לגורמי החקירה ולתביעה פרטים רבים אודות האופן בו המערער הזמין את העבירות, ובעיקר על המניעים שעמדו ברקע להזמנת העבירות.

רמזי סירב להעיד במשפט, על אף שכבר הורשע בהסדר טיעון ודינו נגזר ל-12 שנות מאסר. על כן, הוגשו הודעותיו ונתקבלו כראיה על פי סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות). כידוע, על פי סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות, יש צורך בחיזוק לצורך הרשעה על סמך אמרה שנתקבלה כראיה לפי סעיף זה. לעדותו של רמזי נדרש חיזוק גם מכוח סעיף 54א לפקודת הראיות, בהיותו שותף של המערער בביצוע העבירות.

אציין כי גם עבדי, שכאמור עמד בקשר ישיר רק עם רמזי ומילא תפקיד מרכזי בביצוע העבירות השונות, אף הוא סירב להעיד, וגם הודעותיו-שלו נתקבלו כראיה על פי סעיף 10א לפקודת הראיות.

16. להשלמת התמונה נספר כי בני משפחת בכר – רמזי, עבדי, ויוסף – הורשעו בשתי פרשות נוספות שאינן מיוחסות למערער, הקשורות לסכסוך אלים שנתגלע בין בני משפחת בכר לבני משפחת זקאק (פ"ח 34398-05-11) [פורסם בנבו]. העבירות בוצעו בחודש מרץ 2011 ואישומים 10- 12 בכתב האישום נוגעים למעשים אלה, אך אינם קשורים למערער. אזכיר אישומים אלה כבר כעת, באשר יש בהם לשפוך אור נוסף על דמותם של רמזי ובני משפחתו.

--- סוף עמוד 16 ---

על פי אישום 10, בין נזאר, אביהם של רמזי ויוסף, לבין אחד בשם זקאק קיים למעלה מעשר שנים סכסוך בענייני נדל"ן. זקאק הגיש כנגד נזאר תביעה לבית המשפט ומי מטעמו המציא את כתב התביעה בדרך של הדבקה על דלת ביתו של נזאר. כבר למחרת היום הוצמד מטען חבלה לרכבו של זקאק, ועל פי כתב האישום, הדבר נעשה לאחר שנזאר קשר עם רמזי, עבדי בינקי ועד המדינה לרצוח את זקאק. עבדי הניח את המטען מתחת לרכבו של זקאק וביום 16.3.2011 בשעה 08:30, כאשר בנו של זקאק נכנס לרכב, המטען התפוצץ ובנו של זקאק נפצע.

על פי אישום 11, רמזי, יוסף ועבדי קשרו לפגוע בזקאק ולשם כך רכש יוסף רימון, העביר אותו לרמזי שמסר אותו לעבדי על מנת שישליך את הרימון לעבר זקאק. לבסוף, ולאחר נסיון לרכוש רימון נוסף, הקשר לא יצא אל הפועל.

על פי אישום 12, רמזי, עבדי, יוסף ובינקי קשרו לרכוש רימונים עבור בינקי על מנת לבצע עסקה בנשק.

בנקודה זו נעבור לנימוקי הכרעת הדין באישומים השונים.

האישומים הקשורים להצתת מבנה הסיינטולוגיה

17. רמזי העלה בהודעותיו במשטרה שני מניעים משלימים בגינם, לטענתו, המערער ביקש להצית את המבנה:

מניע אחד - כי המערער היה מסוכסך עם חברת השמירה של הבניין וחיפש דרך לפטר אותה ולהביא שומרים מטעמו (ת/3ב עמוד 64). המערער הכחיש כי יש לו עניין בזהות חברת השמירה, ובית משפט קיבל גרסה זו של המערער.

המניע השני – לטענת רמזי, למערער היה מניע כלכלי לפגוע במבנה, כמי שהרוויח הרבה כסף מהעבודות במבנה, הן מ"הרטיינר" החודשי שארגון הסיינטולוגיה שילם לו כנאמן על המבנה, והן מ"עמלה" ששולמה לו על ידי סלטי, קבלן הפרויקט. לכן, ככל שהעבודות על המבנה נמשכו, וככל שהקבלן נדרש להשקיע עוד עבודה בו, המערער הרוויח עוד כסף.

--- סוף עמוד 17 ---

המערער קיבל שכר חודשי של 20,000 ₪ מארגון הסיינטולוגיה כנאמן על המבנה ועבודות השיפוץ במקום. המערער אישר כי סלטי – שלטענת המערער נכפה עליו על ידי בני משפחת בכר שחפצו ביקרו – שילם לו, לרמזי ולנזאר, עמלה של 25% מהסכומים שקיבל עבור עבודות השיפוץ. העמלה גולמה על ידי סלטי בדרך של ניפוח כתב הכמויות בפרוייקט. ואכן, הקבלן סלטי, שבתחילה הכחיש את תשלום העמלה, אישר כי שילם עמלה ולטענתו, כך מקובל בענף. בפני בית משפט קמא נשמעו עדויות סותרות לגבי חלוקת העמלה בין המערער לבין בני משפחת בכר. המערער טען כי קיבל רק 5%, רמזי טען כי אביו (נזאר) והמערער קיבלו כל אחד 10% ואת ה-5% הנותרים קיבל מהנדס המבנה, אחד בשם וינלס.

אציין כי רמזי הסתיר מחוקריו כי משפחתו קיבלה עמלה מסלטי, והדבר נתגלה רק כאשר המערער התייחס לסוגיה במהלך העימות השני (ת/315, עמ' 69). המערער טען כי למשפחת בכר היה מניע לפגוע במבנה, מאחר שהיה להם אינטרס ליצור עבודות נוספות כדי להבטיח כי העבודות תתמשכנה, וכי דמי העמלות ימשיכו לזרום אליהם. בנוסף, בני משפחת בכר גם השתכרו כרבע מיליון שקלים בשנה תמורת עבודתם של יוסף ורמזי כשומרים בבניין.

בית משפט קמא בחן את המניע הכספי על רקע דברי המערער, על רקע הכיסוי הביטוחי החלקי בלבד שהיה למבנה בעת ההצתות המאוחרות (גרסתו של המערער כי הכיסוי הביטוחי לא כלל ביטוח עבודות קבלניות נתבררה כנכונה), ועל רקע עבודתו של המערער מול ארגון הסיינטולוגיה העולמי, והגיע למסקנה כי לא הוכח שהיה למערער מניע כספי לחבל במבנה. מכאן, ובהעדר חיזוק להודעותיו של רמזי, זיכה בית משפט קמא את המערער מאישומים אלה והמדינה אינה מערערת על כך.

חרף העובדה שהמעשים המתוארים בפרשת ההצתה אירעו מבחינה כרונולוגית לאחר פרשת הפגיעה בשוטה חובל, בחרנו להציג תחילה את הזיכוי הנוגע למבנה הסיינטולוגיה, מאחר שבבסיס זיכוי זה עומדת האפשרות כי לרמזי ולבני משפחתו היה מניע כספי עצמאי להצית את המבנה. על רקע זה, נפנה לפרשת הפגיעה בשוטה חובל, שגם ממנה זוכה המערער.

האישומים הקשורים לפגיעה בשוטה חובל

--- סוף עמוד 18 ---

18. רמזי טען בהודעותיו כי המערער ביקש לפגוע בחובל מאחר שהלה הוציא צו הפסקת עבודה למבנה הסיינטולוגיה. לדברי רמזי, המערער פנה לחובל דרך מהנדס מבנה הסיינטולוגיה בניסיון להסיר את הצו, אבל חובל דרש מאות אלפי דולרים כשוחד כדי לעשות זאת. המערער לא יכול היה לשלם סכום זה, וגם לא יכול היה לבקש סכום זה מהסיינטולוגים מכיוון שלדברי רמזי "הסיינטולוגים לא משלמים שוחד". מאחר שהמערער חשש כי חובל יכול "לתקוע" את הבניין, הוא פנה אל רמזי וביקש ממנו לפגוע בחובל כך שיושבת למספר חודשים, שבמהלכם המערער יוכל לסדר את ענייניו עם גורם אחר בעירייה.

כשנשאל רמזי על ידי חוקריו איך ידע היכן חובל מתגורר ובאיזה רכב הוא נוסע, השיב רמזי כי השיג את הכתובת מהאינטרנט, וכי המערער מסר לו את פרטי הרכב של חובל (ת/1ב עמ' 4). בהמשך, רמזי שינה את גרסתו וטען שהמערער שלח אותו לבדוק איזה רכב חונה במקום השמור לחובל בעירייה (ת/1ד עמ' 3). בפועל, ובניגוד לגרסאותיו השונות בחקירותיו, אין חולק כי רמזי קיבל את המידע מידי אחיו, עורך הדין מוחמד בכר, שלמחרת ביקורו של חובל במבנה, נכנס ובדק במערכת הממוחשבת של מרשם האוכלוסין את פרטיו של חובל. לעו"ד בכר הייתה גישה למערכת כעובד במשרד המשפטים, ונספר לקורא כי בשל כך הועמד לדין פלילי והורשע. בית משפט קמא ראה בעובדה, שהבירור שערך עו"ד בכר נעשה למחרת הביקור של חובל במבנה הסיינטולוגיה, כסותרת את גרסתו של רמזי, כי המערער ביקש ממנו לפגוע בחובל מספר ימים לאחר ביקורו של הלה במבנה הסיינטולוגיה.

בשתי חקירותיו מיום 30.4.2011 ו-4.5.2011 הדגיש רמזי כי המערער ביקש רק לפגוע בחובל ולא לגרום למותו. רמזי עצמו אמר לעבדי כי המערער אינו רוצה במותו של חובל וכי שמח על כך שאירוע הנחת המטען לא הסתיים במותו. לגבי האישום השני, מסר רמזי בחקירתו מיום 4.5.2011 תיאור עמום של מעורבות המערער, על-פיו המערער פנה אליו והלין על כך ששום דבר לא זז בנוגע לצו, ו"צריך לעשות משהו". מדבריו של המערער, רמזי הבין שהוא מבקש לפגוע בחובל שוב (ת/3ד עמודים 36-37).

רמזי טען כי קיבל מהמערער 90,000 ₪ בגין שני הנסיונות לפגוע בחובל, וכי העביר סכום זה לעבדי שהתחלק בו עם עד המדינה (ת/1ב עמ' 4, ת/1ג עמ' 2 ות/1ד עמ' 4). בית משפט קמא עמד על כך, שגרסאותיהם של עבדי ושל עד המדינה

--- סוף עמוד 19 ---

אינן עולות בקנה אחד עם גרסתו של רמזי בהקשר זה. עבדי טען כי לא קיבל כל תשלום בגין אירוע המטען, וקיבל 25,000 ₪ בגין האירוע השני, מהם העביר סכום לעד המדינה. הלה, אשר היה מעורב אך באירוע המטען, העיד כי עבדי העביר לו 20,000 ש"ח תמורת פגיעה בחובל בשני תשלומים. נקבע כי סתירה זו "מטילה צל על אמינותו של רמזי"(פס' 26-27 לפסק דינה של השופטת דותן).

19. המערער לעומת זאת הכחיש כי היה לו מניע לפגוע בחובל. ראשית, לדבריו, צו הפסקת העבודה בכלל לא עכב את העבודה. הצו התייחס ל-100 מ"ר בלתי מסוימים במרתף ששטחו 1000 מ"ר. עם הוצאת הצו, המערער סימן 100 מ"ר שבהן העבודות כבר נסתיימו, והורה לקבלן סלטי לסיים את כל יתר העבודות במרתף תוך שבוע. יתר על כן, לטענת המערער, גם אם הצו היה מפריע בביצוע העבודות במבנה, הרי שאם חובל היה דורש שוחד, לא הייתה לו בעיה להשיג דמי שוחד מהסיינטולוגים:

ת: נכון אני אומר את זה, הוא (חובל – י"ע) עמד שם והוא צעק והלוואי, הלוואי, ריבונו של עולם הלוואי שהוא רוצה כסף כי היינו משלמים וגומרים איתו, את חושבת שהסיינטולוגים לא משלמים לו? הלוואי שהוא היה בא ורוצה כסף!
ש: מה זה משלמים לו? איך קוראים לתשלום הזה?
ת: שוחד.
ש: שוחד.
ת: נכון. הם היו משלמים לו, לא קוראים לזה בעיריית תל אביב שוחד (...)

(עדות המערער, עמוד 1414 לפרוטוקול).

20. המערער הצביע על מניע שהיה לבני משפחת בכר לפגוע בחובל. ואכן, לאחר העימות הראשון עם רמזי, טען המערער לראשונה כי הקושרים ביצעו את העבירות על דעת עצמם, וסחטו אותו לאחר מכן. לדבריו, נזאר "קיבל על שוטה (חובל-י"ע) קריזה" והחליט כי יש לפגוע בו מאחר שחובל הוציא צו הריסה על תוספת בניה שביצע בבית הוריו, למרות שהובטח לנזאר על ידי אחד הפקחים כי חובל ידאג להוציא עבורם היתר בניה. רמזי אישר כי חובל אכן היה חתום על צו ההריסה לתוספת הבניה בבית משפחתו, אך הכחיש כי למשפחתו היה מניע לפגוע בו (ת/315, עמוד 76).

התיזה כי הקושרים-המבצעים פעלו על דעת עצמם, קיבלה חיזוק בעדותו של עד המדינה, שסיפר כי עבדי מסר לו כי הפגיעה בחובל נועדה לנקום על כך שרימה את

--- סוף עמוד 20 ---

רמזי ולקח ממנו כסף אך לא פעל למניעת הריסת בית הוריו למרות השוחד שקיבל. עבדי אישר את עדותו של עד המדינה, אך טען כי הלעיט אותו בסיפור בדים על מנת שלא לחשוף את המערער. עבדי עצמו מסר גירסאות שונות לגבי הדברים שאמר לו רמזי בקשר לפגיעה בחובל. תחילה טען, כי רמזי סיפר לו שהמערער מבקש לפגוע בחובל בעקבות צו הפסקת העבודה וכי גורמים נוספים בעירייה מעורבים בכך. בהמשך אמר כי רמזי סיפר לו כי המערער ביקש לרצוח את חובל מאחר שהלה דרש שוחד במאות אלפי דולרים.

כאמור, בית משפט קמא ראה בדברי עבדי עדות שמיעה לגבי דברי המערער. בית משפט קמא עמד על כך שחובל עצמו חתום על צו ההריסה של הנכס של משפחת בכר, וכי כיוון חקירה זה לא מוצה על ידי החוקרים. לבני משפחת בכר היה מניע נוסף לפגוע בחובל, כמי שהתפרנסו מהעמלות ששולמו על ידי סלטי כל עוד העבודות מתבצעות (שלא כמו המערער, שהשתכר ב"ריטיינר" חודשי ללא קשר להתקדמות העבודות). בית משפט קמא קבע כי "בהעדר ראיות לחיזוק עדותו של רמזי, הבעייתית ממילא, מניע או העדרו של מניע כאמור, הוא ראיה נסיבתית משמעותית ורלוונטית ביותר" (פס' 52). מסקנתו הייתה כי לא הוכח שלמערער היה מניע ממשי לפגוע בחובל, ומנגד, יתכן שלרמזי ולשאר המעורבים בפרשה זו היה מניע כאמור. על כן, ומשלא נמצאו חיזוקים כלשהם לגרסתו של רמזי, המערער זוכה מאישומים אלו.

האישומים הקשורים לפגיעה בכהן

21. במסגרת אישומים 4-6, רמזי עמד על שני מניעים בגינם המערער ביקש לפגוע בכהן. המניע הראשון עניינו במשמורת על בנם המשותף של המערער וע.ש.

משך כשמונה שנים לפני האירועים המתוארים בכתב האישום, המערער וע.ש ניהלו הליכים משפטיים בפני בית המשפט לענייני משפחה לגבי המשמורת על בנם. רמזי טען בחקירתו כי המערער ביקש ממנו ומעבדי לפגוע בכהן, על מנת לצייר את כהן בעיני בית המשפט לענייני משפחה כאדם שמסוכן לשהות בקרבתו. כך, לגרסת רמזי, קיווה המערער כי יוכל לקבל את המשמורת

על בנו. בחקירתו מיום 4.5.2011 הוסיף רמזי מניע שני, לפיו המערער ביקש לנקום ולפגוע בכהן מאחר שהלה התעלל מילולית בבנו.

--- סוף עמוד 21 ---

בחקירתו מיום 30.4.2011, היא החקירה הראשונה בה רמזי שיתף פעולה עם החוקרים, סיפר רמזי כי המערער ביקש לפצוע את כהן ולא להביא למותו, והיו אלה עבדי ועד המדינה שהחליטו על דעת עצמם לפגוע בכהן עם מטען. לדבריו, המערער לא אמר מפורשות שהוא רוצה שכהן ימות. דברים דומים אמר רמזי בהודעתו מיום 4.5.2011, שם סיפר כי המערער ביקש לפצוע את כהן אך לא היה אכפת לו אם ימות במהלך הפעולה (ת/1ד עמוד 15). כפי שציין בית משפט קמא, גרסתו של רמזי הוקצנה לאחר העימות השני בינו לבין המערער, שאז טען כי המערער ביקש לרצוח את כהן (חקירה מיום 12.5.2011 – ת/7ט עמוד 2).

גם עבדי טען כי הבין מרמזי שהמערער לא רוצה שכהן ישאר בחיים, אך במקומות אחרים גרס עבדי כי בתחילת הדרך אמר לו רמזי שהמערער מבקש אך לפצוע את כהן באופן קשה. בית משפט קמא קבע כי אמנם הודעותיו של עבדי הן מפי השמועה ואינן קבילות כראיות ביחס למה נאמר לרמזי, אך הספק בעניין תוכן ההנחיה שהמערער העביר לרמזי ורמזי העביר לעבדי, צריך לפעול לזכותו של המערער.

22. לדברי רמזי, הוא קיבל את פרטיו של כהן מהמערער, שהעביר לו תמונה של כהן ומאחוריה רשם את פרטיו ומקום מגוריו. עד המדינה סיפר בעדותו כי עבדי ביקש ממנו לפגוע באופן קשה בכהן, לדקור אותו, לירות בו בגב, לעשות אותו משותק, אבל הוא, עד המדינה, אמר לעבדי שכהן עלול למות מכך. לדבריו, אז עלה הרעיון לשפוך על כהן חומצה וגם לדקור אותו. עד המדינה סיפר בפירוט על המארבים שביצעו לכהן, על כך שהתקשרו אליו, המתינו מחוץ לביתו, ונכנסו לחדר המדרגות של הבניין בו התגורר. הם שמו לב כי בשלב מסויים כהן הבחין בתכונה חשודה באזור בית מגוריו והתנהל באופן שהקשה לפגוע בו. באחת הפעמים הם גרמו לתקר באחד מצמיגי הרכב של כהן ותכננו לשפוך עליו חומצה ולדקור אותו כאשר יעצור להחליף גלגל. מבלי להיכנס לפירוט יתר, אומר כי עדותו של עד המדינה השתלבה לחלוטין עם עדותו של כהן ועם מחקרי התקשורת שנעשו.

בשל כשלון הפעולות, ולאחר שעד המדינה ועבדי התרשמו כי כהן וע.ש חושדים כי עוקבים אחריהם, הוחלט כי רמזי יצטרף לפעילות. לדברי עד המדינה, רמזי הציע להיכנס בעצמו לביתו של כהן בטיפוס על הצינורות, לפתוח את הדלת מבפנים, ואז יכנסו עד המדינה ועבדי. לדברי עד המדינה, הוא הניא את עבדי מרעיון זה:

--- סוף עמוד 22 ---

"המג'נון הזה בא להתרברב ...רצה להוכיח לי שהוא גבר, אמרתי לו מה נתחיל להכניס ילדים כאילו" (עמוד 853 לפרוטוקול).

23. בשלב מסוים, התייאשו הקושרים מלפגוע בכהן בביתו, והחליטו לנסות לפגוע בו בתל אביב. עד המדינה סיפר כי עבדי אמר לו, שעל פי מידע "מבפנים", כהן אמור להגיע לבית ברחוב לואי מרשל בתל אביב, מקום מגוריו של המערער, על מנת להביא את הילד. לדבריו, הם תכננו להשתמש באופנוע וברכב על מנת להתנגש במכוניתו של כהן, ולפגוע בכהן כאשר יצא מרכבו כדי להחליף פרטים. בכתב האישום נטען כי הקושרים התכוונו לפגוע בכהן על ידי התזת חומצה ובסכין, אך לגרסת עד המדינה הם נטלו איתם פטיש או סכין או שוקר, לא זכור לו בדיוק. הקושרים הגיעו לצפון תל אביב בבוקרו של יום 12.11.2010, ועל פי נתוני התקשורת המתינו שם לכהן משעה 10:30 לערך, עד השעה 13:34.

כאמור, כהן לא הגיע באותו יום לביתו של המערער, אך אין מחלוקת שהיה אמור להגיע באותו יום ולהביא את בנו של המערער (עדות המערער בעמוד 1445 לפרוטוקול, וכן התיעוד ביומנו של המערער נ/19ב). במקומו של כהן הביא את הילד לתל אביב נהג המונית פדידה, שהעיד כי מדי פעם היה מסיע את בנו של המערער מחיפה לתל אביב בימי שישי בסוף הלימודים, לבקשתה של ע.ש, גרושתו של המערער. זו היתה מודיעה לפדידה מראש על הנסיעה, ביום חמישי בערב או ביום שישי בבוקר. פדידה נהג להודיע למערער על בואו מראש, וברגיל היה מגיע לביתו של המערער ביום שישי בין השעות 13:30-14:00 (ת/167 הוא שיחה שהוקלטה בין המערער לבין הנהג פדידה ביום 25.3.2011 בסביבות השעה 11:00, בה מודיע פדידה למערער מתי יביא את הילד. שיחה זו היא דוגמה לכך שהמערער ידע בהתראה של לפחות שעתיים-שלוש מי יגיע אליו עם הילד ומתי). לדברי עד המדינה, הקושרים שהו במקום עד שקיבלו שיחת טלפון ונאמר להם שכהן לא יגיע.

24. משהמארבים לכהן לא נשאו פרי, החליטו עבדי ועד המדינה לפגוע בו באמצעות מטען חבלה ובכך הן לחסוך בזמן והן להרוויח עוד כסף. עבדי אמר לעד המדינה שהוא צריך לבדוק אופציה זו עם המזמין, עם "הבן אדם", והוא העביר בקשה זו לרמזי. רמזי טען כי באופן כללי, הבין שהמערער אדיש למותו של כהן, ולכן אישר את הפעולה.

--- סוף עמוד 23 ---

כאמור, לאורך חקירתו, גרסתו של רמזי השתנתה בנוגע לבקשתו של המערער לגבי עוצמת הפגיעה בכהן, ורק לאחר העימות השני ביניהם, החל רמזי לטעון כי המערער רצה במותו של כהן במפורש. בית משפט קמא קבע כי "קיים ספק בדבר מעורבותו (של המערער – י"ע) וידיעתו על פרטי הביצוע, עובר למועד הטמנת המטען, מאחר שלא ניתן לקבוע באיזה שלב דיווח לו רמזי על הטמנת המטען והפעלתו" (פס' 163). כאמור, המטען הופעל בבוקר יום 21.11.2010, לאחר שכהן הושיב את בתו ברכב, וכשעמד להיכנס אליו. כהן נפצע באורח קשה בגפיו, בפניו, בבטנו ובחזהו, נזקק לניתוחים ואושפז לאורך שבוע.

לאחר אירוע הנחת המטען דיווח כהן על שיחות טלפון שקיבל ממספר טלפון המסתיים בספרות 818, מאלמונים שביקשו לברר את מקום הימצאו. במחקרי תקשורת שנערכו על ידי המשטרה, נתברר כי מטלפון זה בוצעו השיחות לגבי זימון השווא של כהן למשטרת עכו וביטול הזימון. אותו מספר אוכן גם בצפון תל אביב ביום 12.11.2010 בין השעות 10:56 עד 13:34 בצהריים, בדיוק במועד שנזכר באישום 5, שאז הייתה אמורה להתבצע הפגיעה בכהן בעת שהיה אמור להגיע לביתו של המערער בתל אביב. מאותו מספר טלפון התבצעו שיחות למספר טלפון אחר המסתיים בספרות 558, ואף מספר זה אוכן בזירה טרם מועד הפיצוץ, אם כי עזב קודם לפיצוץ. אותו מספר אוכן גם סמוך לביתו של כהן בין התאריכים 2.11.2010, 8.11.2010, 10.11.2010 ו-11.11.2010 וגם בצפון תל אביב ביום האירוע של אישום מס' 5, ה- 12.11.2010 בין השעות 10:18 עד 13:34. שני המספרים הפסיקו לפעול סמוך לשעה 08:30 בבוקר יום הפיצוץ. נקל אפוא להבין, כי המדובר בשני טלפונים "מבצעיים" ששימשו את הקושרים ואשר היו מעורבים באישומים 4 ו-5. שני המספרים היו בשימוש במכשיר סלולרי שנמצא בחיפוש מאוחר יותר בביתו של עד המדינה .

25. בנוסף למניע שהיה למערער לפגוע בכהן, להבדיל מהקושרים האחרים שלא היה להם מניע לפגוע בכהן, דעת הרוב מצאה מספר חיזוקים לגרסתו של רמזי, שהצביעו על כך שקיים מזמין ומפעיל חיצוני לקושרים, וכי אותו מזמין ומפעיל הוא המערער. נקבע כי חרף הסתירות בין גרסאותיו של רמזי לגרסאותיהם של עבדי ועד המדינה לגבי גובה הסכום ששולם בגין הפעולות, אין חולק כי מאן דהו שילם עשרות אלפי שקלים לקושרים עבור הפגיעה בכהן. דעת הרוב מצאה גם כי המערער הודה בביצוע "מעשים דומים" לאלו המתוארים בפרשה זו. המערער עצמו אישר כי עוד שנים לפני העבירות המפורטות באישומים 4-7, הוא ביקש מנזאר למצוא מישהו שישבור

--- סוף עמוד 24 ---

לכהן את הידיים ואת הרגליים, לאחר שקרא דו"ח אבחון בעניין בנו ו"איבד את העשתונות" כלשונו. מכאן, ובצירוף המעשים המתוארים באישומים 13-15 על-פיהם המערער ביקש במהלך מעצרו גם לפגוע בכהן, דעת הרוב הסיקה על הלך רוחו של המערער ועל כוונתו לנקום בכהן כל אימת שחלה הסלמה בסכסוך בינו לבין גרושתו. לדעת בית המשפט, "מעשים דומים" אלו מהווים חיזוק לגרסתו של רמזי.

דעת הרוב גם ראתה במידע המפורט שהיה בידי הקושרים ביחס לביקורו הצפוי של כהן בתל אביב במסגרת אישום 5, הוכחה לכך שהיה לקושרים מקור מידע חיצוני. נקבע כי העובדה שרמזי הושעה מהמשרד באותם ימים, כך שלא יכול היה לדעת על ביקורו הצפוי של כהן בתל אביב, והעובדה שמישהו עדכן את הקושרים בשעה 13:30 שכהן לא יגיע, מחזקים את גרסתו של רמזי שהמערער הוא זה שסיפק את המידע.

זאת ועוד. ביום 29.11.2010, שמונה ימים לאחר ההתנקשות בחייו של כהן, הגיש המערער לבית המשפט לענייני משפחה בקשה לקבלת משמורת זמנית על בנו בטענה כי סביבתו של כהן מסוכנת לילד. בבקשה שהגיש המערער נכתב כי "ככל הנראה הופעל מטען חבלה במכוניתו של דני על ידי שלט-רחוק". המשטרה ראתה בכך פרט מוכמן, ובעקבות הגשת הבקשה התקשר למערער חוקר שביקש לברר הכיצד נודע לו כי המטען הופעל באמצעות שלט-רחוק. המערער השיב כי החוקר לייבוב, שגבה ממנו את ההודעה אחרי הפיצוץ, הוא שסיפר לו על כך (ת/746ד). החוקר לייבוב הכחיש בתוקף טענה זו, וגם בית משפט קמא לא התרשם כי מהודעתו הנ"ל של המערער במשטרה עלה נושא מנגנון הפעלת מטען החבלה. יתרה מזו, החוקר לייבוב לא

נחקר בנקודה זו, ולא נשאל לגבי טענת המערער כי הוא זה שמסר לו את פרט החקירה המוכמן (עדות לייבוב, עמודים 184-185 לפרוטוקול).

26. דעת הרוב בבית משפט קמא ייחסה משקל רב למניע שהיה למערער לפגוע בכהן, וכלשונה "הראיה הנסיבתית המהותית ביותר לחובתו של הנאשם הוא המניע לפגוע בכהן על רקע המאבק המשפטי שניהל בעניין המשמורת על בנו" (הדגשה הוספה – י"ע). מנגד, דחתה דעת הרוב את התזה שהעלה המערער, לפיה הפגיעה בכהן הייתה דרכו של רמזי לנקום בו על פיטוריו מהמשרד ומעבודתו במבנה הסיינטולוגיה, ולאיים על המערער שלא לפגוע בכבודם או בפרנסתם של בני משפחתו. לאור חשיבותו של המניע בפרשת הפגיעה בכהן, ארחיב בנקודה זו בתיאור העובדות וטענות המערער.

--- סוף עמוד 25 ---

המערער הסביר כי משפחת בכר הרוויחה היטב מהקשר שלה איתו. כזכור, נזאר עבד כראש מחלקת ההוצאה לפועל במשרדו של המערער, ורמזי עבד אף הוא במשרד בעבודות שונות, בין היתר כשליח וכשומר לילה. משפחת בכר גם הרוויחה מהעיסוקים סביב מבנה הסיינטולוגיה. המערער שילם לרמזי ויוסף כ-250,000 ₪ בשנה בגין עבודתם בשמירה על המבנה, והמשפחה גם קיבלה "עמלות" מהקבלן סלטי. לטענת המערער, משפחת בכר השתלטה על משרדו בדרך של צעקות, איומים והפחדות. המערער טען כי נזאר כפה עליו לקחת את סלטי כקבלן, חרף העובדה שהלה היה נטול ניסיון בעבודות שימור בניינים והוא עצמו אף "סגר" עם קבלן אחר בשם אשקלוני על ביצוע העבודות. לדברי המערער בחקירתו: "ניזאר אמר שאנחנו שמרנו לך על הבניין שלוש שנים וחצי ואתה לא תכניס את מי שאתה רוצה. הקבלן סלטי שכבר הייתה הצעה שלו על השולחן והוא הביא אותו מטעמו מראש כי ידע שהוא יעשה עליו כסף, ברור. ניזאר דרש שסלטי יזכה ולא אשקלוני". דברים דומים אמר המערער בעימות השני עם רמזי, שם התבטא כי "הקבלן הזה לא עובד אצלי הוא עובד אצלם".

גרסתו של המערער נתמכה בעדותו של המהנדס גיל וינלס שסיפר כי "היה לי תחושה והבנתי שלוחצים על גור לקחת את סלטי" וכי:

וינלס:	... באיזה שהוא קונסטלציה נאמר לי שיש לחץ לבחור את הקבלן סלטי (...)
הש' שוחט:	שנזאר הביא אותו?
וינלס:	שהביא אותו נזאר, אני חושב. ... אבל הרעיון הוא שיש לחץ ... גור [המערער – י"ע] אמר אז אני נאלץ ... אני צריך לסגור עם סלטי.

(עדות המהנדס גיל וינלס, עמוד 110-111 לפרוטוקול).

המערער טען כי נזאר תמיד נכח בחדר כאשר סלטי העביר את כספי העמלות, כי נזאר נטל לעצמו את שלושת התשלומים הראשונים שהיו אמורים להגיע למערער, וכי נזאר ערך בעצמו את כל החשבונות במשרד.

המערער טען כי רמזי היה "בן בית" במשרד, כי הייתה לו גישה לכל התיקים, וכי נאלץ להחליף את הסיסמאות במחשבי המשרד אחרי שפיטר את רמזי. רמזי פוטר מעבודתו כשומר בבניין לאחר ההצתה הראשונה ביום 12.10.2010 ולטענת המערער, פוטר בהמשך גם מעבודתו במשרד. תקרית נוספת בין המערער לבין רמזי ארעה לאחר

--- סוף עמוד 26 ---

שאחראית הביטחון בסיינטולוגיה, וואידה היקי (להלן: היקי), הגיעה למערער ביום 10.11.2010, והלינה על כך שרמזי חשף בפני אחת העובדות במבנה מידע סודי על הסיינטולוגים ומבנים נוספים שיש להם במדינות שונות בעולם. היקי דרשה כי רמזי יפוטר לאלתר ונזפה במערער קשות על הפרת הסודיות העולה מהעובדה שרמזי נחשף לאותו מידע (עמ' 1223 לפרוטוקול). אציין כי בבית משפט קמא עלתה שאלת כנות הפיטורים של רמזי לאור טענת המדינה כי רמזי לא פוטר אלא הוצא ל"חופשה מבצעית". בית המשפט לא קיבל טענה זו וקבע כי רמזי פוטר באמת, אם כי בשאלת מועד הפיטורים נחלקה דעת הרוב ודעת המיעוט. לגישת דעת הרוב, שהסתמכה בנקודה זו על הודעתו של עבדי, רמזי פוטר בעקבות כשלונו לפגוע בכהן (פס' 181-192 לפסק דינה של השופטת דותן), ואילו לגישת דעת המיעוט, רמזי פוטר סמוך לאחר השריפה הראשונה ביום 12.10.2010 כאשר סמוך לאחר מכן החלה תקופת הנתק התקשורתי בין רמזי לבין המערער (פס' 8 לפסק דינו של השופט שוחט).

לדברי המערער, משפחת בכר ראו אותו כ"פרה חולבת [...] תרנגולת שמטילה להם ביצי זהב" (ת/315, עמוד 61), והם נפגעו קשות כאשר פיטר את רמזי:

> "אחרי שפיטרתי אותו ואמרתי לו שהוא הולך לקיבינימט וצעקתי על אביו, אז הם עשו לי את הפיצוץ ואז עשו לי שיחה רמזי ואביו אצלי במשרד יום לאחר הפיצוץ ואמרו לי: 'עכשיו אתה יכול לבחור ונראה לך למי תוקעים סכין בגב'. הם לא רצו לפגוע בדני ובילדה אלא להסביר לי מה יכול לקרות לבן שלי. [...] אני תרנגולת המטילה ביצי זהב מבחינתם והם יודעים שאני נמצא בסכסוך עם גרושתי [...] הם אמרו לי שאם יהיו בעיות יפילו את זה עלי. הם עשו את כל הפיצוץ כדי שאני אבין מאיפה הדג משתין ולא אפסיק לעבוד איתם" (ת/1יד1, עמ' 2).

מזכירתו של המערער באותה עת, שרה צוקר (להלן: שרה), העידה כי המערער כעס מאוד על רמזי וכי "אף פעם לא ראיתי אותו במצב כזה" (פרוטוקול עמ' 1574). באשר לכעסו של נזאר על המערער, העידה שרה כי "אבא שלו, נזאר בא אליי ואמר לי שהוא את הילדים שלו לא מפטרים הוא הולך לדבר על זה עם גור (המערער – י"ע) ואחרי השיחה עם גור את תראי שהוא (רמזי – י"ע) יחזור למשרד" (פרוטוקול עמ' 1575).

--- סוף עמוד 27 ---

יום למחרת הפיצוץ ברכבו של כהן, נערכה "סולחה" בין המערער לבין רמזי, והלה הוחזר לעבודתו במשרד. שרה העידה גם לעניין זה וטענה כי פגישת הסולחה היתה "פגישה מאוד קשה. אני לא נכחתי בה אבל הצעקות הגיעו עד לרחוב, כעסו שם אחד על השני... אני יושבת על יד המשרד הדלת אמנם היתה סגורה אבל היו שם צעקות ומריבות" (פרוטוקול עמ' 1575).

27. בית משפט קמא לא קיבל הסבר זה של המערער. דעת הרוב קבעה כי אין זה סביר שבני משפחת בכר היו נוקטים באמצעים כה קיצוניים כמו פגיעה בכהן, כדי להחזיר את רמזי לעבודתו. בנוסף, בשיחות טלפון שנוהלו בין רמזי, אחרי מעצרו, לבין המערער, הלה גילה אמפתיה ועניין במצבו של רמזי – דבר שמעיד כי הוא לא חש מאוים. בית משפט קמא לקח בחשבון כי המערער לא נטל חלק אופרטיבי בהכנת המטען וקיים ספק בדבר מעורבותו וידיעתו אודות פרטי הביצוע, מאחר שלא ניתן לקבוע באיזה שלב דיווח לו רמזי על הטמנת המטען והפעלתו. עם זאת, נקבע כי המערער ביקש לפגוע בכהן והיה אדיש לאופן בו תבוצע הפגיעה (עמוד 66 להכרעת הדין). על כן, בית משפט קמא הרשיע בדעת רוב את המערער באישומים 4-6, אך לגבי אישום 6, זיכה אותו מעבירה של ניסיון רצח וקשירת קשר לרצח, וחלף זאת הרשיעו כמבצע בצוותא בעבירות של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיפים 329(א)(2) ו-29 לחוק העונשין, ובקשירת קשר לגרימת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק.

על הרשעה זו של דעת הרוב נסב ערעורו של המערער.

דעת המיעוט לגבי אישומים 4-6

28. השופט שוחט, בדעת מיעוט, מצא כי יש לזכות את המערער מאישומים 4-6. לדידו, נקודת המוצא היא שעבדי מעולם לא פגש במערער, ידיעותיו אודות מעורבותו הן עדות שמיעה על פי מה שנאמר לו על ידי רמזי, וכך גם לגבי עד המדינה, יוסף ובינקי. מאחר שרמזי סירב להשיב לשאלות בבית המשפט, הודעותיו נתקבלו מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות, מה שמצריך חיזוק ובנוסף, יש צורך בחיזוק גם בשל היותו שותף לדבר עבירה. בסירובו להשיב לשאלות בבית המשפט, נפגעה קשה יכולתו של המערער להתגונן. גם עבדי בחר לשתוק, כך שגם אותו לא ניתן היה לחקור. השופט שוחט הסכים עם השופטת דותן, כי עדותו של רמזי אינה מהימנה, כי מדובר בגרסה מתפתחת וניכר כי רמזי ניסה למזער את חלקו ולהעצים את חלקו של המערער ושל

--- סוף עמוד 28 ---

אחרים. בהקשר זה הצביע השופט שוחט על מספר שקרים של רמזי, ומסקנתו הייתה כי "יש ליתן לעדותו משקל אפסי, אם בכלל" (פס' 5 לפסק דינו). בנוסף, גרסת רמזי היא גרסה כבושה, ורק בחקירתו החמישית מיום 30.4.2011 פתח את פיו והחל לגשש אחר האפשרות לסגור עסקה עם המאשימה. השופט שוחט עמד על כך שרמזי הפר את שתיקתו אחרי שהחוקרים אמרו לו שוב ושוב כי המערער "פתח עליו" וחבל שעורך דין מצפון תל אביב יצא נקי ויפיל את האשמה על "חבורה של ערבים מיפו" וחבל שרמזי "יאכל את כל החרא". במהלך החקירה באותו יום ובחקירה לאחר מכן ביום 3.5.2011 רמזי שאל שוב ושוב "כמה אני יקבל", ניסה לברר עם החוקר לכמה שנות מאסר הוא צפוי, וחזר וביקש למסור את גרסתו תמורת שחרור אביו. רמזי אף שיקר לאורך כל הדרך בכך שטען שלא היה נוכח בחיפה ביום הנחת המטען, בסתירה לגירסת עבדי ולגירסת עד המדינה.

29. השופט שוחט מצא כי קשה לקבל כי הראיה הנסיבתית המהותית ביותר לחובתו של המערער היא המניע שלו בעניין המשמורת על בנו. לגישתו, גם בקשתו של המערער מנזאר, שנים לפני העבירות המיוחסות לו באישומים 4-6, למצוא מישהו שישבור לכהן את הידיים והרגליים, אינה מהווה חיזוק ואינה בבחינת "מעשים דומים", מאחר שבמקרה דנן עצם ביצוע העבירה שנוי במחלוקת.

השופט שוחט נתן משקל לנתק התקשורתי בין המערער לרמזי במהלך כל פרק הזמן הרלבנטי לאישומים 4-6, והקרע שנוצר בין השניים, שהביא בסופו של יום לפיטוריו של רמזי. בהתחשב בפיטוריו של רמזי; בהתחשב בנתק התקשורתי ששרר ביניהם; בהתחשב בכך שניתן לייחס לרמזי מניע לפגוע בכהן כדי לסחוט את המערער על מנת שיחזירו לעבודה או שמא כדי לרצות את המערער; בהתחשב בסתירות ובגרסאות השונות לגבי התשלום עבור הפגיעה בכהן; ובהתחשב בכך שגם על פי גרסאותיהם של רמזי, עבדי ועד המדינה, הם הניחו על דעת עצמם את מטען החבלה – על רקע כל אלה, הגיע השופט שוחט למסקנה כי יש לזכות את המערער גם מאישומים 4-6.

אישום 7 המתייחס לנסיון הפגיעה בגרושתו של המערער

30. לגבי אישום 7, הניסיון לפגוע בע.ש, עד המדינה סיפר כי לאחר שידור תוכנית הטלויזיה "עובדה" בעניינו של כהן, ולאחר שהתברר כי ע.ש, גרושתו של המערער, יזמה את הפרסום, הגיעו אליו עבדי ורמזי והציעו לפגוע בה מאחר שהיא עומדת ליזום

--- סוף עמוד 29 ---

כתבה נוספת בעיתון ידיעות אחרונות. ואכן, כתב ידיעות אחרונות ליאור אל-חי פנה אל המערער על מנת לקבל את תגובתו בעקבות פיצוץ מטען החבלה מתחת לרכבו של כהן, ולאחר שכהן נקב בשמו כחשוד פוטנציאלי. המערער סרב להיפגש עם אל-חי (ת/167 תמלול האזנת סתר).

המשטרה ראתה בפנייה של הכתב אל-חי אל המערער פרט מוכמן, מאחר שעובדה זו לא הייתה אמורה להיות ידועה לעד המדינה בעת חקירתו במשטרה, שהרי הכתבה לא פורסמה. מכאן הסיק בית המשפט, כי בהעדר קשר ישיר בין המערער לבין עד המדינה יש להניח כי הפרטים על הכתבה הצפויה נודעו לעד המדינה מרמזי, אך אין להסיק מכך על כוונתו של המערער לפגוע בע.ש. יצוין, כי בחקירתו מיום 30.4.2011, רמזי נשאל על המניע לפגוע ב ע.ש אך סיפר רק על המניע הנוגע למשמורת על הילד, וגם כאשר חוקריו חזרו ושאלו אם היה מניע נוסף, רמזי לא הזכיר את הכתבה (ת/7ב4, עמ' 43).

בית משפט קמא סבר, בטעות, כי העבירה המיוחסת למערער באישום זה היא נסיון רצח, בעוד שהעבירה שיוחסה לו בכתב האישום הייתה קשירת קשר לפשע. בית המשפט מצא לזכות את המערער מנסיון לרצח על פי אישום זה מהטעמים הבאים: מעדות א.א ומאמרותיו של רמזי לא ברור לאיזה שלב הגיעו השיחות בעניין הפגיעה בגרושתו של המערער, ואם חצו את שלב הרעיון וההכנה לשלב הניסיון; לא ניתן לקבוע במידת הוודאות הדרושה כי המערער עמד מאחורי הרעיונות הללו, וקיימת אפשרות כי רמזי עצמו חשש מהעמקת הבדיקה בשל פנייתה של ע.ש לתקשורת; אין ראיה לחיזוק הטענה של רמזי כי המערער ביקש לרצוח את גרושתו, בעוד שלגרסת עד המדינה רמזי הוא שהיה הרוח החיה מאחורי רעיון זה (פסקאות 214-215 להכרעת הדין).

כאמור, המדינה מערערת על זיכויו של המערער מאישום זה.

האישומים הנוגעים למעשיו של המערער במהלך מעצרו

31. ביחס לאישומים 13-15, בית המשפט עמד על ההודעות שנמסרו על ידי ג.א, שותפו של המערער לתא, שהפך לסוכן משטרתי, ולדיווחים בזמן אמת שמסר לגורמי המודיעין בכלא. באחד מדיווחים אלו, נאמר כי סולומון מנסה לסחוט את המערער לאחר שהלה ביקש ממנו לרצוח את עד המדינה. בעקבות זאת הועבר סולומון מהאגף

--- סוף עמוד 30 ---

בו שהה המערער. ג.א מסר כי המערער אמר לו, לאחר ששוחח עם עורך דינו, כי הוא כבר אינו רוצה לפגוע בעד המדינה אלא במישהו אחר, מאחר שהבין כי עד המדינה לא יכול להפליל אותו בעבירות המיוחסות לו. אקדים ואציין כי לאורך כל הקשר שלו

עם ג.א, שהגן עליו והפך לאיש סודו, ודרכו ניסה להזמין את רציחתו של רמזי, המערער לא התוודה בפניו בקשר לאישומים המיוחסים לו במסגרת שלוש הפרשות הראשונות.

בחקירתו במשטרה אישר המערער כי דיבר עם סולומון על רציחתו של עד המדינה, ולדבריו לא רק שדיבר עם סולומון אלא "דיברתי עם עוד עשרה". לטענתו, בשלב מסויים התחרט, ואז איימו עליו וניסו לסחוט אותו. בית המשפט דחה את עדותו של המערער בבית המשפט, לפיה מטרת הפגיעה בעד המדינה לא הייתה רצח אלא פגיעה בלבד. כן נדחה טענתו, שהועלתה בפני בית המשפט לראשונה, כי היה זה סולומון שהעביר לו פתק, כביכול מעד המדינה, ובו דרישה למאות אלפי שקלים אחרת ימסור גרסאות המפלילות את הנאשם.

המערער הורשע בעבירות שיוחסו לו, ונגזרו עליו שנתיים מאסר בפועל. המערער אינו מערער על ההרשעה, ואילו המדינה מערערת על קולת העונש.

טענות הצדדים לגבי הכרעת הדין

ערעור המדינה

32. המדינה מערערת על זיכויו של המערער בפרשת חובל ובניסיון הפגיעה בע.ש. וכאמור, מערערת גם על קולת העונש שהוטל על המערער בשתי הפרשות בגינן הורשע (פרשת הפגיעה בכהן והעבירות שביצע מתוך תא המעצר).

לדידה של המדינה, לאורך הכרעת הדין חוזרת ועולה טעות משפטית מרכזית, שהביאה לזיכויו של המערער מחלק מהאישומים והביאה גם למסקנה המוטעית של דעת המיעוט לגבי האישומים הנוגעים לפרשת הפגיעה בכהן. לטענת המדינה, טעה בית משפט קמא בקבעו שעדותו של עבדי ביחס למעורבותו של המערער היא עדות שמיעה. אין חולק כי עדותו של עבדי קבילה לעצם אמירת הדברים על ידי רמזי בעת קשירת הקשר, אך לשיטת המדינה, היא גם קבילה לאמיתות תוכנה, באשר חל בענייננו אחד החריגים לכלל הפוסל עדות שמיעה, הוא החריג של "אמרת קושר במהלך קשירת הקשר ולשם קידומו". לשיטת המדינה, חריג זה צריך לחול על אמירותיו של רמזי

--- סוף עמוד 31 ---

לעבדי ולעד המדינה בכל הפרשות, ולהפוך עדויות אלו לקבילות גם ביחס לאמיתות תוכנן של האמירות. בהחלת חריג זה על אמרותיהם של עבדי ושל עד המדינה, המדינה מבקשת למצוא ראיות קבילות וישירות למעורבותו של המערער גם באישומים 2-1 הנוגעים לפגיעה בחובל, ובאישום 7 שעניינו קשירת קשר לפגוע בע.ש, גרושתו של המערער.

המדינה טוענת כי שגה בית המשפט בקבעו כי לא קיימים חיזוקים להודעתו של רמזי לעניין הפרשות של חובל ושל ע.ש. לשיטת המדינה, יש לראות בגרסאותיהם של עבדי וא.א לגבי התשלום שקיבלו כדי לפגוע בחובל, כחיזוק הן לעצם קיומו של גורם חיצוני אשר שילם סכומי כסף גבוהים עבור הפגיעה בחובל, והן להיררכיה בין המעורבים. בנוסף, שגה בית המשפט בכך שלא ראה ב"תרגיל קישון", במהלכו רמזי שוחח לתומו עם עד המדינה אודות היחסים בינו לבין המערער, כחיזוק נוסף להודעתו של רמזי. המדינה מציינת כי "תרגיל קישון" עונה על הדרישות לחיזוק, ואף על שתיים מתוך שלוש הדרישות לראיית סיוע, בכך שהוא מתייחס לסוגיה השנויה במחלוקת והוא מסבך את המערער.

ביחס לפגיעה בחובל, המדינה טוענת כי המניע של המערער לפגוע בחובל, היה מניע חזק בהרבה מזה של בני משפחת בכר. זאת, בעיקר, כיוון שתוספת הבנייה בבית משפחת בכר, שנהרסה בעקבות הוצאת צו הריסה על ידי חובל, נהרסה כשלוש שנים לפני מועד הפגיעה, ואין זה הגיוני שהמשפחה המתינה כל כך הרבה זמן כדי להתנקם בו. לכן, ולאור קביעתה של השופטת דותן כי "מניע או העדרו של מניע כאמור, הוא ראיה נסיבתית משמעותית ורלוונטית ביותר" טוענת המדינה כי היה על בית המשפט להרשיע את המערער גם באישומים 2-1.

ביחס לזיכוי המערער מאישום 7, התכנית לפגוע בע.ש, המדינה הצביעה על כך שהמערער זוכה מעבירת ניסיון לרצח, בעוד שהואשם אך בקשירת קשר לפשע. לדידה, ניתן ללמוד מהכרעת הדין כי הוכח שהיה תכנון לפגוע בע.ש, כפי שעולה מדברי השופטת דותן, לפיהם:

> "מעדותו של עד המדינה ואמרותיו של רמזי לא ברור לאיזה שלב הגיעו השיחות בעניין הפגיעה באשתו לשעבר של הנאשם - האם חצו את שלב הרעיון וההכנה לשלב הניסיון, אם לאו. כך

למשל, במהלך העימות של
--- סוף עמוד 32 ---

רמזי והנאשם אמר רמזי כי העבירה תוכננה אך לא סוכם סכום התשלום" (פס' 215).

לדידה של המדינה, מדבריהם של רמזי, עבדי ועד המדינה, ומהעובדה שלמערער היה מניע כפול לפגוע בע.ש – גם קבלת המשמורת על בנו וגם התחקיר של ידיעות אחרונות שעד המדינה לא יכול היה לדעת עליו באשר טרם פורסם – ניתן להגיע בנקל למסקנה כי המערער קשר קשר לפגוע בע.ש. זאת, במיוחד לאור טענתה המשפטית של המדינה, לפיה יש לקבל את דבריהם של עבדי ועד המדינה כעדות קבילה לאמיתות תכנם ביחס למעורבות המערער, באמצעות החריג של "אמרת קושר".

ערעור המערער

33. ערעורו של המערער נסב אך על הרשעתו בפרשה המרכזית של הפגיעה בכהן. מרבית טענותיו של המערער מופנות כלפי המשקל המכריע שדעת הרוב נתנה להודעותיו של רמזי, חרף הבעייתיות הרבה הנוגעת לגרסאותיו, עליהן עמדה דעת הרוב. המערער עומד על מספר פגמים מהותיים בעדותו של רמזי, שלדידו, צריכים להביא להפחתת המשקל הניתן לעדות זו לאפס, כדעת המיעוט: היותה עדותו של רמזי עדות כבושה ומתפתחת; החשש שמא החוקרים "סימנו" את המערער כמטרה; ניסיונותיו החוזרים ונשנים של רמזי לזכות בטובות הנאה מחוקריו; השקרים הרבים בעדותו אשר הובילו את דעת הרוב לקבוע כי עדותו של רמזי אינה אמינה ואינה מהימנה; והמגמה הברורה של ניסיונות רמזי להקטין את מעורבותו בעבירות ולהעצים את חלקם של אחרים. המערער טוען כי אין לקבל את טענותיהם של רמזי ושל עבדי, כביכול סיפרו לעד המדינה סיפורי כיסוי על מנת להגן על המערער. לטענת המערער, עולה מן הראיות כי השניים שיקרו לעד המדינה בדרך ההפוכה, בכך שקשרו את המערער לפרשות שאין חולק שהוא לא היה מעורב בהן.

לדידו של המערער, שגתה דעת הרוב כאשר הסתפקה בתוספת ראייתית מסוג חיזוק להודעתיו של רמזי. לטענתו, נדרש חיזוק הן על פי סעיף 10א לפקודת הראיות והן על פי סעיף 54א לפקודת הראיות, אך בנוסף יש לקחת בחשבון כי עדותו של רמזי היא עדות כבושה, הרצופה בסתירות ושקרים, ומתוך שאיפה לזכות בטובות הנאה ומעמד של עד מדינה. לכן, גורס המערער כי היה על בית המשפט לדרוש תוספת ראייתית מסוג סיוע.

--- סוף עמוד 33 ---

במישור העובדתי, המערער טוען כי טעתה דעת הרוב בנושאים הבאים: בכך שלא נתנה משקל ראוי לנתק התקשורתי שחל בינו לבין המערער בתקופה הרלוונטית לאישומים 4 -6; בכך שקבעה כי מניעיו של המערער לפגוע בכהן הם סבירים יותר ממניעיו של רמזי, וייחסה למניעים של המערער משקל מכריע; בכך שראתה בהעברת הכספים לקושרים ראיה התומכת במעורבותו של המערער; בכך שזקפה ידיעתו של רמזי את פרטיו של כהן לחובת המערער; ובקביעתה ש"המעשים הדומים" של המערער מהווים חיזוק לגרסתו של רמזי. עוד טוען המערער, כי התשתית הראייתית ביחס לאישום 5 (הקשר לפגוע בכהן בהגיעו לתל אביב) מקימה ספק עצמאי באשר למעורבותו, במיוחד על רקע הנתק התקשורתי ששרר באותו זמן בינו לבין רמזי.

דיון והכרעה

34. אקדים ואומר כי שני הערעורים מעלים שאלות מעורבות של מהימנות, עובדה, ומשפט. כלל נקוט בידינו כי אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות, אלא במקרים חריגים. לדעתי, המקרה שלפנינו נופל לשני חריגים המצדיקים את התערבותנו: ראשית, שתי העדויות המרכזיות ביותר בפרשה (עדותם של רמזי ושל עבדי) הוגשו כהודעת חוץ על פי סעיף 10א לפקודת הראיות, כך שממצאי הערכאה הדיונית מבוססים במידה רבה על ראיות בכתב ולא על התרשמות ישירה מהעדים, ואין לערכאה הדיונית יתרון על פני ערכאת הערעור; שנית, מסקנותיו של בית משפט קמא מתבססות על היסקים שבהגיון ובשכל ישר מראיות נסיבתיות שהוצגו בפניו (לדיון מורחב על כלל אי-ההתערבות של ערכאת הערעור בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית, והחריגים לו, ראו פסק דיני בע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.9.2011)).

מטבע הדברים, במוקד דיוננו תעמוד ההרשעה באישומים הנוגעים לפגיעה בכהן, שאם תעמוד הרשעה זו על כנה – על אחת כמה וכמה אם יורשע המערער באישומים מהן זוכה – הרי שהעונש שיושת עליו צריך להיות משמעותי וכבד בהרבה מזה שהשיתה עליו ערכאה קמא.

35. על השולחן שבפנינו שתי חפיסות קלפים – אדומה וכחולה. בחפיסה האדומה נמצאות הראיות עליהן השתיתה דעת הרוב בבית משפט קמא את הרשעתו של המערער וראיות נוספות שהמדינה סבורה כי ניתן היה להסתמך גם עליהן. נפרוס את הקלפים בחפיסה זו בצד שמאל של השולחן ונמצא את הראיות העיקריות הבאות: הודעותיו

--- סוף עמוד 34 ---

במשטרה של רמזי; מידע "הפנים" שהועבר אל הקושרים בנסיון לפגוע בכהן בתל-אביב, ולפיו כהן לא יגיע באותו יום; המניע המובהק של המערער לפגוע בכהן; העדר מניע לרמזי או למעורבים האחרים; הפרט המוכמן בבקשה שהגיש המערער לבית המשפט לענייני משפחה; הסכומים הנכבדים ששולמו לקושרים-המבצעים עבור הפגיעה בכהן; תרגיל הקישון; השיחה שהתנהלה בין המערער לבין רמזי שעה שהאחרון שהה במעצר; "מעשים דומים" של המערער, שקריו של המערער.

כעת נפרוס את חפיסת הקלפים הכחולה בצד ימין של השולחן. מרבית הקלפים הם "תמונת ראי" לקלפים שבחפיסה האדומה, מבחינה זו שמטרתם לקעקע או להחליש את הראיות המרשיעות. בחפיסה הכחולה-המזכה נמצא את הראיות העיקריות הבאות, שעל רובן השתיתה דעת המיעוט את דעתה: משקל הודעותיו של רמזי הוא אפסי; לרמזי היה מניע עצמאי לפגוע במערער על מנת לנקום בו, לאיים ולסחוט אותו על מנת לשמור על מעמדו ומעמדם של בני משפחת בכר במשרדו של המערער ו/או כדי לרצות את המערער; לרמזי ולבני משפחת בכר הייתה היכולת הכספית לשלם לקושרים האחרים מכיסם, כפי שנעשה על ידם בפרשת ההצתות ובפרשת זקאק; עבדי הזין את עד המדינה במידע שקרי לגבי זהות המזמין בפרשות אחרות וכך נעשה גם בפרשת הפגיעה בכהן; למערער לא היה מניע מיידי-אקוטי לפגוע בכהן לאחר שנים של התכתשויות עם גרושתו בנושא המשמורת; שהותם של הקושרים ליד ביתו של המערער בתל אביב בהמתנה לכהן מעידה דווקא שהמידע הפנימי לא הגיע מהמערער; בעקבות תרגיל הקישון הפנו החוקרים את חציהם אל המערער ורמזי הלך בעקבותיהם; פיטוריו של רמזי לפני שהחלה מסכת הניסיונות לפגוע בכהן; הנתק התקשורתי בין המערער לרמזי בתקופה הרלוונטית לנסיונות הפגיעה בכהן, נתק שהסתיים לאחר ישיבה סוערת יום לאחר הפגיעה בכהן; אין להסיק ממעשיו של המערער "מעשים דומים" המעידים על כוונתו לפגוע בכהן.

וזו תהא דרך הילוכנו: אבחן כל אחד מהקלפים בחפיסת ההרשעה ואצביע על חולשות כאלה שנפלו בהם, בכולם או בחלקם. אקדים מסקנה לבדיקה ואומר כי הגם שהראיות בחפיסה זו יכולות להתיישב עם הרשעתו של המערער, יש בראיות בחפיסה המזכה כדי לעורר ספק סביר, ספק שמקורו באפשרות חלופית סבירה אחרת ולפיה המערער לא הזמין את הפגיעה בכהן, אלא רמזי הוא שיזם את הדברים.

משקל הודעותיו של רמזי

--- סוף עמוד 35 ---

36. נזכיר לקורא כי רמזי לא העיד, כך שבפני בית משפט קמא עמדו הודעותיו במשטרה, ובכגון דא אין לערכאה הדיונית יתרון על פני ערכאת הערעור. מכל מקום, לאחר בחינת הודעותיו של רמזי במשטרה, לא הייתה מחלוקת בקרב השופטים בבית משפט קמא לגבי טיבו של רמזי כ"עד מניפולטיבי שמבקש לצמצם את חלקו במכלול העבירות על מנת להקל מעונשו ובכלל זה להציב את הנאשם במוקד האישומים כולם" (פס' 56 לפסק דינה של השופטת דותן), "עד בלתי אמין, מניפולטיבי שאינו בוחל בשקרים ובבדיות על מנת להשיג את מבוקשו" (פס' 104). דעת הרוב סברה כי יש בכל אלה כדי לכרסם באמינות הודעותיו של רמזי, ואילו דעת המיעוט סברה כי לגרסתו של רמזי יש ליתן משקל אפסי. מאחר שבית משפט קמא נימק את הדברים בהרחבה (ראו פס' 55-60 לפסק דינה של השופטת דותן; פס' 4-5 לפסק דינו של השופט שוחט), אסקור בקצרה את דרך התנהלותו של רמזי וחלק מהשקרים בהם נתפס:

(-) רמזי כבש את גרסתו, הכחיש את המיוחס לו בחקירתו הראשונה, ושמר על זכות שתיקה לאורך שלוש החקירות הבאות;

(-) עדותו של רמזי היא עדות מתפתחת, שהשתנתה והוקצנה ביחס לחלקו של המערער לאורך החקירות, במיוחד בעקבות העימות השני ביניהם;

(-) רמזי לא היה עקבי ביחס למועד בו התבקש לפגוע בכהן: הוא סיפר כי המערער ביקש ממנו לפגוע בכהן בפסח 2010 (ת/27ב' עמ' 39), במקום אחר אמר שהכל התחיל מהפרשה של חובל במאי 2010 (ת/15ג'3, עמ' 110), ובמקום אחר טען כי המערער ביקש ממנו לפגוע בכהן "כבר ביוני" (ת/27ב4 עמ' 27);

(-) רמזי שיקר בטענתו כי המערער שלח אותו לברר את מספר הרכב של מנהל אגף הרישוי, ונתברר כי את הפרטים אודות חובל קיבל מאחיו;

(-) גרסתו של רמזי בדבר דרישת השוחד של חובל לא התיישבה עם האמור בהודעתו של המהנדס גיל ויגלס;

(-) רמזי הסתיר מפני חוקריו את נושא העמלות ששולמו לו ולאביו על ידי סלטי;

--- סוף עמוד 36 ---

(-) רמזי שיקר למדובב בתאו;

(-) הסתירות הפנימיות בגרסתו של רמזי בנוגע לגובה הסכומים שקיבל מהמערער עבור הפגיעה בכהן, ובניגוד לגרסאותיהם של עבדי ועד המדינה;

(-) שקריו של רמזי בנוגע לקשר הישיר, שלא היה ולא נברא, בין המערער לבין עבדי, כאשר בשלב מסוים אף טען כי המערער שילם כספים ישירות לעבדי;

(-) שקריו של רמזי כביכול לא הגיע לחיפה לצורך הפגיעה בכהן, בעוד שלדברי עבדי ועד המדינה הוא הגיע לחיפה ואף הציע לפרוץ בעצמו לתוך ביתו של כהן;

(-) שקריו וגרסאותיו של רמזי לגבי הדרך בה השיג את כתובתו ופרטי רכבו של חובל;

(-) דרכו של רמזי להלעיט בשקרים את עד המדינה, באמצעות עבדי, בין היתר, כביכול המערער הוא שהזמין את הפגיעה בזקאק;

37. למסכת השקרים של רמזי, יש להוסיף את מגמתו המתמדת למזער את חלקו ואת חלקם של בני משפחתו ולהשחיר אחרים בפרשה, עד כדי "שיטה של ממש" כלשון דעת הרוב. זאת, באמצעות האדרת חלקו של המערער ואחרים, ותוך הקטנת חלקו-שלו, בהציגו את עצמו רק כ"שליח פיצה".

זאת ועוד. לאורך חקירתו רמזי חזר וגישש אחר האפשרות לקבל טובות הנאה בתמורה לשיתוף פעולה, ובית משפט קמא התרשם כי נראה שרמזי האמין כי אם ישתף פעולה עם החוקרים יזכה לטובות הנאה. לדוגמה, "אני אשמח לספר לכם אחד לאחד, מבטיח לכם אני אגיד לך מי עשה את מה, אבל תבטיחו להוציא אותי מהסיפור" (ת/27ב3, עמ' 12); "קודם כל עסקה? יש מצב שסוגרים עסקה?" (ראו ת/27ב4 עמ' 66); "אף אחד פה לא יחתום על הסכם עד מדינה?" (ראו ת/27ב4 עמ' 68). נראה כי רמזי התנהל בחקירה, מתוך ציפייה, שמא תקווה, כי יזכה לטובות הנאה. זאת, מתוך תפישתו-שלו, כי מי מהמעורבים האחרים שיתף פעולה עם גורמי החקירה תמורת טובת הנאה.

--- סוף עמוד 37 ---

מקובלת עלי קביעת בית משפט קמא כי תקוותו, או ציפייתו, של רמזי לא עשתה אותו לעד מדינה, ואף לא "לעד מדינה לשיטתו" (על המשמעות של "עד מדינה לשיטתו", ראו: ע"פ 7450/01 אבו ליטאף נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' 39-46 (31.7.2007); ע"פ 9141/10 סטואר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' ס"ג-ס"ט (28.4.2014); יעקב קדמי על הראיות: חלק שני 202 (2009) (להלן: קדמי)). זאת, מאחר שחוקריו הקפידו להבהיר לו כי אינם מעוניינים לכרות איתו הסכם עד מדינה, וכי בית

המשפט הוא זה שיגזור את עונשו. עם זאת, התקווה או הציפיה של רמזי אכן מעצימה עוד יותר את הכשלים והשקרים בעדותו, כדי כך שדעת המיעוט קבעה, ולא בכדי, כי משקל הודעותיו הוא אפסי:

> "כשלעצמי נוטה אני לדעה כי עד שציפה לטובת הנאה מטעם הרשות בתמורה לעדותו, או שהאמין בטעות כי זכה לטובת הנאה כזו, לא ייכלל בהגדרת 'עד מדינה' אף כי אמונה סובייקטיבית כזו עלולה לפגוע במשקל העדות ולהשפיע על מהימנותה. מטעם זה, ייתכן שבית המשפט יתקשה להסתמך על עדות שניתנה מתוך תקווה סובייקטיבית לקבלת תמורה ללא תוספת ראייתית משמעותית" (ע"פ 2642/99 מסארווה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' 9 (3.7.2003). ראו גם קדמי, עמ' 199-202).

וזאת יש לזכור. רמזי הפליל את המערער גם כמזמין ההצתות של בניין הסיינטולוגיה, אישומים מהם זוכה המערער לחלוטין והמדינה אינה מערערת על כך.

הנה כי כן, אין לראות את הודעותיו של רמזי במשטרה, כבסיס או כנקודת יציאה להרשעתו של המערער, ומשקלו של אדן ראייתי זה כקלף בחפיסה האדומה של קלפי ההרשעה הוא קטן ביותר, אם בכלל.

אישום 5 – הניסיון לפגוע בכהן בתל-אביב

38. ראיה נסיבתית שנזקפה לחובתו של המערער נוגעת לאישום 5, ניסיון הפגיעה בכהן בתל-אביב. הקושרים המתינו לבואו של כהן, עד שמאן דהו הודיע להם כי כהן לא יגיע באותו יום. דעת הרוב בבית משפט קמא הסיקה כי המערער, כמי שיכול היה לדעת שכהן לא יגיע לתל אביב באותו יום, הוא שהודיע לקושרים.

--- סוף עמוד 38 ---

לטעמי, לא רק שניסיון הפגיעה בכהן אינו תומך במסקנה כי המערער עומד מאחורי הזמנת הפגיעה בכהן, שמא היפוכו של דבר, וזאת, מהטעמים הבאים.

א. לגרסת רמזי, הוא עשה מאמץ שלא לחשוף את זהותו של המערער, ולכן לא השתתף במעשים בחיפה, מחשש שאם יראו אותו יקשרו אותו למערער (ת/3ג7 עמ' 5 ש' 26-30) (טענה שהתבררה כשקרית – י"ע). לשיטה זו, מבחינתו של המערער, אין זה הגיוני להזמין פגיעה בכהן סמוך כל כך לביתו, תוך הזנתם של הקושרים במידע "מוכמן" אודות הגעתו של בנו, מה שעשוי להפיל עליו את החשד.

ב. קשה להלום כי המערער, שבנו יקר עד-מאוד לליבו, היה נכון לסכן את שלמותו הפיזית או הנפשית של בנו, בנסיון פגיעה בכהן, שעה שהלה נמצא יחד עם בנו. היה זה רמזי עצמו שאמר בחקירתו כי המערער ביקש ממנו שבנו לא יהיה עד לפגיעה בכהן "שגם לא יראה, שלא יהיה נוכח אחר כך יהיו לו טראומות" (ת/5 ו' 3 עמ' 56 ש' 34-35).

ג. הגעתו האפשרית של כהן אל ביתו של המערער ביום שישי סמוך לשעה 13:30-14:00 הייתה ידועה לרמזי, והוא לא נזקק למידע "מוכמן" בשל כך. מאחר שרמזי היה היחיד שעמד בקשר ישיר עם המערער, הוא נשאל בחקירתו איך עבדי ועד המדינה ידעו שכהן עתיד להגיע למקום, והשיב לחוקריו: "חשבנו שהוא יופיע שם באיזור כי הוא מביא את הבן של פינקלשטיין כל שבועיים ביום שישי" (ת/3ד7 עמ' 154 ש' 18-33).

ד. דווקא ההמתנה של הקושרים סמוך לביתו של המערער יכולה להעיד על כך שהמערער לא היה בסוד העניינים. כאמור, רמזי ידע שביום שישי אחת לשבועיים כהן מביא למערער את בנו. אלא שלעיתים היה זה נהג המונית פדידה שהסיע את הבן מחיפה לתל-אביב. פדידה קיבל את ההזמנה להסעת הבן כבר ביום חמישי בערב או ביום שישי בבוקר, והיה מודיע מראש למערער על בואו. פדידה העיד כי נהג לאסוף את בנו של המערער אחרי לימודיו בחיפה ולהגיע לתל אביב ביום שישי בין השעות 13:30-14:00, וכי היה מודיע למערער על הגעתו מראש. יש להניח כי גם בימים שכהן הביא את הילד אל המערער, הוא הגיע לביתו של המערער בערך באותה שעה, מאחר שאף הוא הסיע את הילד רק בסוף יום הלימודים. מאיכוני הטלפונים המבצעיים עולה

--- סוף עמוד 39 ---

כי באותו יום שישי הקושרים שהו בקרבת ביתו של המערער בין השעות 13:34-10:18. לגרסת עבדי, רק בשעה 13:34, בערך השעה שפדידה כבר היה אמור להגיע אל ביתו של המערער, רמזי עדכן אותו, שהמערער עדכן אותו (את רמזי), שכהן לא יגיע באותו יום.

ספק אם נתונים אלו מתיישבים עם התיזה לפיה המערער הזמין את הפגיעה בכהן בתל אביב. ראשית, המערער ידע כי כהן אמור להגיע בסביבות 13:30-14:00 כך שספק אם היה טעם להימצאותם של הקושרים סמוך לביתו כשלוש שעות קודם לכן. שנית, מהודעתו של עד המדינה עולה כי לאחר המתנה ממושכת, עבדי התקשר כביכול למערער, ונאמר לו לעזוב, כי האיש לא יגיע (ת/6י4 עמ' 81-82), ובחקירתו הנגדית ציין עד המדינה כי הם התקפלו אחרי שקיבלו טלפון. מהודעתו של עבדי במשטרה עולה כי הקושרים עזבו את המקום פשוט מאחר שנמאס להם להמתין "ואחרי איזה עוד שעתיים ככה שחיכינו שמה, אני כבר התעצבנתי ואמרתי לרמזי זהו אני חותך הביתה ... ורמזי פשוט שמע את כל השיחה הזאת, ואחרי שאמתי לו בסדר, והתעקשתי שזהו נגמור עם זה נלך הביתה כולם הסכימו..." (ת/9/4ג עמ' 20-21). שלישית, גם בהנחה כי הקושרים ביקשו "לבדוק את השטח" מספר שעות מראש, מדוע קיבלו רק בשעה 13:34 את ההודעה על ביטול הפעולה? במהלך הדברים הרגיל, המערער היה אמור לשמוע מפדידה כבר ביום חמישי בערב או ביום שישי בבוקר, שפדידה הוא שאמור להביא אליו את בנו. מכאן, שהמערער יכול היה להודיע על כך לקושרים הרבה לפני השעה 13:34, שמא אפילו לחסוך להם את היציאה למקום בשעות הבוקר. התביעה טענה כי באותו בוקר לא התקיימה שיחת טלפון בין פדידה לבין המערער, משכך, מבחינתו של המערער, כהן הוא שהיה אמור להביא את בנו. אם כך, מדוע שהמערער יאמר לרמזי להסתלק מהשטח, דווקא סמוך לשעה שכהן אמור להגיע? ואם פדידה אכן התקשר למערער ערב לפני או באותו בוקר, חוזרת למקומה הקושיה מדוע המערער לא עדכן אותם טרם צאתם למשימה או מייד לאחר מכן? רביעית, רמזי היה באזור בעת האירוע, כפי שעולה מאיכון הטלפון המבצעי, אך לא אותרה כל שיחה שלו מטלפון זה או מכל טלפון אחר אל המערער, ואין כל מחקר תקשורת המעיד על קשר בין המערער לבין רמזי בשעות אלה ובתקופת הנתק בכלל.

הנה כי כן, בעוד שדעת הרוב בבית משפט קמא ראתה את האירוע מושא אישום 5 כהוכחה לכך שהמערער עומד מאחורי הזמנת הפגיעה בכהן, אני סבור, כדעת המיעוט, כי ייתכן שדווקא אירוע זה מרחיק את המערער מנסיונות הפגיעה בכהן.

--- סוף עמוד 40 ---

39. משהזכרנו את הקשר לפגוע בכהן בהגיעו עם בנו של המערער לתל-אביב, אציין ראיה נוספת, הנוגעת לאישום 4 – הנסיון לפגוע בכהן בחיפה - כראיה שניתן לזקוף לזכותו של המערער.

ממחקר התקשורת עולה כי נעשתה שיחה מהטלפון המבצעי אל מודיעין 144 כדי לקבל את מספר הטלפון המעודכן של כהן, כך שברור שמספר זה לא נמסר לקושרים על-ידי המערער. גם בכך יש כדי להחליש את הקשר בין המערער לבין הקושרים-המבצעים, שהרי אילו נזקקו למספר הטלפון של כהן, יכולים היו מן הסתם לקבלו מהמערער.

40. תמיהות אלה, מכרסמות במשקל הנסיבתי של הראיות הנוגעות לאישום 5 והקושרות לכאורה את המערער אל הקושרים, ומפחיתות עוד יותר את משקל הודעותיו של רמזי. מכאן החשיבות שייחסה המדינה לאמירות של הקושרים האחרים, אמירות הקושרות את המערער כמזמין הפגיעה בכהן, ואשר נפסלו על ידי בית משפט קמא בהיותן עדות שמיעה. אעשה אפוא אתנחתא בבחינת הראיות, ואעמוד להלן על הטענה המשפטית שהעלתה המדינה בהקשר זה.

אמרת קושר במהלך הקשר ולשם קידומו – האמנם חריג לעדות שמיעה?

41. הראיה העיקרית ששימשה נגד המערער היו הודעותיו במשטרה של רמזי. כאמור, על מנת להרשיע את המערער על סמך הודעתו של רמזי בלבד, נדרש חיזוק, הן מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות, בהיותה הודעת חוץ, והן מכוח סעיף 54א לפקודת הראיות, בהיותה עדות יחיד של שותף. הלכה פסוקה היא, ועל כך עמד בית משפט קמא, כי צירופן של שתי דרישות סטטוטוריות לחיזוק אינה הופכת את התוספת הראייתית הנדרשת לתוספת מסוג סיוע (ראו: ע"פ 209/87 שחאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 594 (1987); ע"פ 8469/99 אסקין נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 65 (2001); ע"פ 2869/09 זינאתי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (9.11.2011)). אולם, נוכח הדרישה הכפולה לחיזוק, ומאחר שנקודת המחלוקת המרכזית היא שאלת עצם מעורבותו של המערער בפרשות השונות, נדרש חיזוק משמעותי לטענת רמזי שהמערער הוא שהזמין את ביצוע העבירות. אכן לא נדרשת

תוספת עצמאית-חיצונית מסוג סיוע, אך נדרש חיזוק משמעותי שיאמת את דבריו של רמזי בקשר לשאלה העומדת על הפרק. יפים לדברינו דבריו של השופט נ' הנדל בעניין דומה:

--- סוף עמוד 41 ---

> "לא די בהתמקדות במשקל התוספת – 'חיזוק פלוס' או 'סיוע מינוס' – אלא יש לבחון את המטרה. על בית המשפט לבדוק מה הקושי בתיק המסויים, ובהתאם – לבחון את טיב החיזוקים המצויים באמתחת התביעה במקרה הנדון. מבחינה פורמאלית, מהות התוספת נקבעה על ידי המחוקק – דבר מה נוסף, חיזוק, או סיוע. מבחינה מהותית, יש להדגיש שני שיקולים. האחד - קיומם של קשרי גומלין בין הראייה העיקרית לראיית החיזוק. האחר – הקושי הקונקרטי בראייה העיקרית בתיק מסויים, יצביע לא רק על הצורך לבחון את כמות החיזוק הנדרשת, אלא גם את איכותו של החיזוק. יושם אל לב כי שני השיקולים נועדו למקרה הקונקרטי" (ע"פ 4523/09 גורש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.5.2011).

42. חיזוק, ואף סיוע לגרסתו של רמזי, ראתה המדינה בהודעותיהם ועדויותיהם של הקושרים-המבצעים, על אף שאלה לא נפגשו ולא שוחחו עם המערער. לטענת המדינה, לכל אורך פסק דינו של בית משפט קמא עולה "טעות מהותית ובולטת" בכך שבית המשפט קבע כי עדויותיהם של עבדי ושל עד המדינה אינן קבילות להוכחת זהותו של המערער כמזמין העבירות המיוחסות לו, בהיותן עדויות שמיעה. לשיטת המדינה יש לקבל עדויות אלה בקשר לזהותו של המערער כמזמין האירועים הקשורים לכהן, כחריג לכלל של עדות שמיעה. אבחן להלן טענה זו.

43. אין חולק על כך שעבדי ועד המדינה לא פגשו את המערער ולא שוחחו עמו. עם זאת, עבדי העיד כי רמזי אמר לו במספר הזדמנויות שהמערער הוא שהזמין את הפעולות והוא שמשלם עבורן. עד המדינה העיד דברים דומים גם ביחס לאישום המייחס למערער קשר לפגוע בגרושתו (אישום 7). עדויות אלו קבילות להוכחת עצם אמירת הדברים על ידי רמזי, אך מאחר שמעורבותו של המערער כמזמין נודעו לעבדי ולעד המדינה רק דרך אמרותיו של רמזי, עדויות אלו אינן קבילות להוכחת אמיתות תוכנן, בהיותן עדויות מפי השמועה (ראו לדוגמה, ע"פ 9256/11 פידיניאן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 20 (23.9.2014); קדמי ((571-551).

אלא המדינה טוענת כי קיים חריג לכלל הפוסל עדות שמיעה, והוא הכלל של "אמרת קושר במהלך הקשר ולשם קידומו". אקדים ואציין כי טענה זו של המדינה לא הועלתה בבית משפט קמא על אף שהמערער הדגיש לאורך כל הדרך שהוא מתנגד

--- סוף עמוד 42 ---

לעדותם של רמזי ושל עד המדינה בנקודה השנויה במחלוקת, בהיותן עדות שמיעה. טענת המדינה מועלית אפוא, לראשונה, בערכאת הערעור, אך מאחר שבשאלה משפטית טהורה עסקינן, אני נכון להידרש לטענה זו.

לשיטת המדינה, משהוצגו ראיות לכאורה לקיומו של הקשר ומשנאמרה האמירה בזמן קשירת הקשר ולשם קידומו, הרי שעדות של קושר לגבי אמרותיו של קושר אחר, קבילה לאמיתות תוכנה, חרף היותה עדות מפי השמועה. לטענת המדינה, לצד הודעותיו של רמזי המסבכות את המערער כמזמין, ובנוסף למניע הברור של המערער לפגוע בכהן, הדברים שאמר רמזי לעבדי, והדברים שאמר עבדי לעד המדינה, נאמרו בזמן אמת, במהלך הקשר ולשם קידומו. לכן, יש להחיל את החריג לעדות שמיעה, ולקבל את עדותם של עבדי ושל א.א כראיות המחזקות את גרסתו של רמזי ומוכיחות את מעורבותו של המערער כמזמין הפגיעה בכהן. המדינה הפנתה לשתי אסמכתאות מהדין הישראלי לקיומו של חריג זה, האחד, ע"פ 129/54 גולדשטיין ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד י 505 (1956) (להלן: עניין גולדשטיין), והשני ע"פ 1632/95 משולם נ' מדינת ישראל, פ"ד מט (5) 534 (1996)(להלן: עניין משולם), וכן הפנתה לאסמכתא בדין האנגלי, R. v Smart [2002] EWCA Crim 772 (להלן: עניין סמרט).

44. במשפט האנגלו-אמריקאי אכן קיים חריג לכלל אי-קבילות עדות מפי השמועה המכונה "the common enterprise exception" או "the coconspirator hearsay rule" (ראו: Criminal Justice Act 2003, s. 118(1)(7) "Any rule of law under which in criminal proceedings a statement made by a party to a common enterprise is admissible against another party to the enterprise as evidence of any matter stated."; Federal Rules of Evidence 801(d)(2)(E) ***"(d)*** (...) **(2)** ***An Statements That Are Not Hearsay.*** A statement that meets the following conditions is not hearsay: ***Opposing Party's Statement.*** The statement is offered against an opposing party and: (...) **(E)** was made by the party's coconspirator during and in furtherance of the conspiracy.; Phipson On Evidence, Hodge M. Malek, ed,

1005-1010 (17th edn.2010); 5 Jack B. Weinstein & Margaret A. Berger, Weinstein's Federal Evidence, Joseph M. McLaughlin, ed. 801-74 (2nd edn. 2002); Ben Trachtenberg, *Confronting Coventurers: Coconspirator Hearsay, Sir Walter Raleigh, and the Sixth Amendment Confrontation Clause* 64 Fla. L. Rev. 1669 (2012); Daniel R. Rizzolo, *Testing the Reliability of Coconspirators' Statements Admitted under*

---סוף עמוד 43---

, 30 Vill. L. Rev. 1565, (1985); Norman M. Garland and Donald E. Snow,*Federal Rule of Evidence 801(d)(2)(E) Co-Conspirators Exception to the Hearsay Rule* 63 J. Crim. L. Criminology & Police Sci. 1 (1972); Joseph H. Levie, *Hearsay and Conspiracy: A Reexamination of the Co-Conspirators' Exception to the Hearsay Rule*, 52 Mich. L. Rev. 1159 (1954) (להלן ובהתאמה: *Phipson, Weinstein, Trachtenberg, Rizzolo, Garland and Snow, and Levie*)).

על פי כלל זה, בהתקיים שלושה תנאים, עדות שמיעה יכולה להתקבל כראייה המעידה על אמיתות תכנה ביחס לשותפים לקשר פלילי: 1) הוכחת קיומו של קשר, בו גם משמיע האמרה וגם הנאשם היו קושרים (existence of a conspiracy in which both the declarant and the defendant were members); 2) האמרות הושמעו במהלך הקשר (during the course of the conspiracy); 3) האמרות הושמעו לשם קידומו של הקשר (in furtherance of the conspiracy). ביחס לתנאי הראשון, רמת ההוכחה הנדרשת לעניין קיומו של הקשר משתנה משיטה לשיטה. בקנדה נדרשת רמה של "מאזן ההסתברויות", באוסטרליה נדרשות "ראיות סבירות", ובבתי המשפט בארה"ב הדרישה נעה בין רמת "ראיות לכאורה" לבין "מעבר לספק סביר" (ראו Phipson, עמ' 1007; Rizzolo, עמ' 1575-1579; Garland and Snow, עמ' 8-10). עם זאת, אליבא דכולי עלמא, על מנת לעבור את משוכת התנאי הראשון לא די להסתמך על אמירתו של הקושר שהשמיע את האמרה אותה מבקשים לקבל, אלא נדרשות ראיות עצמאיות המעידות על קיומו של הקשר (Weinstein עמ' 92-801; Rizzolo, עמ' 1584-1586).

דוגמה המתיישבת בצורה יפה עם העובדות בענייננו, הינה *United States v. Gooding* 460 12 Wheat. 25 U.S. , (1827). באותו מקרה, הועמד לדין בעל ספינה ששימשה לסחר בעבדים אפריקאים. בעל הספינה טען כי לא ידע שהספינה שימשה לצורך זה, והורשע בין היתר, על סמך אמרות של רב החובל מחוץ לבית המשפט, מהן ניתן היה ללמוד על השתתפותו של הנאשם בקשר לסחור בעבדים. שאלת קבילות האמרות של רב החובל, שהיו בגדר עדות מפי השמועה נגד הנאשם, עלתה בבית המשפט העליון:

> "The first question that arises is upon the division of opinions whether, under the circumstances of the case, the testimony of Captain Coit to the facts stated in the record was admissible. That
>
> --- סוף עמוד 44 ---
>
> testimony was to the following effect: that he, Captain Coit, was at St. Thomas while the General Winder was at that island in September, 1824, and was frequently on board the vessel at that time; that Captain Hill, the master of the vessel, then and there proposed to the witness to engage on board the General Winder as mate for the voyage then in progress, and described the same to be a voyage to the coast of Africa for slaves and thence back to Trinidad de Cuba; that he offered to the witness seventy dollars per month and five dollars per head for every prime slave which should be brought to Cuba; that on the witness' inquiring who would see the crew paid in the event of a disaster attending the voyage, Captain Hill replied, "Uncle John," meaning (as the witness understood) John Gooding, the defendant" (שם, עמ' 468).

לאחר שבית המשפט סקר את הראיות הישירות שהובאו על מנת להוכיח כי בעל הספינה קָשַׁר קֶשֶׁר עם רב החובל לסחור בעבדים, נקבע שיש לקבל עדות זו, חרף היותה עדות שמיעה, באמצעות דוקטרינת השלוח/הסוכן (agent) החלה על היחסים בין קושרים:

> "It is to be observed that as preliminary to the admission of this testimony, evidence had been offered to prove that Gooding was owner of the vessel, that he lived at Baltimore, where she was fitted out, and that he appointed Hill master and gave him authority to make the fitments for the voyage and paid the bills therefor; that certain equipments were put on board peculiarly adapted for the slave trade, and that Gooding had made declarations that the vessel had been engaged in the slave trade and had made him a good voyage. The foundation of the authority of the master, the nature of the fitments, and the object and accomplishment of the voyage being thus laid, the testimony of Captain Coit was offered as confirmatory of the proof, and properly admissible against the defendant. (...) In general, the rules of evidence in criminal and civil cases are the same. Whatever the agent does within the scope of his authority binds his principal and is deemed his act. It must indeed be shown that the agent has the authority and that the act is within its scope, but these being conceded or proved either by the course of business or by express authorization,

--- סוף עמוד 45 ---

the same conclusion arises in point of law in both cases" .(שם, עמ' 468-469)

בעניין אחר, השופט לרנד הנד ניסח את ההצדקה לחריג כך:

> "Such declarations are admitted upon no doctrine of the law of evidence but of the substantive law of crime. When men enter into an agreement for an unlawful end, they become ad hoc agents for one another, and have made 'a partnership in crime.' What one does pursuant to their common purpose, all do, and as declarations maybe such acts, they are competent against all." (*Van Riper v. United States*, (2d Cir. 1926) 13 F. (2d) 961, 967.)

45. במשפטנו, קשה לקבל הצדקה זו, מהטעמים הבאים: בישראל לא רואים שותפים לקשר כשלוחים אחד של השני (למצער לא במובן הרגיל); ייחוס מעשיו של קושר פלוני לקושר אלמוני, כפי שנעשה במסגרת דוקטרינת האחריות הסולידרית של קושרים, שונה באופן משמעותית מקבלת עדות שמיעה; קיים חריג אחר לכלל אי-הקבילות, שהוא חריג של אמרת שלוח (סעיף 118(1)6(a) ל-Criminal Justice Act 2003. ואכן, הערת ה-Advisory Committee לסעיף הרלוונטי בכללי הראיות הפדראלי של ארצות-הברית קובעת כי "the agency theory of conspiracy is at best a fiction and ought not to serve as a basis for admissibility beyond that already established".

במרוצת השנים הוצעו מספר הצדקות חלופיות לחריג זה, וביניהם: מאחר שהאמרה נאמרה לקידום הקשר, יש לראות אותה כחלק מאקט הקשר, וכשייכת למשפחת החריגים של "רס גסטה"; הנחה כי קיימים יחסי אמון ואמינות בין קושרים; והצדקה פרקטית לפיה, מאחר שהקשר הפלילי נעשה על פי רוב במסתרים והוא קשה להוכחה , יש מקום לרכך את דיני הקבילות כדי לסייע בידי התביעה. הושמעה לא מעט ביקורת על הצדקות אלו, ונטען כי הן לא מעוגנות בהיגיון משפטי קוהרנטי, וכי ההצדקה הפרקטית אינה שקולה לפגיעה בזכויות הנאשם הנובעת מקבלת עדות מפי השמועה (ראו Weinstein עמ' 74-801; Trachtenberg עמ' 1686-1689; Rizzolo, עמ' 1605-1609;).

--- סוף עמוד 46 ---

46. "אמרת קושר" כאחד החריגים לעדות שמיעה אינה מוכרת בספרות המשפטית ובפסיקה בישראל, מן הטעם שלא אומצה במשפט הישראלי. כאמור, המדינה הפנתה לשתי אסמכתאות שאימצו, לטענתה, חריג זה, ולא היא. אכן, באותם מקרים נדונה הסוגיה של עצם ההוכחה לקשירת קשר לביצוע פשע, שהרי "הכל יודעים כי בדרך כלל אין הקשר הפלילי נקשר בגלוי ולאור היום, כי אם נקשר הוא, לרוב, בסתר ובאין רואים" (עניין גולדשטיין, עמ' 516). אולם שני פסקי הדין לא נדרשו לשאלת קבילותה של עדות שמיעה והחריגים לכלל זה, אלא לדוקטרינת האחריות הסולידרית של קושרים (דוקטרינה שפסה משיטתנו המשפטית לאור תיקון 39 ל[חוק העונשין](#) וחקיקת [סעיף 499(ב)](#) לחוק. וראו: [ע"פ 2796/95 פלונים נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(3)](#) 388 (1997); [ע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5)](#) 481 (1997); ש"ז [פלר "האם עוד קיים "דין קשר" נוסף על דין הקשר?" משפטים כז 631 (תשנ"ו-תשל"ז)). השאלה שעמדה בפני בית המשפט בעניין גולדשטיין לא עסקה ב"הכשרת" עדות שמיעה, אלא בייחוסה של עדות קבילה ביחס לקושר אחד, לכלל הקושרים בקשר. השופט אגרנט הסתמך על דוקטרינת השלוח/הסוכן וקבע כי:

> "משנוצר הקשר הפלילי, הופך כל אחד מהקושרים להיות, למטרת הקשר, סוכנם של האחרים, כך שכל מעשה שביצעו — ושוב, בזמן קיום הקשר ולשם קידומו —נחשב למעשה של חבריו לתכנית המושתפת, ואפילו בוצע אותו מעשה בהעדרם של אלה ובלי ידיעתם מראש ... במלים אחדות, "הסתנן" לתוך הסוגיה הזאת של המשפט הפלילי עקרון שמקורו בדיני הרשאה שבמשפט האזרחי – העקרון של respondeat superior. (...) במלים אחרות, הכלל האמור של המשפט הסובסטנטיבי הפך לכלל של עדות ומשמעותו של כלל זה היא, שאם הובאה עדות מסויימת בדבר ההתחברות למען הגשמת התכנית המשותפת וכן בדבר אפיה הפלילי או הבלתי־כשר של זו, כי אז תשמש העדות של עשיית מעשה איזה שהוא, או מתן הצהרה איזו שהיא, על־ידי אחד 'הקושרים' עדות כשרה כלפי האחרים" (שם, בעמ' 516-517 ההדגשה אינה במקור).

מהציטוט לעיל, שאליו המדינה הפנתה, עולה כי כאשר הוכח ברמה הלכאורית קיומו של קשר בין נאשמים, ניתן ליחס את מעשיו ואמרותיו של קושר פלוני, המוכיחות את היסוד העובדתי של העבירה שנעברה ביחס לאותו קושר, לקושר אלמוני, גם אם הראיה שהוכיחה את המעשה לא הייתה קבילה כלפי אותו אלמוני. איני סבור כי ניתן להסיק מדברים אלה על קיומו של חריג לעדות שמיעה מקום בו אמרה נאמרה על

--- סוף עמוד 47 ---

ידי קושר במהלך הקשר ולמען קידומו. עניין משולם, שגם אליו המדינה הפנתה, אך מפנה לעניין גולדשטיין, ואינו מרחיב בנושא.

עדותו של עבדי היא אפוא עדות שמיעה מכלי שני, ועדותו של עד המדינה היא עדות שמיעה מכלי שלישי ביחס לכל האישומים, פרט לאישום 7, במסגרתו הוא שחח עם רמזי ישירות.

47. אף איני סבור כי מהחריג של "רס גסטה" (עצם האירוע – res gestae) ניתן להקיש וליצור חריג נוסף של "אמרת קושר". ההנחה שבבסיס חריג ה"רס גסטה" היא כי מדובר בסוגי אמרות שעל פי טיבן וטבען יש יסוד להניח שתוכנן אמת (קדמי, עמ' 588. על הרציונל בבסיס חריג זה, ולפיו רואים את האמרה כחלק מהאירוע העובדתי עצמו, ראו אליהו הרנון דיני ראיות כרך ב 190-205 (1977); וראו בהרחבה גבריאל הלוי תורת דיני הראיות כרך ב 607-637 ((2013) (להלן: הלוי ראיות)). סעיף 9 לפקודת הראיות הנוגע לאמרת עד בעת ביצוע עבירה, הוא יישום ספציפי של עקרון ה"רס גסטה", ועל מנת להיכנס לחריג זה צריכים להתקיים שלושה תנאים מצטברים: האמרה רלוונטית למעשה עבירה, היא נאמרה בסמיכות בזמן למעשה העבירה; אומר האמרה הוא עד במשפט. החריג של "אמרת קושר" אינה נתפסת אפוא ברשתו של סעיף זה, מאחר שלא מתקיים באמרת קושר הרציונל של ספונטניות וסמיכות זמן ,שבבסיס החריג של "רס גסטה".

במקרה דנן, האמרות של רמזי לעבדי כי המערער הוא מזמין הפגיעה בכהן, לא נאמרו בספונטניות ובסמיכות זמן, ולא ניתן לראותן, אף לא בדוחק ולא על דרך ההיקש, כנופלות לחריג ה"רס גסטה".

אכן, " It is no victory for common sense to make a belief that criminals are notorious for their veracity the basis for law" (Levie, עמ' 1166). עם זאת, קשה לקבל את הרציונל לפיו בין הקושרים מתקיימים יחסי כבוד ואמון הדדי, בגינם יש להניח כי קושר א' יאמר אמת לקושר ב', ולכן יש לקבל את אמרתו כחריג לכלל הפוסל עדות שמועה. אין לנו להרחיק עדותנו, והמקרה שבפנינו אך יוכיח. אין חולק כי רמזי הנחה את עבדי להזין את עד המדינה במידע כוזב לגבי זהות מזמין הפגיעה בכהן, ומי לידינו יתקע כי רמזי עצמו לא הזין את עבדי במידע

--- סוף עמוד 48 ---

כוזב מטעמיו שלו? אין אפוא מקום להניח כי ככלל קיימים יחסי כבוד ואמת בין קושרי קשר לפשע.

48. לא נעלמה מעיני המגמה לעבור מכללים של קבילות לכללים של משקל. מגמה זו מבטאת מעבר מפורמליזם ונוקשות לגמישות ושיקול-דעת, תוך התמקדות במשקלה של הראיה, חלף הגדרתה כבלתי קבילה וחסימתה בשערי בית המשפט (ראו, לדוגמה, השופטת (כתוארה אז) ביניש ב[ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי, פ"ד סא](1) 461, 527-528 (2006) (להלן: עניין יששכרוב). בפסיקה נשמעו קולות שונים בסוגיה זו, ויש המתריעים מפני נטישת כללי הקבילות, באשר "התנערות מכללי הקבילות מגמישה את שיקול הדעת של השופט עד למחוזות רחוקים. יש להישמר מכך" (דברי המשנה לנשיאה השופט ריבלין ב[ע"א 8423/06 שדה נ' לוינזון [פורסם בנבו] (10.8.2010)). לדעה דומה ראו דברי השופט (כתוארו אז) גרוניס בעניין יששכרוב בעמ' 577-578)).

בבסיס שתי הגישות עומדת החתירה לגילוי האמת, ועל כך עמדתי בסוגיה הקרובה לענייננו:

> "...קיצורו של דבר, גישות שונות לגבי היקף החריג של 'רס גסטה' משקפות מאבק בין שני זרמים. הזרם הגורס כי למען גילוי האמת ראוי למנוע מראיות "מפוקפקות" מלהגיע לבית המשפט, והזרם הגורס כי למען גילוי האמת יש לאפשר לבית המשפט לבחון את כל הראיות תוך מתן משקל שונה לראיות השונות, כאשר שתי הגישות מונחות על ידי הרצון לגלות את האמת (אהרון ברק 'על משפט, שיפוט ואמת' משפטים כז 11, 13 (תשנ"ו)) ([ע"פ 8704/09 יחזקאל באשה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] בפס' 5 לפסק דיני (11.11.2012)).

49. במקרה דנן, אף אם הייתי נכון לפסוח על מחסום הקבילות, ולקבל את אמרותיו של עבדי לגבי הדברים שנאמרו לו על ידי רמזי, על אף היותם עדות שמיעה, הרי שלא היה מקום ליתן משקל של ממש לאמרות אלה. זאת, בהיעדר ראייה שמקורה אינו ברמזי, המעידה על השתתפותו הפעילה של המערער בקשר, ולאור אופיו של רמזי ודפוסי הפעולה שלו ביחסיו עם הקושרים האחרים.

--- סוף עמוד 49 ---

רמזי שיקר לא רק לחוקריו במהלך חקירותיו, אלא גם לשאר הקושרים במהלך הקשר. לדוגמה, עבדי העיד כי רמזי סיפר לו שהמערער ביקש לפגוע בכהן ובע.ש על רקע רצונו לנקום בהם וכדי לקבל משמורת על בנו, אך הנחה אותו לספר סיפור אחר לעד המדינה. וכדברי עבדי בחקירתו: "רמזי ביקש שזה לא היה הסיפור האמיתי, לחרטט לו איזה סיפור להגיד לו שזה עד מדינה איתי משהו שקשור" (ת/9דה3, עמ' 5. ראו גם ת/9ד7, עמ' 21; ת/9ט1, עמ' 3). ואכן, עבדי, בתיאום עם רמזי, סיפר לעד המדינה סיפור מפורט, ובדוי לחלוטין כי כהן הוא עבריין מלשין. בית משפט קמא קבע כי "...עבדי נהג להזין את עד המדינה באינפורמציה שקרית כל העת, בהנחיית רמזי".

לדברי רמזי ועבדי, מטרת השקרים הייתה להגן על המערער ולשמור בסוד את זהותו מעד המדינה ולכן נהגו להשתמש במונחים מעורפלים כאשר התייחסו לזהותו של המזמין, וכינו אותו "הבן אדם". טענה זו, לא רק שאינה מתיישבת עם העובדות, אלא היפוכו של דבר. כך, במהלך קשירת הקשר עם עד המדינה להצית את מבנה הסיינטולוגיה (אישומים מהם זוכה המערער), עבדי נתן לעד המדינה להבין כי מזמין ההצתה הוא "בעל הבניין", וכך נאמר לו בהמשך במפורש. זאת ועוד. עד המדינה נחשף לשמו המפורש של המערער במהלך נסיעה עם עבדי לקלקיליה, לשם נסעו השניים כדי להביא עמם את גנב המכוניות שסייע להם לגנוב את המשאית ששימשה להצתת המבנה כמפורט באישום 8. במהלך הנסיעה צלצל הטלפון של עבדי, והלה נקב בשמו של המערער "גור פינקלשטיין", ואמר לעד המדינה במפורש שהוא משוחח עם בעל הבניין, שהוא גור פינקלשטיין. עבדי גם סיפר לעד המדינה שהמערער הוא הבעלים של הג'יפ בו הם נסעו. זאת, למרות שאין חולק כי המערער לא התקשר לעבדי והג'יפ בו נסעו השניים לא היה של המערער. נראה אפוא כי עבדי נקב במכוון בקול רם בשמו של המערער, כביכול הוא משוחח עמו, על מנת "לשתול" בעד המדינה את הידיעה הכוזבת כי המערער הוא שהזמין את ביצוע ההצתות במבנה. מכאן, שאין לקבל גרסתם של רמזי ושל עבדי, כי הזינו את עד המדינה בשקרים כדי להגן על המערער. זאת ועוד. כאשר עבדי ביקש מעד המדינה לפגוע במשפחת זקאק, במסגרת האישומים שאינם מיוחסים למערער, הוא הסביר לעד המדינה שהמערער ביקש לפגוע במתמחה ובעורך דין שעבד במשרדו, שאיתם יש למערער סכסוך עסקי (עמ' 921 לפרוטוקול). אין חולק כי המערער לא הכיר את משפחת זקאק, לא הזמין את הפגיעה בהם, וכלל לא היה מתמחה במשרדו בתקופה הרלוונטית.

--- סוף עמוד 50 ---

עיננו הרואות, כי הן רמזי והן עבדי הלעיטו את עד המדינה בסיפורי כזב דווקא על מנת להסיט את הזרקור לעברו של המערער, כמזמין ביצוע עבירות שלא היה לו יד ורגל בהן. אין כל סיבה לחשוב שרמזי לא פעל בדרך דומה כלפי עבדי, או שמא גם עבדי היה בסוד הדברים וידע מי באמת עומד מאחורי נסיונות הפגיעה בכהן? עודנו באים להחיל על המערער "עדות שיטה" או "מעשים דומים", הרי שהצגתו של המערער כמזמין העומד מאחורי עבירות ההצתה והזמנת הפגיעה בזקאק, עשויה להעיד על שיטה של רמזי להציג את המערער כמי שידו בכול, כולל הזמנת הפגיעה בכהן. אפשרות סבירה נוספת היא, שרמזי חישב צעדיו מראש, והשכיל להכין מסך עשן כביכול המערער עומד מאחוריו, בעוד שהוא עמד מאחורי הפגיעה בכהן, כפי שעמד גם מאחורי הצתת מבנה הסיינטולוגיה והפגיעה בזקאק, שאותן הציג בפני עד המדינה כיוזמה של המערער.

אך האם היה לרמזי מניע לפגוע בכהן? קודם לבחינת שאלה זו, אבחן את המניע של המערער לפגוע בכהן ועוצמתו של מניע זה.

המניע של המערער לפגוע בכהן

50. על פי דעת הרוב, הראיה הנסיבתית המהווה את החיזוק המהותי ביותר לגרסת רמזי לגבי האישומים הנוגעים לפגיעה בכהן, היא המניע הברור שהיה למערער לפגוע בכהן, ומנגד, היעדר מניע דומה למי מהמעורבים האחרים.

בחקירתו מיום 30.4.2011, ספר רמזי שהמערער ביקש ממנו לפגוע בכהן כי קיווה שבכך יוכל לזכות במשמורת על בנו, ומאחר שרצה לנקום בכהן על שהלה התעלל בבנו (ראו ת/7ב4, עמ' 32-38).

קשה לחלוק על כך שלמערער היה מניע אפשרי לפגוע בכהן, אך כפי שיוסבר להלן, ניתן לתהות על עוצמתו של המניע, ומנגד, ניתן להצביע על מניע עצמאי שהיה לרמזי לפגוע בכהן. יש בכך להחליש את כוחו של המניע "כראיה הנסיבתית המהותית ביותר לחובתו של הנאשם" (פס' 193 לפסק דינה של השופטת דותן).

51. כידוע, המניע למעשה העברייני אינו מעלה או מוריד. זאת, במישור האחריות הפלילית. אך במישור של דיני הראיות, מניע והיעדר מניע יכולים להוות ראיה נסיבתית, שעוצמתה משתנה ממקרה למקרה על פי נסיבותיו.

--- סוף עמוד 51 ---

יש הגורסים כי "ראיות המצביעות על הזדמנות או על מניע אינן יכולות להיות יותר מאשר נדבך צדדי" (השופט גרוניס (בתוארו אז) ב[ע"פ 4354/08] מדינת ישראל נ' רבינוביץ' [פורסם בנבו] בפסקה 3 (22.4.2010)). עם זאת, דומה כי הדעה הרווחת היא כי כוחו של מניע הוא כמו כל ראיה נסיבתית אחרת, "לקיומו או העדרו של מניע עשוי להיות משקל ראייתי ... המניע עשוי לשמש כראיה נסיבתית" ([ע"פ 8005/04] אברוטין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' 29 (29.3.2007)). המניע כראיה נסיבתית, הוא אפוא אחד הרכיבים במסכת הנסיבתית ([ע"פ 3177/91] חייאב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 9 לפסק דינו של השופט א' גולדברג (26.10.92)). המניע, כמו כל ראיה נסיבתית אחרת, אינו מעיד באופן ישיר על עובדות אירוע נתון, אלא על הנסיבות האופפות את האירוע.

האם היה למערער מניע לפגוע בכהן?

52. אין חולק כי היחסים בין המערער לבין גרושתו ע.ש. וכהן, בן זוגה, לא היו מהמשופרים, בלשון המעטה, ועל כך ניתן ללמוד גם מהמאבק המשפטי הממושך שהתנהל בינו לבין ע.ש. בנוגע למשמורת על בנם המשותף. לכן, קשה לחלוק על המסקנה כי למערער היה מניע לפגוע בכהן.

אלא שבתחושות וברגשות כמו כעס, תסכול, קנאה, רצון לפגוע, דחף להתנקם וכיו"ב, יש תקופות של "גאות ושפל", ובבואנו לבחון מניע של נאשם כלפי קורבנו, יש לבחון את הדברים עובר לנקודת הזמן בה בוצע הפשע - האם הייתה סיבה בגינה התעצמו תחושותיו השליליים של הנאשם כלפי קורבנו בסמוך לביצוע הפשע? ודוק: כל מקרה ונסיבותיו. ייתכן וראובן חש תחושות נקם כלפי שמעון משך שנים, אך המתין לביצוע נקמתו עד שנוצרה הזדמנות מתאימה לכך, אף מבלי שקדמה לכך "התלקחות" של המניע אותו כבש בליבו שנים רבות. ניתן להצביע על מניע אפשרי בגינו ביקש המערער לפגוע בכהן, אך מתעוררת השאלה "למה עכשיו"? היעדר תשובה לכך, עשויה להחליש את עוצמת המניע.

כאמור, היחסים בין המערער לגרושתו ע.ש ובינו לבין כהן היו עכורים. עם זאת, התמונה הכללית היא שהיחסים הגרועים נותרו יציבים לאורך שנים. המערער הוא שהעיד על עצמו כי ביקש מנזאר לשבור לכהן "את הידיים והרגליים" בסיטואציה

--- סוף עמוד 52 ---

מסויימת בשנת 2005, כלומר כ-5 שנים לפני האירועים המתוארים בכתב האישום. המערער סיפר כי בשנת 2004, לאחר שבנו חזר מנסיעה לאיטליה עם גרושתו וכהן, הבן נראה לו במצוקה נפשית והמערער חשד שכהן מתעלל בו. חשד זה חוזק לטעמו של המערער בדו"ח אבחון התפתחות שנערך לבקשת הגננת של בנו, שתוצאותיו היו שליליות (עמודים 1216-1219 לפרוטוקול). למקרא הדו"ח אמר המערער בעידנא דריתחא את שאמר לנזאר, אך שום דבר לא יצא מבקשה זו, והיא לא חזרה על עצמה עד למעצרו של המערער.

בחלוף חמש שנים מאותה התבטאות נקודתית על רקע "טריגר" ספציפי, לא ניתן להצביע על עובדה ש"הציתה" את זעמו של המערער, עובר לפגיעה בכהן. ניתן אף לטעון כי עוצמת המניע של המערער, זכייה במשמורת על בנו, פחתה לאור התפתחויות בתביעת המשמורת שהתנהלה בבית המשפט לענייני משפחה. בשנת 2009 התקבלה בקשת המערער לערוך בדיקת מסוגלות הורית, והוא ראה את החלטת בית המשפט כ"זכייה":

ת: הגשתי תביעת משמורת.
ש: שמה קרה איתה עם אותה תביעה?

ת: התנהלה די בעצלתיים אבל בסופו של דבר התקבלה, זאת אומרת זה לא התקבלה זה לא נכון להגיד את זה מבחינה משפטית ככה. אני הגשתי תביעה למשמורת וביקשתי לקיים בדיקת מסוגלות הורית. בסופו של דבר בית המשפט הורה לקיים את הבדיקה.
ש: מתי זה היה?
ת: ב-2009. (...)
(...)
ש: נערכה בדיקה?
ת: לא, נעצרתי.

(עמוד 1219 לפרוטוקול).

אכן, אין להוציא מכלל אפשרות כי המערער ביקש, באמצעות הפגיעה בכהן, לחזק את תביעת המשמורת שלו. מנגד, תמיהה היא מדוע יבחר המערער להסתכן ולפגוע בכהן בדרך עבריינית, כאשר מבחינתו קיימת אפשרות כי ישיג את מטרתו באמצעות בית המשפט. אציין כי כהן עצמו לא ראה במערער חשוד פוטנציאלי, ולא מסר את שמו למשטרה ככיוון חקירה אפשרי כאשר הותקף על ידי שני אלמונים בספטמבר 2010 (באירוע מושא אישום 3 ממנו זוכה המערער לאחר שהמדינה חזרה בה

--- סוף עמוד 53 ---

מאישום זה). היעדר מאורע חיצוני או "טריגר" שיש בהם כדי להסביר את העיתוי בו בחר המערער לפגוע בכהן, מחלישים, ולו במידת מה, את כוחו של המניע "כראיה הנסיבתית המהותית ביותר" הנזקפת לחובתו של המערער.

מידת חולשתו של המניע המיוחס למערער, תלויה גם בשאלת המניע שהיה לרמזי לפגוע בכהן, ועל כך אעמוד להלן.

גם לרמזי היה מניע אפשרי לפגוע בכהן

53. לטעמי, לרמזי, ולמשפחת בכר בכלל, היה מניע לפגוע בכהן, אם כדי לאיים בעקיפין על המערער לבל יהין לפגוע במעמדם במשרד תוך איום ש"יתפור" לו תיק המייחס לו את הפגיעה בכהן, או שמא, בסבירות נמוכה יותר, גם כדי לשאת חן בעיניו. מאחורי מניע זה, עומד האינטרס הכלכלי המובהק של רמזי ומשפחתו להמשיך לעבוד במשרדו של המערער.

גם על פי דעת הרוב, רמזי פוטר מעבודתו על ידי המערער, ונדחתה טענת המדינה כי רמזי הוצא ל"חופשה מבצעית". לאור המסקנה של דעת הרוב, ולפיה רמזי פוטר בעקבות כשלון הפגיעה בכהן, אעמוד בהמשך על השאלה מתי רמזי פוטר מעבודתו, ובשלב זה אתמקד בשאלת המניע האפשרי של רמזי, על רקע פיטוריו.

54. משפחת בכר בכלל, ורמזי בפרט, התפרנסו היטב מעבודתם במשרד, ולטענת המערער למעשה השתלטו על המשרד שלו. אביא מקצת מדבריו הנסערים של המערער בעימות השני בינו לבין רמזי: "אני נתתי לכם לעבוד אצלי במשרד, אני נתתי לכם להביא את האחים שלכם לעבוד בלילה, אתה עבדת בשמירה, אתה עבדת אצלי בלילה בשמירה, אתה עבדת בשליחויות, אתה עשית ניקיון בסוף שבוע, אתה קיבלת את המפתחות למשרד, באת ועשית שם מה שאתה רוצה גם עם החברה שלך ...אני נתתי לכם את הקודים למחשב, אתם יודעים יותר טוב מה קורה בכל החשבונות שלי, בכל החשבונות הפקדונות שלי, אנחנו הגענו למצב כזה שאתם מוציאים את הקבלות בחדר שלכם, אותי אתם ניתקתם מהנקודה שמוציאה קבלות, גם הכסף האישי שלי, מוציאים את החשבוניות אצלכם בחדר" (עמ' 36 לתמליל העימות).

המערער שופך במהלך העימות את מרירתו על כל שהתרחש במשרדו, מספר כיצד נזאר ורמזי השתלטו למעשה על המשרד "אני ראש חולית פשע? אני מנהל את

--- סוף עמוד 54 ---

המשרד?... אבא שלך עושה במשרד שלי מה שהוא רוצה..." (עמ' 37 לתמליל העימות). המערער מספר כי על מנת לכפות עליו להגיש צו מניעה לגבי מכרז של מינהל מקרקעי ישראל שמשפחת בכר הפסידה בו, על אף שהוא סבר שאין סיכוי לבקשה "הם הפכו לנו את המשרד, אנחנו, אנחנו שולטים בהם? אנחנו מחליטים מה הם יעשו? שרה אמרה לי אני לא ראיתי דבר מפחיד כזה בחיים" (שם, עמ' 36 לתמליל).

רמזי לא הכחיש את טענת המערער כי הקבלן סלטי נכפה עליו על ידי בני משפחת בכר, למרות שלא הכיר את סלטי, למרות שסלטי לא זכה במכרז ולמרות שהמערער כבר "סגר" עם קבלן אחר בשם אשקלוני. מדבריו של המערער בעימות, עולה כי סלטי היה כל כך בטוח בעצמו, שעבד במהלך החודשים הראשונים עוד טרם נחתם עמו חוזה. לדבריו בעימות: "הם התייחסו לבניין הזה כאילו זה הבניין שלהם ...אבא שלו בא אלי 'אתם לא תכניסו לי פה קבלן אחר, זה הבניין שלי, אף אחד לא יכנס לפה, אנחנו נשרוף לך את המשרד ותגיד לגיל שגם את המשרד שלו אני אשרוף'" (עמ' 41 לתמליל).

55. המערער סיפר כי עבור השמירה בבניין, רמזי ויוסף קיבלו רבע מליון ₪ בשנה. נזאר, אביו של רמזי, העיד כי בנו "היה מגיע משכורת כשומר בסיינטולוגיה במרכאות, של 8,000 ₪... הוא לא שמר שם, הוא לא עשה שם כלום... (עמ' 1679 לפרוטוקול). בנוסף, רמזי גם עבד במשרדו של המערער, וגם שם השתכר. כפי שנראה בהמשך, רמזי פוטר מעבודתו כשומר בבניין הסיינטולוגיה לאחר השריפה הראשונה, ובהמשך פוטר גם מעבודתו במשרד. גם נזאר, אביו של רמזי וגם אחיו עבדו בשירותו של המערער. נקל לשער את תחושת הכעס והעלבון שחש רמזי בעקבות פיטוריו, ואת "המכה בכיסו" בעקבות הפסקת עבודתו. נזכיר גם את מה שסיפרה שרה אודות התבטאותו המאיימת של נזאר, לאחר שהמערער פיטר את רמזי: "אבא שלו, נזאר בא אליי ואמר לי שהוא את הילדים שלו לא מפטרים הוא הולך לדבר על זה עם גור (המערער – י"ע) ואחרי השיחה עם גור את תראי שהוא (רמזי – י"ע) יחזור למשרד" (פרוטוקול עמ' 1575).

לרמזי היה אינטרס כספי מובהק לחזור לעבודתו הקודמת במשרד, ואין צורך להרחיק עדותנו. רמזי עמד מאחורי ההצתה השנייה והשלישית של בניין הסיינטולוגיה, באשר היה בכך כדי לשרת את האינטרסים שלו ושל בני משפחתו, אם על ידי החזרתם כשומרים ואם בדרך של קבלת עמלות נוספות מהקבלן סלטי, בעקבות העבודות הנוספות שנגרמו עקב ההצתות. מנגד, לא רק שלא היה למערער אינטרס בהצתת

--- סוף עמוד 55 ---

המבנה, נהפוך הוא, היה לו אינטרס למנוע פגיעה במבנה. זאת, בהתחשב בחשיבות הקשר שלו עם ארגון הסיינטולוגיה הבינלאומי, בעובדה שהמבנה היה רשום על שמו כנאמן והיה מבוטח אך באופן חלקי, ובעובדה שבפועל לא הרוויח דבר מהשריפה הראשונה במבנה (ולהרחבה ראו פס' 83-87 לפסק דינה של השופטת דותן). לא בכדי מצא בית המשפט לזכות את המערער מאישומים אלה, ואף המדינה אינה מערערת על כך.

נוכח האינטרס הכספי שהיה לרמזי, שמא גם בשל תחושת העלבון שחש בעקבות פיטוריו, התזה לפיה רמזי ביקש לאיים על המערער באופן שיגרום לו להחזיר אותו לעבודה ולהבטיח את מקומו במערכת, אינה בלתי סבירה. אך האם הגיוני שעל מנת לאיים על המערער, רמזי יפגע בכהן, אויבו של המערער? הרי רמזי יכול היה לפגוע או לאיים בפגיעה, באנשים המקורבים למערער, כמו בנו של המערער ובני משפחתו?

לא אכחד כי יש בקושיא זו ממש, אך לאור היחסים המיוחדים ששררו בין המערער לבין רמזי – יחסי תלות-פחד אך גם הערצה של רמזי למערער, כפי שהדגישו החוקרים בפני המערער – לצד הדרכים הפתלתלות בהן פעל רמזי, אפשרות זו אינה בלתי סבירה. איום בפגיעה ישירה במערער או בקרובים לו, לא הייתה משיגה את מטרתה, באשר היה בכך כדי להביא לתגובה נזעמת ו"ניתוק מגע" מצד המערער, שמא אף לגרום לו לפנות למשטרה, ובכך לכרות את העץ מניב הפירות. אולם פגיעה בכהן הייתה יכולה אפילו לשמח את המערער ובד בבד להעביר את המסר המאיים באופן חד-משמעי, תוך איום על המערער כי "יפילו" עליו את הפגיעה בכהן, כפי שאכן נעשה על ידי רמזי בהודעותיו במשטרה. רגשותיו הקשים של המערער כלפי גרושתו וכהן היו מן המפורסמות לעובדי משרדו, כולל רמזי. כך גם פרטי הסכסוך המשפטי עם גרושתו בנוגע להסדרי הראייה עם בנו. התיקים במשרד היו נגישים לרמזי. בעימות ביניהם, סיפר המערער כי כל התיקים הקשורים לסכסוך עם גרושתו נמצאים מאחורי המזכירה, וכי רמזי עצמו הגיש את הבקשות לבית המשפט כך שכל הפרטים היו ידועים לו היטב. שרה המזכירה העידה כי היא משוכנעת שרמזי קרא את הדואר האלקטרוני שלה, כך שרמזי יכול היה לדלות בנקל את הפרטים בנוגע לכהן, והוא לא נזקק לשם כך למערער. פרטי מידע חסרים, השלימו רמזי והקושרים בעצמם, כפי שעולה משיחת הטלפון למודיעין 144 כדי לברר את מספר הטלפון של כהן.

--- סוף עמוד 56 ---

על היכולת הארגוניות והביצועית של רמזי והקושרים לארגן פגיעה בכהן, אין צורך להרחיק עדותנו. יום למחרת המצאת כתב התביעה של זקאק, כבר התארגנו רמזי, עבדי, בינקי ועד המדינה, הרכיבו מטען חבלה והטמינו אותו במכוניתו של זקאק

אנצל הזדמנות זו לחזור ולהזכיר כי רמזי ועבדי סיפרו לעד המדינה כי המערער הוא שהזמין את הטמנת המטען במכוניתו של זקאק, והציגו את הדברים כחיסול חשבונות עם אחד המתמחים במשרדו. המערער הטיח זאת ברמזי, בעימות ביניהם, כדוגמה ליכולת של משפחת בכר לארגן מטען חבלה תוך זמן קצר, וכהוכחה לכך שיום לאחר שפיטר את רמזי מהמשרד, כבר הניחו מטען במכוניתו של כהן. "אז למה זה קורה יום אחרי שאני מעיף אותך מהמשרד? כולם יודעים שאני העפתי אותך מהמשרד, למה זה קורה יום אחד אחרי זה" (עמ' 56 לתמליל). לדבריו, הדבר נעשה על מנת להעביר לו את המסר שלא להתעסק איתם "אני לא אבין את המסר, זה יהיה הבן שלי, פשוט מאוד. כי הם יודעים שהילד שלי, זה אחד הדברים שהכי יקרים לי ... שאני נלחם עליו הרבה מאוד שנים בבית משפט" (עמ' 60-62 לתמליל). לדבריו של המערער בעימות "הם אמרו לי ביום אחרי זה, ועוד אבא שלו אמר לי 'אתה אל תגיד לנו שאתה, שאנחנו תקענו לך סכין בגב, אני אראה לך מה זה סכין בגב'" (שם, עמ' 62).

עוד נספר כי לתאו של רמזי הוכנס מדובב, לו סיפר רמזי כי עובדים בבניין הסיינטולוגיה ביקשו "להעיף" מהמקום את בני משפחתו, מאחר שהמערער העניק להם יחס מועדף. רמזי ביקש מהמדובב להשליך רימון על המבנה כדי להרחיק את החשד ממנו ומהמערער, וגם להשליך רימון לעבר בניין משרדים ביפו, הקשור לזקאק. יש בכל אלה כדי להעיד על כך שרמזי פעל ללא עכבות ובדרכים פתלתלות, כדי להסיט את החשד לעבר אחרים.

56. קיים אפוא מניע אפשרי של רמזי לפגוע בכהן ולטפול את האשמה על המערער. דוגמה להלך חשיבה "פתלתל" של רמזי, תוך להפניית הזרקור לכיוון אחר, אנו מוצאים באחד האישומים נגדו, אך חשוב להדגיש כי אישום זה נמחק במסגרת הסדר הטיעון שנערך עמו. על פי אותו אישום, רמזי ואחרים זממו להניח מטען חבלה במסגד על מנת לפגוע בשיח' המסגד שעמו היו מסוכסכים, וכדי לטשטש את מעורבותם, ביקשו לרסס כתובת "תג מחיר" על קיר המסגד.

דוגמה נוספת לדרכם של הקושרים להסיט את האשמה לאחרים, אנו מוצאים בעדותו של עד המדינה, שסיפר כי במהלך ההכנות להצתת מבנה הסיינטולוגיה, ובשל

--- סוף עמוד 57 ---

מצלמות האבטחה, הם שקלו להתלבש כחרדים, על מנת שיחשדו כי מי שהזמין את הפגיעה במבנה הוא רב "ללבוש דוסים שיחשבו כאילו יהודים דתיים שעשו את הפגיעה במבנה הזה".

57. סיכום עניין המניע: למערער היה מניע ישיר לפגוע בכהן אך קשה לזהות "טריגר" לרצונו לפגוע בכהן דווקא באותה עת, לאחר שנים של התכתשות משפטית, ודווקא סמוך לאחר שבית המשפט נעתר לבקשתו לבחינת מסוגלות הורית. גם לרמזי היה מניע לפגוע בכהן על מנת לחזור לעבודתו ולמעמדו במשרדו של המערער. המניע הוא אומנם עקיף, אך ניתן לזהות "טריגר" בסמיכות זמן לאירוע בדמות פיטוריו של רמזי מעבודתו כשומר ומהמשרד. המניע מהווה אפוא ראיה נסיבתית לחובתו של המערער, אך נוכח קיומו של מניע אפשרי גם אצל רמזי, נחלשת לטעמי עוצמתה של ראיה זו – שהוגדרה כראיה המהותית ביותר לחובת המערער - כראיית חיזוק לגרסאותיו המשתנות חדשות לבקרים של רמזי במשטרה.

הגשת הבקשה לבית המשפט לענייני משפחה כראיה נסיבתית ופרט מוכמן

58. שמונה ימים אחרי פיצוץ המטען, הגיש המערער בקשה לבית המשפט לענייני משפחה, במסגרתה עתר להעביר אליו את המשמורת על בנו, נוכח הסביבה המסוכנת בה נמצא הבן. לדעת הרוב בבית משפט קמא, בקשה זו מהווה ראיה נסיבתית נוספת הן למניע של המערער לפגוע בכהן והן מאחר שכללה פרט מוכמן לפיו המטען הופעל בשלט-רחוק.

אלא שגם ראיה זו יכולה להתפרש בדרכים סבירות אחרות. המניע של המערער לקבל את המשמורת על בנו, היה קיים שנים רבות לפני האירוע, מיום פתיחת תיק המשמורת בבית המשפט לענייני משפחה, והמערער אישר בפה מלא כי ניצל את המצב בדיעבד כדי "ליהנות מהסיטואציה" (פרוטוקול, עמ' 1304). קשה להסיק מהבקשה על הסלמה במניע עובר לפגיעה בכהן, ואין בעצם הגשתה כדי להעיד על מעורבותו של המערער בתכנונה או בביצועה.

59. אף איני סבור כי יש לזקוף את הפרט המוכמן לחובתו של המערער. איני רואה להתערב בקביעתו העובדתית של בית משפט קמא, שביכר את עדותו של החוקר לייבוב ודחה טענת המערער כי פרט זה נודע לו ממנו. מכל מקום, האפשרות כי מטען הופעל בשלט-רחוק, היא אפשרות כללית שבידיעתו של כל קורא עיתונים בהאידנא.

--- סוף עמוד 58 ---

ועיקרו של דבר. גם לשיטתו של רמזי עצמו, למערער נודע בדיעבד על פרטי המטען, מה שמסביר את ידיעתו אודות "הפרט המוכמן" בנוגע לאופן הפעלת המטען. הן לפי גרסתו של המערער והן לפי גרסתו של רמזי, למערער נודעו הפרטים אודות המטען רק אחרי הפעלתו. למחרת הפעלת המטען, רמזי ונזאר הגיעו למשרדו כדי לעשות "סולחה" ולטענת המערער, סיפרו לו באותה הזדמנות על המטען. ואילו לגרסתו של רמזי, המערער הזמין את הפגיעה, אך לא נטל חלק בתכנון הפגיעה ובהכנת המטען ולא נכח בזירת האירוע, כך שגם לפי גרסת רמזי עצמו הפרט המוכמן לא נובע מידיעתו מראש של המערער על אודות המטען (ת/37, עמ' 14). אציין כי גם על פי דעת הרוב, מאחר שהמערער לא נטל חלק אופרטיבי בהכנת המטען הרי ש"אם ידע על מנגנון ההפעלה, הרי שידע זאת בדיעבד מפיו של רמזי" (פס' 163 לפסק דינה של השופטת דותן בדעת הרוב). מכאן, שאין לזקוף לחובתו של המערער את "הפרט המוכמן" של הפעלת המטען בשלט רחוק.

התשלום למבצעים

60. עבדי ועד המדינה קיבלו עשרות אלפי שקלים מרמזי בתמורה לחלקם בניסיונות לפגוע בכהן. דעת הרוב בבית משפט קמא ראתה בכך חיזוק למעורבותו של גורם חיצוני שהיה מוכן להשקיע בפגיעה בכהן סכומים לא מבוטלים, וראתה בכך חיזוק לגרסתו של רמזי אודות מעורבותו של המערער. המדינה, בערעורה כנגד זיכויו של המערער בפרשת חובל, מבקשת לראות גם בתשלומים לקושרים שניסו לפגוע בחובל, ראיה נסיבתית המחזקת את גרסת רמזי למעורבותו של המערער בפגיעה בחובל.

61. איני סבור כך. התלכדות של שלושה נתונים מחלישה עד-מאוד את כוחה של ראיה נסיבתית זו: הסתירות בגרסתו של רמזי לגבי הסכומים ששולמו, לעומת ההתאמה (היחסית) בין גרסאותיהם של עבדי ושל עד המדינה בנושא זה; המניע האפשרי שהיה לרמזי לפגוע בכהן, עליו עמדנו עליו לעיל; והאמצעים הכלכליים שעמדו לרשות משפחת בכר. אפרט.

62. רמזי לא היה עקבי בהודעותיו לגבי השאלה מה הסכום שקיבל לטענתו מהמערער עבור הפגיעה בכהן. תשובותיו נעו בין 60,000 ₪, ל-100,000, ל-200,000

--- סוף עמוד 59 ---

ול-250,000 ₪, והוא לא סיפק הסבר לסתירות אלו, גם כאשר המערער הטיח בו את הסתירות בעימות השני ביניהם:

חוקר:	כמה כסף קיבלתם על הפיצוץ בצפון?
רמזי:	אממם
מערער:	למה אתה צריך לחשוב? מה אתה לא יודע כמה קיבלת?
רמזי:	לא לא, אני אגיד לך בדיוק, מאתיים חמישים אלף שקל הוא שילם...
מערער:	אה, אז למה אמרתם לי מאתיים פעם שעברה?
רמזי:	אמרתי בסביבות המאתיים...
מערער:	אה בסביבות מאתיים או מאתיים חמישים, אחר כך אמרתם מאתיים שישים, כל פעם אתם אומרים לי שאני שילמתי סכום אחר. תחליטו כבר...

(ת/315, עמ' 94).

הסכומים שעליהם עבדי ועד המדינה דיברו היו קרובים, וצנועים יותר. שניהם הסכימו כי עד המדינה קיבל בין 40,000 ₪ ל-70,000 ₪ ועבדי העלה מספר גרסאות לגבי סכום הכסף שנטל לעצמו. אבל גם לפי גרסתו ה"נדיבה" ביותר של עבדי, הסכומים שנתקבלו בגין הפגיעה בכהן לא עלו על 100,000 ₪ (ת/1ט9, עמ' 5). אין אפוא מחלוקת כי שולמו עשרות אלפי השקלים לעבדי ולעד המדינה, אך השאלה הצריכה לענייננו היא, האם היה זה המערער שהעביר לצורך זה את הכסף לרמזי.

63. עמדנו על כך שלרמזי היה מניע האפשרי לפגוע בכהן, נוכח האינטרס הכספי שלו ושל בני משפחתו בעסקיו של המערער. מניע זה יכול היה להצדיק "השקעה" כספית של פחות מ-100,000 ₪ על מנת להבטיח את המשך העסקתו אצל המערער.

כזכור, רמזי עבד בו זמנית כמאבטח במבנה הסיינטולוגיה, ביחד עם אחיו יוסף, וגם כשליח במשרדו של המערער בתל-אביב. המערער טען במהלך העימות השני עם רמזי, כי בני משפחת בכר הרוויחו כרבע מיליון שקל בשנה מעבודתם כשומרים במבנה הסיינטולוגיה, ועבדו במבנה כשלוש שנים וחצי עד שפיטר את רמזי (ת/315, עמ' 40). רמזי הרויח משכורת של 8,000 ₪ כשומר בבניין הסיינטולוגיה, ובנוסף, קיבל משכורת של כ-6,000 ₪ לחודש בגין עבודתו בשליחויות במשרד (עמ' 1283 לפרוטוקול), נזאר התפרנס מעבודתו כמנהל מחלקת ההוצאה לפועל במשרד. בנוסף,

--- סוף עמוד 60 ---

סלטי שילם כ-4 מיליון שקלים בעמלות ומשפחת בכר הרוויחה מכך לפחות 2 מליון ₪. זאת, על פי דברי רמזי בעימות, במהלכו טען כי התחלקו בעמלות ("ואחרי זה הוא נותן לנו את החצי...אתה קיבלת את החצי שלך..."). לשיטת המערער, חלק הארי של סכום זה ואף כולו הלך לכיסם של נזאר ובני משפחת בכר. (עמ' 1142 לפרוטוקול, וכן פס' 90-94 לפסק דינה של השופטת דותן). נזאר ובניו הקימו שותפות בשם "בכר גרופ", דרכה הקימו ביחד עם המערער חברה לגביית המחאות בשם "צ'ק אין גרופ", שלטובת עיסוקה הוציא המערער רישיון מבנק ישראל, ובשלב מסוים, המערער מכר את חלקו בחברה לנזאר (עמ' 1120 לפרוטוקול). מעבר להתנהלותם העסקית עם המערער, משפחת בכר גם השקיעה בנדל"ן ובין היתר: החזקת מספר דירות ביפו, השקעה של חצי מיליון שקל בפרויקט ברחובות בשנת 2009 (ת/74ב, עמ' 30-31; עמ'1666 לפרוטוקול), תשלום דמי פינוי בסך 800,000 ₪ לדייר מוגן בדירתם ברחוב זכרון קדושים ביפו בשנת 2008 (עמ' 1688 לפרוטוקול), ורכישת נכס ברחוב סלסלה ביפו בשווי 1.4 מיליון ₪ בשנת 2010 (עמ' 1678 לפרוטוקול). כאשר נזאר נעצר, נמצאו בביתו 474,000 ₪ במזומן (עמ' 1664 לפרוטוקול). מכאן, שלמשפחת בכר עמדו מקורות כסף לא מבוטלים, והם לא נזקקו למימון חיצוני על מנת לשלם את הסכומים הזניחים, יחסית, ששילמו לעבדי ולעד המדינה.

64. גם בנקודה זו, איננו צריכים להרחיק עדותנו על מנת להראות כי רמזי היה נכון להוציא מכיסו עבור מה שראה כמקור פרנסתו. במסגרת האירועים המתוארים באישום 8-9 של הצתת מבנה הסיינטולוגיה, מהם זוכה המערער, שולם לקושרים 40,000 ₪ כדי להצית את המבנה. נראה אפוא כי המימון לצורך התשלום לקושרים שהשתתפו בניסיונות ההצתה של המבנה הגיעו מרמזי, שהורשע בפרשה זו. לפנינו ראיה לכך שרמזי או מי מבני משפחתו פעלו על דעת עצמם, והיו נכונים להשקיע מכספם עשרות אלפי שקלים, על מנת לשמור על פרנסתם, שבאה להם מהמערער. לדידי, פרשת ניסיונות הצתת המבנה והמימון העצמי של רמזי את התשלום לקושרים, מחזקת את האפשרות שרמזי פעל על דעת עצמו גם בפרשת הפגיעה בכהן.

65. סיכום עניין התשלום לקושרים: לרמזי ולמשפחתו היה מניע לפגוע בכהן; היו לרמזי ולמשפחתו האמצעים הכספיים לשלם עבור כך; כך פעלו רמזי או בני משפחתו בניסיונות הצתת המבנה; לא עלה בידי רמזי למסור גרסה קוהרנטית לגבי גובה התשלום ששולם לו, לטענתו, על ידי המערער עבור הפגיעה בכהן. נוכח כל אלה, קשה

--- סוף עמוד 61 ---

לזקוף לחובת המערער, כראיה לחיזוק גרסתו של רמזי, את העובדה כי שולמו כספים לקושרים שניסו לפגוע בכהן.

תרגיל קישון

66. המדינה טענה כי שגה בית משפט קמא משקבע כי לא ניתן לראות בתרגיל קישון חיזוק לעדותו של רמזי. כזכור, במסגרת תרגיל קישון רמזי הופגש עם עד המדינה, שהקליט אותו ללא ידיעתו, ואמר לו מספר משפטים מהם ניתן להבין כי אין סיכוי שהמערער יסכים להיות עד מדינה. ההקלטה היא באיכות ירודה וקשה להבין את מרבית חילופי הדברים בין השניים. וכך נאמר בקטע הרלוונטי לענייננו:

רמזי:	לא, זה לא ידבר ... (לא ברור) הכל נופל נגדו, כל הסעיפים יהיו נגדו
א.א:	סתם... לך תדע אם מכר אותנו!!!
רמזי:	לא, לא אני חותם לך... לא, לא...

(ת/53א שורה 66-68).

בית משפט קמא קבע כי למרות שעל פי רוב ניתן ליחס אמינות לשיחות ספונטניות בהן הדובר אינו מודע להקלטה, הרי משהוכח כי רמזי שיקר לעד המדינה בעבר, ולאור האפשרות שרמזי ניסה להרגיע את עד המדינה לגבי המערער, אין ליתן משקל רב לשיחה זו. אף נקבע כי הדברים שאמר רמזי באותה שיחה אינם יכולים להוות חיזוק לעדותו, מאחר שאינם מהווים ראיה חיצונית להודעותיו של רמזי.

67. דבריו של רמזי אכן אינם בבחינת סיוע חיצוני או "אובייקטיבי" לדבריו-שלו. אך עיקרו של דבר, שידוע לנו כי רמזי ועבדי הזינו את עד המדינה בשקרים ועל כך כבר עמדנו לעיל. כך, לדוגמה, השניים סיפרו לעד המדינה כי המערער הוא שעומד מאחורי הניסיון לפגוע בזקאק. מכאן, שלא הייתה לרמזי סיבה לחשוף בפני עד המדינה את האמת, דווקא לאחר מעצרם. כפי שציין בית משפט קמא, אף ייתכן כי המערער ביקש להרגיע את עד המדינה כי אין חשש שהמערער, לגביו הוצג לעד המדינה מצג כי הוא המזמין, יחשוף את מעורבותו של עד המדינה בפרשיות. אפשרות נוספת היא, שכאשר רמזי שוחח עם עד המדינה הוא לקח בחשבון את האפשרות כי א.א. עצמו הוא עד המדינה, או שיש חשש כי יהפוך לעד מדינה.

--- סוף עמוד 62 ---

הנחרצות של רמזי בשיחה עם עד המדינה, כי לא ייתכן שהמערער דיבר בחקירתו במשטרה, יכולה להתיישב גם עם האפשרות שרמזי ידע פוזיטיבית כי המערער אכן לא קשור לפרשיות הנוגעות לכהן, וכך יכול היה "להרגיע" את עד המדינה. אציין כי בשלב בו בוצע תרגיל קישון, ביום 21.4.2011, רמזי חשד כי יש בפרשה עד מדינה, אך הוא חשד בעבדי, חברו לקשר, ואביא את חילופי הדברים בינו לבין החוקרים בקשר לכך:

רמזי:	נכון שהוא חתם הסכם?
חוקר 1:	מי חתם הסכם
רמזי:	עבדי עד מדינה
חוקר 1:	לא חתם הסכם!
רמזי:	הוא מספר הכל, די עזוב אותך משטויות!
חוקר 1:	הוא מספר הכל כי גם הבטחנו לו דברים מה אתה...
חוקר 2:	אמרת לי שסיפרת...
חוקר 1:	ואחר כך תשאל על זה... מה זה...
רמזי:	טוב לא משנה... אין לי בעיה עם זה... חתמתם?
חוקר 2:	לא, לא, לא
רמזי:	אין שום הסכם ביניכם?
חוקר 2:	לא אין הסכם בינינו
רמזי:	די מה אתה מבלבל את המוח... תראה כבר מה הוא מספר!
חוקר 2:	גם אתה מספר (...)

(ת/7ב4, עמ' 60).

רמזי הניח אפוא כי עבדי משתף פעולה עם חוקריו ואף חתם על הסכם עד מדינה ("רמזי: לא חתמתם איזה הסכם עד מדינה עם עבדי? חוקר: תראה איך הוא הגיע למסקנה..." (ת/7ב4, עמ' 54; עמ' 61)), אך למרות שגם על עבדי ניתן לומר כי "הכל נופל נגדו", רמזי חשד שמא עבדי הפך לעד מדינה. גם חוקריו של רמזי הבינו שתגובתו לשאלת עד המדינה בתרגיל קישון הייתה חריגה. הם עימתו אותו לגביה, וכשנשאל למה היה כל כך בטוח שהמערער לא שיתף פעולה, רמזי לא הצליח לספק הסבר:

חוקר:	למה לקחת את הביטחון שגור לא ידבר?
רמזי:	(שותק) ..... זה מה שאני חושב.
חוקר 1:	בן אדם שחושב, יש לו סיבות למחשבה? אני חושב היום שהפועל תל אביב ינצח בדרבי, אני חושב כך כי יש לי סיבות שאולי הם יותר טובים, אולי מכבי חיפה חלשים, יש סיבות לבן אדם שהוא חושב משהו. מה גורם לך הביטחון שגור לא יפתח?
רמזי:	כי... חלק, הוא קשור לחלק מה(מילה לא ברור).

(ת/7ב3 עמ' 26).

ועוד, בחקירתו מיום 30.4.2011, לאחר שחוקריו גילו לו שנחקרים אחרים משתפים פעולה, רמזי ביקש לדעת מה סיפרו הנחקרים האחרים ביחס לכל פרשה לפני שהוא יתחיל לספר את סיפורו. החוקרים הסבירו לו שאינם יכולים לגלות לו את הכל, אך רמזי התעקש ושאל:

רמזי: הוא אמר לכם מה מישהו מה עומד אחרי זה?

חוקר 1: אמר שתפסיק להגן על מישהו, אני לא יכול להגיד לך שמות תקשיב טוב, אמר, אמר מי עשה את זה ולמה, כן אמר.

חוקר 2: וזה התחבר לדברים כמו שאמרת שאנשים רוצים לעשות את זה. שזה קשור לעבודה שלו.

רמזי: דברו כבר! למה בקודים? תדבר כבר!

חוקר 1: אני לא יכול להגיד, בבית משפט, אמרנו לך –טיפים.

רמזי: לא, לא, מה שאני עומד לספר, מה שסיפרתי על דני זה הכל בשביל זה אם אתם רוצים שאני אוסיף, אני אוסיף.

(ת/זב3, עמ' 42).

העובדה שרמזי מנסה לוודא מה הגרסה שמסר עד המדינה, מעידה כי הייתה לו סיבה להיות מוטרד לגבי גרסתו של עד המדינה. רמזי האמין כי מי מהקושרים שיתף פעולה עם המשטרה, ואף הוא ביקש לקנות לעצמו מעמד של עד מדינה. למרות זאת, רמזי היה משוכנע שלא היה זה המערער שסיפק לחוקרים פרטים אודות העבירות. אכן, הסיבה לכך יכולה להיות כי רמזי ידע שהמערער לא יפליל את עצמו כמזמין העבירות, אך הסיבה יכולה להיות גם מאחר שידע כי המערער אכן לא הזמין את ביצוע העבירות.

68. יותר מהדברים שאמר רמזי לעד המדינה ב"תרגיל הקישון", מטרידה השאלה מדוע החל רמזי לשתף פעולה עם חוקריו, לאחר שהוצגה בפניו ההקלטה. לכאורה, ניתן להגיע למסקנה, כי רק לאחר שהוצגה בפני רמזי ראיה שמפלילה את המערער, הוא "נשבר" והחל לשתף פעולה עם החוקרים ולחשוף את זהותו של המערער כמזמין.

--- סוף עמוד 64 ---

לקושיא זו שתי תשובות סבירות. האחת - שעם הצגת ההקלטה הבין רמזי כי מעורבותו במעשים נתגלתה לחוקריו, ומכאן ואילך החל בניסיונותיו למזער את חלקו ולהציב עצמו בתחתית ההיררכיה, כשליח בלבד. השניה – וזו התשובה שנתנה דעת המיעוט – כי בשלב זה החוקרים סימנו לרמזי את המערער כמטרה, כחשוד המיידי בהזמנת הפגיעה בכהן, ולאחר שגם הטיחו בו שהמערער כבר "פתח עליהם פה". רמזי, החל להציג עצמו כ"שליח פיצה" בלבד, ולמזער את מעורבותו, ותפס את האפשרות שהועלתה על ידי החוקרים בקרניה. אביא חלק מדברי החוקרים ורמזי בחקירות, כפי שצוטטו על ידי דעת המיעוט:

> "תגיד יש לך סכסוך עם גור פינקלשטיין?... אולי הוא מעדיף לזרוק הכל עליכם, יש סיבה לזה? ערך דין תל אביבי מצליח, הוא מבחינתו נוחה לו התמונה הזאתי, שתהיה איזה שהיא חבורה של ערבים מיפו, הם אחראים להכל, יסתדר טוב, זה מה שאתה רוצה? שזו תהיה התמונה?
>
> [...] מה הבעיה?... כי גור פינקלשטיין עורך דין שגם לו יש עורך דין, אבל הוא חכם... גור פינקלשטיין, מה הוא רוצה... לא רוצה שיכתבו את הדברים... לא רוצה שיפרסמו את השם שלו, זה הכול, מה הבעיה זה הכול הם, קוראים להם, עבדי רמזי ויוסף, נכון?... פתאום הוא רואה את כל חיות הטרף שמסביבו, ואדון פינקלשטיין לא עורך דין פלילי... מה לו ולקישון? מה לו ולאבו כביר?.... בנאדם מחפש להציל את העור שלו...
>
> [...] אתה רוצה שאיזה עורך דין מצפון תל אביב יצא נקי, ואתה תאכל את כל החרא? אה?... עדיף לך לבוא ולהסביר, כי בסופו של דבר אתה בבעיה, אם תבוא ותסביר עכשיו יסתכלו עליך אחרת, כאילו בסדר נו... נדחף, נגרר" ...עורך דין יציל אותך עו"ד? עורך דין קבר אותך...
>
> [...]... תאמין לי אדון פינקלשטיין יעשה הכול, הכול, כדי לחזור הביתה לצפון תל אביב אל המשרד שם...בגלל זה אדון פינקלשטיין יעשה הכול, הכול, כדי שאדון רמזי בכר, והוא לא יהיו באותו, באותו ספסל...
>
> [...] ותזכור מה שאמרתי לך, אדון פינקלשטיין יעשה הכול כדי לצאת החוצה, הכול, לחזור למשרד היפה שלו בצפון תל אביב... אמרתי לך לא כולם שותקים כמוך... חוקר מס' 2: למכור את מי שהוא יכול..."

--- סוף עמוד 65 ---

בהמשך, רמזי מציע לחתום על הסכם עד מדינה אך נענה בסירוב על ידי החוקרים, מאחר ש"פספסת את הרכבת". רמזי מבקש עזרה לאביו, נזאר, תמורת מסירת גרסתו, ואז מתחיל לתהות בקול "כמה אני אקבל? שלוש שנים..." ושוב מציע לחתום על הסכם עד מדינה. בהמשך מציג רמזי את עצמו כשליח "והשליח מקבל הכי מעט".

מספר ימים לאחר מכן, בחקירתו מיום 3.5.11 פותח רמזי בשאלה "כמה אני יקבל? ... תגיד לי יש סיכוי שאני יקבל שנתיים?" ובהמשך הוא שואל: "מבחינת דירוג מי ראשון ומי אחרון? ... מבחינת החשודים העיקריים ... מי מקום ראשון מי אחרון? איך אתה היית רואה את זה?" ורמזי מסביר את התזה שלו, מדוע לשיטתו הוא אמור לקבל עונש נמוך "תראה אני לא תכננתי לא ביצעתי לא יזמתי ... אתה יודע מה יתנו לי ... יתנו לי שלוש שנים בפועל ושלוש שנים על תנאי וקנס ... ואני לא מבצע לא מתכנן ולא יוזם. אני רק ... שליח".

כך נמשכים הדברים גם בחקירתו של רמזי מיום 12.5.11, שם הוא מציג את התזה של הפיצריה, המערער הוא המזמין ו"יש את השליחים", ורמזי עצמו הוא רק בורג במערכה. רמזי ממשיך לתהות מה העונש שיקבל: "אני אקבל את החמש שנים או שזה יותר מדי?". בהמשך, מעלה רמזי את בקשתו לשחרר את אביו תמורת מסירת גרסה, ובהמשך אומר: "אתם מחפשים את גור, אני יודע, וגם את עלי... אתם לא מחפשים לא אותי ולא את אח שלי..." .

הנה כי כן, קריאה זהירה של הדברים מעלה כי רמזי לא "נשבר" כאשר הציגו לו את ההקלטה של תרגיל קישון, ויש לקחת בחשבון כי ניסה למזער את חלקו ולהטיל את האשם העיקרי לפתחו של המערער.

השיחה המוקלטת בין המערער לבין רמזי

69. בעת שהותו של רמזי בבית המעצר ולפני מעצרו של המערער, שוחח רמזי עם אביו נזאר, ובאחת השיחות, העביר נזאר את הטלפון למערער, ובין השניים התנהלה שיחה, שדעת הרוב ראתה כחיזוק לעדותו של רמזי. זאת, מאחר שבמהלך השיחה המערער מביע אמפתיה לרמזי, מה שעומד בניגוד לתזה של המערער כי רמזי ונזאר איימו וסחטו אותו באמצעות הפגיעה בכהן, ומאחר שמהשיחה עולה איום מרומז של רמזי כי יחשוף את זהותו של המערער כמזמין. וכך התנהלה השיחה בין השניים:

--- סוף עמוד 66 ---

"רמזי:....תגיד לי, אתה במשרד, לא?
נזאר: במשרד, בטח.
רמזי: והכל בסדר עם ה...או ש....?
נזאר: כן, אתה רוצה שאני אתן לך את א...את גור?
רמזי: תביא אותו, נראה .

[נזאר מעביר למערער את הטלפון]

רמזי:	מה המצב? מה העניינים?
מערער:	טוב, מה קורה?
רמזי:	(צוחק) תראה, אם להגיד לך שהכל טוב אתה לא תאמין לי, אבל א... הכל בסדר [...] מה המצב, מה העניינים?
מערער:	סבבה.
רמזי:	יהיה בסדר בסוף.
מערער:	כן?
רמזי:	כן, ת... תראה, תמיד תהיה אופטימי, ככה אני
מערער:	אני אופטימי, אני אופטימי בשבילך, נו מה, אני רוצה כבר שיסתדר
רמזי:	כן, לא, תראה, בוא נתחיל ככה, קודם כל יש לי כבר ספר, אני א... איכשהו הצלחתי להשחיל ספר, בלי שאף אחד יראה – זה כבר טוב.
מערער:	אז יש לך מה לעשות
רמזי:	ומאוד נקשרתי לספר הזה, אני עוד אראה לך את הספר הזה
מערער:	אוקיי
רמזי:	זה נקרא עם בוא הזיכרון
מערער:	אוקיי.
רמזי:	זה ספר מעניין מאוד
מערער:	טוב
רמזי:	וזהו, יהיה בסדר".

(הדגשה הוספה – י"ע).

בית המשפט ראה את ההפנייה לספר "עם בוא הזיכרון" כאיום מרומז למערער, מאחר שלא הייתה לרמזי כל סיבה לשתף את המערער ב"יומן הקריאה" שלו. אלא שהמדינה, בהגינותה, אישרה בדיון לפנינו כי ככל הנראה אכן מדובר בספר בשם "עם בוא הזיכרון" (שאול פרידלנדר, 1980) שרמזי אכן קרא בזמן שהותו במעצר. מכל מקום, גם אם אזכור שמו של הספר בפני המערער הייתה בבחינת איום מרומז, הרי שאין בכך כדי לסתור את גרסתו של המערער כי רמזי ובני משפחת בכר אכן איימו כי "יפילו" עליו את הפגיעה בכהן, כפי שאכן נעשה בסופו של דבר על ידי רמזי.

--- סוף עמוד 67 ---

בין אם רמזי קרא את הספר ובין אם לאו, איני רואה לייחס לשיחה זו חשיבות יתר, ואני מקבל את דעת המיעוט שראתה את השיחה כשיחת חולין גרידא. ככל שהמערער מגלה אמפתיה לרמזי, שנמצא במעצר, הרי שיש לזכור כי נזאר עמד לידו, ומדבריו של המערער בעימות, עולה התמונה כי נזאר היה הדמות הדומיננטית שאיימה עליו. אף אין להתעלם מיחסי התלות-קרבה ששררו בין המערער לבין בני משפחת בכר, רמזי היה בן בית אצל המערער, אפילו בביתו, היה עורך עבורו קניות ושומר על ילדיו הקטנים. לשאלה מדוע החזיר המערער את רמזי לעבודה כשומר במשרד, השיב המערער בעימות, כי עשה זאת לבקשתו-הצעתו של נזאר, לאחר שהבחין בשני אנשים שעמדו בסמוך למשרד וצפו אל המשרד באופן מאיים.

שיטה ומעשים דומים

70. המערער ביקש לפגוע בכהן פעמיים: פעם אחת בשנת 2005, לאחר שקרא את דו"ח האבחון של בנו, ממנו עלה, להבנתו-שלו, כי כהן מתעלל בבנו; ופעם שנייה לאחר מעצרו, כאשר ניסה לשדל את ג.א לפגוע בכהן, כמתואר באישום 13. דעת הרוב מצאה קשר בין האירועים הללו, בבחינת "מעשים דומים" המעידים על הלך רוחו של המערער ועל רצונו לפגוע בכהן הן לפני מעצרו והן לאחר מעצרו, ונקבע כי "בקשתו מנזאר כמו גם בקשתו הזהה מג.א. מהווים חיזוק לעדותו של רמזי ביחס לעבירות שבאישומים 4-6" (פס' 136).

71. גם בנקודה זו אני מבכר את דעת המיעוט. מוכרת ההבחנה בין מעשים דומים לשיטת ביצוע:

> אכן, עדות בדבר שיטת פעולה של נאשם, היינו עדות המתארת ביצוע מעשים דומים בקורבנות נוספים, נועדה, על דרך הכלל, להוכחת היסוד העובדתי של העבירה, כגון את עצם ביצועה או את זהותו של הנאשם כמבצעה. לשם הגשמת מטרה זו על עדות 'השיטה' להצביע על רמה גבוהה של דמיון בין המעשים המיוחסים לנאשם לבין אלו המפורטים בעדות, המתארת דפוס פעולה דומה. זאת, בשונה מעדות בדבר 'מעשים דומים' של נאשם, שתכליתה להוכיח את יסוד המחשבה הפלילית של הנאשם בביצוע המעשים, מקום שביצועם אינו שנוי במחלוקת. בנסיבות אלו, מסתפקת הפסיקה בהצבעה על מספר מאפיינים דומים של המעשים המתוארים בעדויות השונות..."(ע"פ 4583/13 סק בנימין
> --- סוף עמוד 68 ---
>
> נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' 54 והאסמכתאות שם (21.9.2015), הדגשה הוספה – י"ע).

ברי כי אין לפנינו עדות שיטה, ואילו השימוש ב"מעשים דומים" כראיה, נועד לשלול טענה של נאשם הנוגעת ליסוד הנפשי, למשל, על מנת להוכיח כי הנאשם ביצע את העבירה בכוונה ולא מתוך רשלנות. אולם לא ניתן להתבסס על "מעשים דומים" כראיה, מקום בו עצם ביצוע העבירה שנוי במחלוקת, ובענייננו, עצם זיהויו של המערער כמזמין העבירות שנוי במחלוקת.

72. גם אם לא ניתן לעשות שימוש בשתי האפיזודות המתוארות לעיל כראיה לחיזוק, לא אכחד כי יש בהן כדי להטריד את הקורא, באשר לכאורה ניתן ללמוד מהם על הילך רוח של המערער, שידו "קלה על ההדק" לפגוע בכהן, והוא ממשיך לעשות כן אפילו מתוך כתלי בית המעצר.

אולם גם כאן, ניתן להציע "קריאה" שונה של הדברים. האפיזודה משנת 2005, שהמערער עצמו סיפר אודותיה, אינה אלא התבטאות של המערער בעידנא דריתחא, כאשר קיבל לידיו דו"ח אבחון של בנו שלדעתו היה שלילי, וממנו הסיק שכהן לא

מתייחס כהלכה אל בנו. להתבטאות זו לא היה כל המשך, והמערער לא חזר ולא פנה לנזאר או לרמזי בבקשה למצוא "מישהו שישבור לכהן את הידיים והרגליים".

האפיזודה בבית המעצר מטרידה יותר. האם דפוס פעולה של המערער, בבחינת קודם כועס ואחר-כך מבקש לפגוע, או דפוס התנהגות של התפרצות זעם שאין לה המשך? בעת שהותו במעצר, לאחר שכהן הופיע בתוכנית הטלוויזיה של אמנון כהן, ביקש המערער מג.א. שיפגע בו. ג.א. ביקש ממנו את הכתובת של כהן, ולדבריו, המערער אמר שידבר עם הבן שלו ויביא לו את הכתובת. לאפיזודה זו לא היה המשך, המערער לא חזר ופנה אל ג.א. בנושא זה, וממילא לא המציא לו את כתובתו של כהן. אציין כי ג.א. שהה בתאו של המערער ברציפות כ"תומך", תפקיד שניתן לו לאחר שהתנדב להשגיח על המערער, לאור מצבו הנפשי של המערער באותה עת. חלפו ימים וכמעט שלושה שבועות בהם ג.א שהה ברציפות עם המערער, וכל אותה עת המערער לא חזר והזכיר את נושא הפגיעה בכהן. מכאן, שהמערער זנח למעשה את הבעת הרצון שלו לפגוע בכהן.

--- סוף עמוד 69 ---

על הלך רוחו ועל אופן התבטאויותיו של המערער ניתן ללמוד מדבריו-שלו בחקירתו:

> "היה מצב שאני רציתי שישבור לו את הידיים ואת הרגליים ואחר כך החלטתי שאני לא רוצה.... [...] לא התחרטתי, אני עדיין מוכן לעשות לו את זה בעצמי. הבן אדם הזה התעלל בילד שלי, אני מוכן למות ושהוא יתפגר ועדיין אני אומר לך שאני לא ביקשתי שישימו לו פצצה באוטו, זה לא שייך אחד לשני" (ת/1יז3 עמ' 65).

שקרי המערער

73. לטענת המדינה, היה על בית משפט קמא לקחת בחשבון גם את שקרי המערער בחקירתו, כראיה מחזקת לגרסתו של רמזי.

שקרי נאשם יכולים לשמש גם כסיוע, אולם במקרה דנן, איני סבור כי יש לזקוף לחובתו של המערער את שקריו בחקירותיו הראשונות, באשר ניתן לקבל את טענתו שבאותו שלב חשש להפליל את רמזי ובני משפחת בכר שמא יפגעו במשפחתו-שלו.

בתחילת חקירותיו, המערער הכחיש כל ידיעה אודות העבירות שבוצעו על ידי הקושרים-המבצעים, וטען שאין לו סכסוך עם משפחת בכר וכי הוא סומך עליהם (ת/3ח1 עמ' 48). בחקירתו מיום 8.5.2011, כחודש אחרי מעצרו וכשבוע אחרי העימות הראשון שלו עם רמזי, החל המערער לגולל את גרסתו, לפיה בני משפחת בכר ביצעו את המעשים על דעת עצמם ולהגשמת מטרותיהם שלהם. את כבישת גרסתו הסביר המערער בכך שפחד ממשפחת בכר, וכי ידוע לו שיש להם קשר עם אדם בתוך המשטרה, "משת"פ" לדבריו, אשר מוסר להם פרטי חקירה ו"מסדרים" להם תיקי משטרה (ת/1ידי1, עמ' 3; פרוטוקול, עמ' 1295).

במהלך העימות השני עם רמזי, המערער פתח את דבריו, תוך שהוא ממרר בבכי, במילים אלו:

> "אני עכשיו אגיד לך בפנים את הכל (...) אני ישבתי שלושים יום ומילה לא אמרתי כי אני לא רציתי לסבך
> --- סוף עמוד 70 ---
> אתכם בשום דבר (...) אני החלטתי לא מעניין אותי שום דבר, אני שלחתי את אשתי שתהיה בחו"ל, אני אמרתי להורים שלי שיקחו שומר ראש, אני מצידי יכול להרקב בכלא, גם החרה ששלחתם לי ביום הראשון שהייתי בחצר לא מפחיד אותי, גם אם אני אמות אני אגיד לך הכל בפרצוף מההתחלה ועד הסוף (...)" (ת/315, עמ' 36).

לדברי המערער, לא הייתה לו יד באף אחת מהעבירות שייוחסו לו בכתב האישום, פרט לפרשת "ייעוץ זוגי" אשר ארעה אחרי מעצרו, והוא אינו מערער על הרשעתו בגינה. המערער הסביר כי בני משפחת בכר, ורמזי בפרט, חשו כי התנהלותו פוגעת בכבודם ומאיימת על כיסם. על כן, הוחלט להראות לו "מאיפה הדג משתין" ו"למי תוקעים סכין בגב", באמצעות הפגיעה בכהן, ובכך העבירו מסר אלים וברור בנוגע לכוונתם ויכולתם לפגוע בבנו וביקיריו האחרים. כל זאת, במטרה להבטיח את המשך

עבודתם והאינטרסים הכספיים שלהם אצל המערער. המערער טען בחקירותיו "אני קיבלתי אימים, לא רק אני, על החיים שלי והמשפחה שלי והמשרד שלי והבית" וחזר וטען "אני מפחד מהם".

חיזוק לטענתו זו של המערער, ולהלך רוחו בעת שהותו במעצר, אנו מוצאים בעדותו של בדראן, עצור שהפך ל"איש סודו" של המערער בבית המעצר. בדראן מסר לחוקרים כי המערער "פחד, כל הזמן פחד ממשפחת בכר כי הם (מילה לא ברורה) של אשתו של גור...כל הזמן היה פחד מהם, רועד מפחד מהם...". בדראן אף הסביר כי אחת הסיבות לפחד של המערער היה הפיצוץ ברכבו של כהן "והוא פחד שהם יגיעו להורים שלו ... אחרי עימת אותו [עם] הבחור הזה מיפו אפילו, הוא אומר להם תשימו שומר כי זה פחד על המשפחה שלו ... כמה הוא פחד מהמשפחה הזאת לכמה, כמה הם סחטו ממנו כספים בארבע שנים האחרונות" (ת/5יא3 עמ' 28). על כך חזר בדראן גם בעדותו בבית המשפט, ונביא חלק מהדברים: "הוא אמר כמה פעמים שהוא פוחד מהם ובמיוחד על המשפחה שלו ... הוא אמר לי אני, אני פוחד שיפגעו באשתי, אני פוחד שיפגעו באבא שלי, באימא שלי, ואני רוצה שישימו שומר על הבית על ההורים שלי" (עמ' 369-370 לפרוטוקול).

לטעמי, יש בדברים אלה כי לחזק את הסברו של המערער לכבישת גרסתו ולשקריו בתחילת הדרך.

--- סוף עמוד 71 ---

74. סיכום ביניים: רמזי נתפס על שקריו לאורך כל גרסאותיו במשטרה כדי כך שבית משפט קמא מצא כי אין לסמוך על גרסתו ודעת המיעוט אף סברה כי משקל הודעותיו הוא אפסי. רמזי לא העיד במשפט ובכך נפגעה הגנתו של המערער, ומכל מקום, גרסתו טעונה חיזוק מהותי. עמדנו על הראיות אותן ראתה דעת הרוב כחיזוקים לגרסתו של רמזי, ומצאנו כי כל אחת ואחת מראיות אלה, לחוד ובמצטבר, ניתן לפרש באופן סביר גם בדרך המתיישבת עם גרסתו של המערער, לרבות נושא המניע, שדעת הרוב ראתה כנסיבה מהותית ביותר לחובתו של המערער.

בכך סיימנו לבחון את מרבית הקלפים שהנחנו בתחילת הדרך על השולחן. אך נותרו מספר קלפים בחפיסה הכחולה, חפיסת הראיות המזכה, אותם אבחן להלן.

הנתק התקשורתי בין רמזי למערער ופיטוריו בתקופה הרלוונטית

75. כאמור, בית משפט קמא מצא כי לא ניתן לסמוך על הודעותיו של רמזי וגרסאותיו המשתנות חדשות לבקרים. גרסתו של רמזי, המסבכת את המערער בקשר לפגיעה בכהן, נתקלת בקושי משמעותי לאור הנתק התקשורתי ששרר בינו לבין המערער לאורך התקופה הרלוונטית לאישומים 4-6. נסיון הפגיעה הראשון בכהן, מושא אישום 4, אירע ביום 29.10.2010, והפיצוץ ברכבו מושא אישום 6 אירע ביום 21.11.2010. על פי מחקרי תקשורת, הנתק התקשורתי בין המערער לרמזי החל ביום 20.10.2010 והסתיים ביום 22.11.2010, דהיינו, יום אחד לאחר הפיצוץ.

לטעמי, מדובר בנקודה חשובה ומרכזית, שלא זכתה לכל הסבר מצידו של רמזי, ומשום מה, אף לא הוטחה בו על ידי חוקריו והוא לא נשאל על כך. מדובר ב"חור שחור" במסכת הראייתית, שקשה להסבירו, ויש בכך כדי לחזק את הספק הסביר לגבי מעורבותו של המערער בפגיעה בכהן.

76. את הנתק התקשורתי ניתן לקשור לפיטוריו של רמזי על ידי המערער. בנקודה זו נחלקה דעת הרוב ודעת המיעוט בשאלת עיתוי הפיטורין, ומאחר שיש לכך חשיבות לענייננו, אפתח בכך.

אין חולק כי רמזי פוטר על ידי המערער. בית משפט קמא הצביע על שורה של ראיות ואינדיקציות המעידות על כנות הפיטורין, ודחה את התזה של המאשימה כי רמזי הוצא ל"חופשה מבצעית". שרה, מזכירתו של המערער, סיפרה כי המערער מאוד כעס

--- סוף עמוד 72 ---

על רמזי "אף פעם לא ראיתי אותו במצב כזה" (פרוטוקול עמ' 1574). רמזי עצמו סיפר בהודעותיו כי המערער רתח עליו ופיטר אותו "אמר שיקח את החברה תעופו מפה, אני לא רוצה לראות אתכם יותר" (ת/5 ו'3 עמ' 50 ש' 15-13); "לא שם זין עליי...ושהוא עכשיו נתן הוראה לא להכניס אותם למשרד...הוא לא רוצה לשמוע עליהם...על משפחת בכר" (ת/5 ו'3 עמ' 131

ש' 20-7). בעימות בינו לבין המערער הטיח בו רמזי "אתה העפת אותי מהמשרד" (עמ' 56 לתמליל) והמערער מסביר כי "חטף קריזה" ולכן פיטר את רמזי.

המזכירה שרה העידה כי המערער פיטר את רמזי לאחר השריפה הראשונה במבנה שארעה ביום 12.10.2010, מאחר שעזב את המבנה והפקיר את השמירה במקום (ארגון הסיינטולוגיה שכר בעקבות הצתה זו את שירותיה של חברת אבטחה אחרת שסיימה עבודתה בפברואר 2011). שרה אף שלחה לחברת השמירה, שבאמצעותה רמזי הועסק, דרישה לפטרו. שרה העידה כי "הפיטורין היו לא רק מהסיינטולוגיה אלא גם מהמשרד" (עמ' 1578 לפרוטוקול). גם נזאר העיד שהנתק בין רמזי לבין המערער החל לאחר אירוע ההצתה הראשון (הודעה מיום 12.5.2011 ש' 148-147 ר' גם ת/12 עמ' 6-5). על כך שרמזי פוטר גם מהמשרד, אנו למדים גם מעדותה של היקי, אחראית הבטחון מטעם ארגון הסיינטולוגיה, שנזפה במערער על כך שרמזי חושף סודות של הארגון (אין חולק כי המעשים שיוחסו על ידי היקי לרמזי ארעו לפני אירוע השריפה הראשון). המערער נזף ברמזי ובנזאר "בהזדמנות הראשונה" לאחר מכן, ואסר על רמזי סופית להתקרב למבנה ולמשרד (עמ' 1226 לפרוטוקול; עמ' 1662 לפרוטוקול). גם בנקודה זו איננו צריכים להרחיק עדותנו, מאחר שרמזי עצמו סיפר בהודעותיו במשטרה כי פוטר בעקבות חשיפה של סודות הארגון. הדברים עולים בקנה אחד עם גרסתו של המערער כי פיטר את רמזי מתפקידו כשומר לאחר שבעת השריפה הלה ישן במשרד, במקום במבנה, וכי הוציא אותו לחופשה כפויה גם מעבודתו במשרד, בשל הכעס על התנהלותו.

מעדותם של המזכירה שרה ושל נזאר עולה כי תקופת הנתק בין רמזי למערער ארכה כחודש, וידוע לנו כי בין השריפה הראשונה ועד ל"סולחה" חלפו כ-39 ימים, וכי תקופת הנתק התקשורתי בין השניים עמדה על כחודש (מיום 20.10.10 ועד ליום 22.11.10).

--- סוף עמוד 73 ---

77. דעת הרוב סמכה על הודעתו של עבדי, לפיה רמזי סיפר לו כי פוטר מאחר שנכשל בפגיעה בכהן, וקשרה את הדברים הן לצורך עיתוי הפיטורין והן לגבי סיבת הפיטורין, כראיה מחזקת לחובתו של המערער. ברם, לא רק שעדותו של עבדי היא עדות שמיעה, אלא שעבדי עצמו שינה גרסתו בהמשך וטען כי רמזי כלל לא פוטר אלא המשיך לעבוד עבור המערער עד למעצרו (ת/9 ה' 3 עמ' 17 ועמ' 49). ועיקרו של דבר, אף אחד מהעדים, גם לא רמזי עצמו, טען כי יש קשר בין פיטוריו של רמזי לבין כשלונותיו לפגוע בכהן. לטעמי, לא רק שלא היה מקום להתבסס בנקודה זו על עבדי, אלא שדבריו של עבדי - שכזכור אף הוא סירב להעיד והודעותיו הוגשו במסגרת סעיף 10א לפקודת הראיות – אך מחזקים את האפשרות שהמערער הלעיט גם אותו בשקרים לגבי המערער, כפי שעבדי, בתורו, הלעיט את עד המדינה בשקרים.

במהלך העימות השני ביניהם, אמר המערער כי העיף את רמזי מהמשרד יום לפני פיצוץ המטען במכוניתו של כהן, ואילו רמזי הטיח במערער "למה פיטרת אותי בנובמבר"? בהמשך העימות התבטא רמזי כי המערער פיטר אותו שבועיים לפני (פיצוץ המטען – י"ע), אך בהמשך משיב בחיוב לשאלת המערער "פיטרתי אותך יום לפני"? מכתב הפיטורין נמסר לרמזי ביום 15.11.2011 ובו נאמר כי פיטוריו בתוקף החל מיום 1.12.2010. מכל אלה ניתן להסיק כי המערער פוטר מעבודתו כשומר בבניין הסינטולוגיה מייד בעקבות השריפה הראשונה, בשלב מסויים לאחר מכן הושעה מעבודתו במשרד, נוכח ה"רוח הרעה" ששררה בינו לבין המערער, ופוטר סופית מהמשרד בהמשך, שמא מייד לאחר דרישתה-נזיפתה של היקי, יום אחד לפני נסיון הפגיעה בכהן בתל-אביב, או שמא מספר ימים קודם לכן.

78. ניתן אפוא לקשור את פיטוריו של רמזי לנתק התקשורתי בינו לבין המערער. בנקודה זו, ועל מנת להקל על הקורא, אציג את לוח הזמנים בנוגע לכלל האישומים:

--- סוף עמוד 74 ---

--- סוף עמוד 75 ---

את הנתק התקשורתי בין המערער לבין רמזי ניתן להסביר בנוהלי "בטחון שדה" בהם נקטו השניים. דא עקא, שטענה זו לא הועלתה על ידי רמזי, שאף לא נשאל על כך על ידי חוקריו, שלטעמי, החטיאו בכך נקודה חשובה. מאחר שרמזי סירב להעיד במשפט, איננו יודעים ואיננו יכולים לדעת כיום, מה הייתה תשובתו של רמזי, אם עובדת הנתק התקשורתי הייתה מוטחת בפניו.

לא נעלם מעיני כי במהלך השיחה בתרגיל קישון, עד המדינה מנסה לברר אם ייתכן שהייתה האזנה בין המערער לבין רמזי ושואל אותו אם יכול להיות שדיבר עם המערער, ורמזי משיב "אין טלפונים ביננו". עד המדינה תוהה: "אז איך אתה מדבר איתו? ...בארבע עיניים"? ורמזי משיב: "בבית, במשרד". ברם, יש לקחת בחשבון כי רמזי ביקש להרגיע את עד המדינה, ועיקרו של דבר, שרמזי מדבר על התנהלותו מול המערער באופן כללי, ולא לגבי תקופת הנתק.

זאת ועוד. ידוע לנו כי הקושרים השתמשו בינם לבין עצמם בטלפונים מבצעיים, ועל כך עמדנו לעיל, אך לא אותר קשר בין טלפונים אלה לבין טלפון אחר. לא נטען על ידי רמזי, וממילא לא נמצא, כל רמז לערוץ תקשורת חלופי בינו לבין המערער. ניתן היה לצפות כי המערער, כמי שהיה להוט לכאורה לפגוע בכהן, יבקש להתעדכן מיידית בתוצאות הפעולה. בעוד רמזי טען כי עדכן את המערער וקיבל ממנו כסף, רמזי לא נתן הסבר לנתק התקשורתי בינו לבין המערער, לא טען כי התנהל מולו בתקופת הנתק בערוצים חשאיים אחרים כמו פגישות באישון לילה במשרד או בבית, וכאמור, אף ידוע לנו כי המערער כעס על רמזי ופיטר אותו. תמיהה היא, הכיצד במהלך העימות השני בין רמזי לבין המערער, רמזי מאזין בשקט להתפרצות הארוכה של המערער, ולא אומר מילה לגבי הנתק התקשורתי ביניהם. רמזי מעלה במהלך העימות נושאים שונים, לעיתים תוך הסטת הדיון

לנושאים צדדיים, אך לא אומר את הדבר החשוב ביותר שניתן היה לצפות שיאמר – כי בינו לבין המערער היה ערוץ תקשורת חשאי, כי הוא והמערער החליטו במודע על נתק תקשורתי, או כל דבר אחר שיכול להסביר את הנתק. לטעמי, קשה להפריז בחשיבותו של הנתק התקשורתי בין השניים, ולמצער, לפנינו "חור שחור" במסכת הראיות.

79. הנתק התקשורתי בין רמזי למערער הסתיים בדיוק למחרת ההתנקשות בכהן, ב"סולחה" שנערכה למחרת, ואשר בעקבותיה הוחזר רמזי לעבודתו במשרד. עמדנו

--- סוף עמוד 76 ---

לעיל על עדותה של שרה בנוגע לאותה פגישת "סולחה" ונחזור ונביא את הדברים: "פגישה מאוד קשה. אני לא נכחתי בה אבל הצעקות הגיעו עד לרחוב, כעסו שם אחד על השני... אני יושבת על יד המשרד הדלת אמנם היתה סגורה אבל היו שם צעקות ומריבות" (פרוטוקול עמ' 1575). נזכיר גם את מה שסיפרה שרה אודות התבטאותו המאיימת של נזאר, אביו של רמזי, לאחר שהמערער פיטר את רמזי: "אבא שלו, נזאר בא אליי ואמר לי שהוא את הילדים שלו לא מפטרים הוא הולך לדבר על זה עם גור (המערער – י"ע) ואחרי השיחה עם גור את תראי שהוא (רמזי – י"ע) יחזור למשרד" (פרוטוקול עמ' 1575)..."אני זוכרת שהוא אמר את המשפט את הילדים שלי אף אחד לא מפטר..." (פרוטוקול עמ' 1578). אחזור ואזכיר את דברי המערער בעימות בינו לבין רמזי, כי נזאר אמר לו באותה ישיבה "אתה אל תגיד לנו שאתה, שאנחנו תקענו לך סכין בגב, אני אראה לך מה זה סכין בגב".

אם הפיצוץ ברכבו של כהן נעשה על פי הזמנתו של המערער, על מה ולמה היו הצעקות והמריבות בישיבת "הסולחה"? ניתן היה לצפות כי המערער יפול בשמחה על כתפיו של רמזי כמי שביצע את מלאכתו. על מה נסבו הצעקות באותה פגישה? ובכלל, מדוע הסתיים הנתק התקשורתי בדיוק יום אחד אחרי הפיצוץ ברכבו של כהן? אם ביקשו המערער ורמזי לשמור על "בטחון קשר", ניתן היה לצפות כי ימתינו עוד מספר ימים טרם חידוש הקשר הטלפוני ביניהם, וכאמור, לא הוכח כי בימים בהם היה נתק תקשורתי בין השניים, שוחחו השניים בטלפונים סלולריים אחרים או בדרכים אחרות. המערער טען כי במהלך ה"סולחה" שנערכה למחרת הפיצוץ, רמזי איים עליו ש"תפרו" לו את הפגיעה בכהן, כך שאם יפנה למשטרה, החשד ייפול עליו (ת/1יד1, עמ' 2). סמיכות הזמנים לחידוש הקשר, והאווירה הכעוסה והמתוחה בה נערכה ישיבת ה"סולחה" שבעקבותיה החזיר המערער את רמזי לעבודה, יכולה להתיישב אפוא גם עם גרסתו של המערער. למסקנה זו הגיעה דעת המיעוט בבית משפט קמא: "העובדה שרמזי פוטר מסיבה מסויימת לא מונעת ממנו לתבוע את מקומו בחזרה ולסחוט מסיבה אחרת" (פס' 8 סיפא לפסק דינו של השופט שוחט).

לכך יש להוסיף, כי אפילו מדבריו של רמזי עצמו, עולה כי המערער לא ידע אודות דרך פעולתם של הקושרים. כך, "בתרגיל קישון" התבטא רמזי בשיחתו עם עד המדינה כי "גור לא יודע על החומצה, אני חותם לך". על פי גרסת רמזי עצמו, את הנחת מטען החבלה במכוניתו של כהן, עשו עבדי ועד המדינה על דעת עצמם. גרסה זו נתמכת בעדותו של עד המדינה ממנה עולה כי הוא ועבדי לא שיתפו גם את רמזי

--- סוף עמוד 77 ---

בתכנון המעשה ו"לא רצינו לשתף אותם, כאילו הולכים לשרוף רכב" (עמ' 933 לפרוטוקול). כאמור, גם דעת הרוב בבית משפט קמא הגיעה למסקנה שהמערער לא ידע שבדעת הקושרים להניח מטען במכוניתו של כהן. אם המערער הוא שעמד מאחורי הפגיעה בכהן, מדוע הקושרים "מידרו" אותו לגבי הדרכים והאמצעים בהם נקטו כדי לפגוע בכהן?

ולבסוף, ולא אחרון בחשיבותו. המערער ששהה לראשונה בחייו במעצר משך פרק זמן ארוך, נקלע למצב נפשי קשה, ופתח את סגור ליבו בפני ג.א ובפני עצור נוסף בשם חמדאן. הוא סמך לחלוטין על שניים אלה, והא-ראיה, שהזמין דרך ג.א. את העבירות מושא אישומים 13-15. בכל השיחות הארוכות שניהל המערער עם השניים, הוא לא סיפר להם, לא במפורש ולא ברמז, כי היה מעורב בדרך כלשהי בכל האישומים המיוחסים לו.

80. לסיכום, פיטוריו של רמזי בתקופה הרלוונטית לאישומים הנוגעים לפגיעה בכהן; הנתק התקשורתי בינו לבין המערער בתקופה זו; חידוש הקשר התקשורתי וביטול הפיטורין יום לאחר הפגיעה בכהן ובעקבות ישיבה סוערת בה נכחו המערער, רמזי ואביו נזאר; אי ידיעתו של המערער על הדרך בה פעלו הקושרים – כל אלה מתיישבים עם גרסתו של המערער, ולמיצער, יוצרים "חור שחור" מהותי במסכת הראיות של המאשימה.

81. סיכום ביניים אישומים 4-6: נוכח החולשות עליהם הצבענו בראיות התומכות בהרשעתו של המערער, ומנגד, ה"חור השחור" בדמות פיטוריו של רמזי והנתק התקשורתי בינו לבין המערער בתקופה הרלוונטית לאישומים אלה, אמליץ לחברי לאמץ את דעת המיעוט של בית משפט קמא, ולזכות את המערער מחמת הספק.

ערעור המדינה על זיכוי המערער באישומים הנוגעים לחובל (אישומים 1-2) ולקשר כנגד גרושתו (אישום 7)

82. במהלך דרכנו כבר התייחסנו לטענות העיקריות של המדינה ביחס לזיכויו של המערער מאישומים 1, 2 ו-7 במסגרת הדיון על אישומים 4-6. כוחם של נימוקים אלה יפה גם לצורך דחיית ערעורה של המדינה לגבי אישומים אלה ונזכיר את עיקרי הדברים: אין לקבל את דבריהם של עבדי ועד המדינה כחיזוק לגרסתו של רמזי ביחס לאישומים אלו מכוח החריג של "אמרת קושר" לכלל של עדות שמיעה; העובדה כי

--- סוף עמוד 78 ---

הקושרים קיבלו תשלום עבור הפגיעה בחובל אינה מובילה למסקנה שהמערער עמד מאחוריה, שהרי היה לרמזי ולמשפחתו את היכולת הכספית והביצועית לארגן את הפגיעה בחובל.

המערער הסביר באריכות במסגרת העימות השני בינו לבין רמזי, כי לא הייתה לו כל סיבה לפגוע בחובל, מאחר שלא הייתה לו כל בעיה "להגיע לחובל" באמצעות אדם בשם יוסי חן ואחרים. אף לא הייתה לו כל סיבה לעשות כן, מאחר שצו הפסקת העבודה שהוציאו "המטומטמים מהעיריה" ממילא לא היה אפקטיבי כלל. זאת, מאחר שהצו התייחס ל-100 מ"ר לא מסויימים מתוך שטח של כ-1,000 מ"ר במרתף, הוא סימן אפוא שטח של 100 מ"ר שבו העבודות כבר הסתיימו, והמשיך בבנייה. המערער אף פעל על פי חוות דעת משפטית בנדון, שבה נאמר כי אין מניעה להמשיך בעבודות איטום המרתף, כך שהעבודות במבנה המשיכו גם לאחר שהצו נתלה בשטח. בהמשך, התנהל הליך בבית המשפט לעניינים מקומיים, הליך שהסתיים בפשרה. ולא רק זאת, אלא שבהמשך הבנייה, אף הוצאו צווים נוספים למבנה, ולא נטען כי המערער ביקש או ניסה לפגוע בחובל. חובל עצמו תמה כאשר העלו בפניו את האפשרות כי המערער הוא שעומד מאחורי הפגיעה בו, וכלשונו "בשביל שטות כזאת הורגים בן אדם"? מכאן מסקנת בית משפט קמא כי

> "...בלתי סביר כי הנאשם ביקש לרצוח את חובל רק בגין צו בודד שהוציא במסגרת עבודתו, כנגד מבנה של לקוחותיו. קל וחומר מקום שהצו לא עיכב הלכה למעשה את העבודות במקום. מדובר במניע דחוק ביותר, במיוחד על רקע הפעולות המשפטיות שנקט הנאשם בעניין הצו,שאפשרו את המשך העבודות במקום... (פס' 40 לפסק הדין).

בית משפט קמא קיבל את טענת המערער כי לרמזי ובני משפחתו היה מניע לפגוע בחובל, מאחר שהלה הוציא צו הריסה לתוספת בניה שבנו בביתם. בנקודה זו אני מקבל טענת המדינה כי קשה לייחס לרמזי ולמשפחתו מניע זה לפגיעה בחובל, מאחר שצו ההריסה הוצא כשלוש שנים לפני האירועים מושא האישומים. עם זאת, ראוי לציין כי עד המדינה סיפר כי עבדי סיפר לו שהפגיעה בחובל היא נקמה על כך שרימה אותו ולא פעל למנוע הריסת בית הוריו. לפנינו דוגמה נוספת לכך שעד המדינה הוזן במידע כוזב. מכל מקום, המערער העלה מניע אפשרי נוסף לפגיעה בחובל, והוא האינטרס הכספי המובהק שהיה לרמזי ולמשפחתו בהמשך הבנייה בבניין

--- סוף עמוד 79 ---

הסיינטולוגיה, כמי שהתפרנסו יפה מהעמלות של הקבלן סלטי, ועל כך עמדנו כבר לעיל.

לכך יש להוסיף את שנאמר על ידי בית משפט קמא. עוד קודם לביקורו של חובל במקום, פעלו אנשי הפיקוח בעיריה להוצאת צו הפסקת עבודה, כך שלא הייתה סיבה בגינה המערער ימקד את זעמו דווקא בחובל. ובכלל, המערער המצטייר מחומר הראיות כאיש חם מזג, לא חסך שבטו מחובל, ושיגר מכתב נזעם ובוטה לעיריה בעקבות צו הפסקת העבודה, שבו כתב כי חובל "מהווה ביזיון לעיריית תל אביב". יש בכך להעיד כי המערער בחר לפעול בשיטה אחרת, ומכל מקום, לאחר משלוח מכתב זה, קשה להלום כי המערער יבקש לפגוע בחובל, מה שהיה מציב אותו כחשוד המיידי.

לסיכום, איני רואה להתערב במסקנתו של בית משפט קמא שזיכה את המערער משני אישומים אלה.

83. ביחס לאישום 7, אין חולק כי נפלה טעות בפני בית משפט קמא, בסברו כי כתב האישום מייחס למערער נסיון לרצח, בעוד שהעבירה שיוחסה למערער הייתה קשירת קשר לפשע (רצח). המדינה טענה כי אילולא טעות זו, יש להניח כי בית

המשפט, לפחות דעת הרוב, הייתה מרשיעה את המערער. עוד נטען כי למערער היה מניע כפול לפגוע בע.ש: המערער ביקש הן לזכות במשמורת על בנו והן למנוע את התחקיר שעמד להתפרסם בעיתון ידיעות אחרונות, במסגרתו העלתה ע.ש. את החשד כי המערער הוא שעומד מאחורי הפגיעה בבן-זוגה כהן. בהקשר זה טענה המדינה, כי כל עוד התחקיר לא פורסם, עד המדינה לא היה אמור לדעת אודותיו, שהרי השיחה נערכה בין כתב ידיעות אחרונות לבין המערער.

בעימות בין המערער לרמזי, טען רמזי כי המערער הוא פסיכופת שביקש ממנו לרצוח את גרושתו, וכאשר רמזי שאל אותו אם בנו לא ייפגע ממותה של אמו, המערער הסביר לו שהבן שלו "גמיש" והוא יספר לו שאמו מתה בתאונת דרכים (עמ' 81 לתמליל). בתגובה, המערער מגחך כלא מאמין למשמע אוזניו וחוזר ומציע בדיקת פוליגרף.

84. בדוננו באישומים 4-6 הרחבנו לעיל לגבי המניע של המערער לפגוע בכהן על מנת לקבל את המשמורת על בנו, והדברים יפים גם לאישום זה.

--- סוף עמוד 80 ---

מאלפת הנמקתו של בית משפט קמא בדחותו בקצרה אישום זה המיוחס למערער:

> "פרט לגרסתו של רמזי, אין כל ראיה לחיזוק הטענה לפיה הנאשם ביקש באמצעות הפגיעה לרצוח את ע.ש ולמעשה, לגרסתו של עד המדינה, רמזי היה הרוח החיה מאחורי הרעיון לפגיעה זו...
> [...] זאת ועוד, אף שלנאשם היה מניע לפגוע ב-ע.ש, הרי שמדובר בראיה נסיבתית שאינה יכולה לשמש בסיס להרשעה ללא ראיות נוספות....
> [...]יתרה מכך, לא ניתן לקבוע במידת הוודאות הדרושה שהנאשם הוא שעמד מאחורי הרעיונות הללו, מכיוון שבמצב הדברים כפי שתואר על ידי רמזי, קיימת אפשרות לפיה הלה חשש מהעמקת הבדיקה בשל פנייתה של ע.ש. לתקשורת" (פס' 214–215 לפסק דינה של השופטת דותן) (הדגשה הוספה –י"ע).

לטעמי, הנמקה זו של בית משפט קמא, המקובלת עלי, כוחה יפה גם לאישומים 4-6 עליהם עמדנו לעיל. עיננו הרואות כי גם דעת הרוב בבית משפט קמא סברה כי המניע של המערער אינו מהווה ראיה נסיבתית המספקת להרשעה באישום זה, ולא שללה את האפשרות כי רמזי פעל על דעת עצמו על מנת לפגוע בגרושתו של המערער, אם בחר רמזי לפעול נגד גרושתו של המערער, על אחת כמה וכמה שהדברים נכונים גם לגבי הפגיעה בכהן, שארעה במהלך תקופת הנתק התקשורתי בינו לבין המערער ובסמוך לאחר פיטוריו.

85. אף איני רואה ממש בטענה כי ידיעתו של עד המדינה אודות הכתבה האמורה להתפרסם, מעידה על כך שהמערער עמד מאחורי הקשר. בחודש מרץ 2011 רמזי כבר חזר לעבוד במשרד, וייתכן כי המערער סיפר לו על פניית העיתונאי, או שרמזי שמע על כך בשיחות מסדרון במשרד, באשר יש להניח כי המערער זעם אודות הכתבה האמורה להתפרסם. המערער אף שלח פקס אל העיתונאי, פקס שנשלח על ידי מזכירתו, כך שייתכן כי רמזי אף ראה את הפקס.

לסיכום, הגם שבית משפט קמא טעה בעבירה שייחס למערער, אין בכך כדי לשנות את התוצאה לפיה לא עלה בידי המדינה להציב ראיות המחזקות את גרסתו של רמזי לפיה המערער עמד מאחורי הקשר לפגוע בגרושתו.

--- סוף עמוד 81 ---

על הספק הסביר

86. לא כל ספק ביחס לאשמתו של נאשם מהווה "ספק סביר", ולא סגי באפשרות תיאורטית גרידא או "בהסבר כושל, מפוקפק או לא אמין" כדי לעורר ספק סביר (ע"פ 16/82 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(4) 309, 316 (1982)).

רבות נכתב אודות הספק הסביר, מושג חמקמק שקשה לכמתו ולהגדירו, ושני צדדים לו. הצד האחד, סובייקטיבי, עניין לתחושתו הפנימית של השופט, אותו "קול קטן וחרישי" העולה בשופט ואומר לו "זה לא זה" (דברי השופט חשין בע"פ

6251/94 בן-ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(3) 45, 124-125). הצד השני, רציונלי-אובייקטיבי, שאותו על השופט לנתח ולהציג בפסק דינו. בכל כתב אישום יש מעשה (עבירה) ועושה (נאשם). הראיות אותן מניחים הצדדים בפני בית המשפט הן הגשר בין המעשה לעושה, ומקום בו הגשר מוליך בבטחה אל העושה, התוצאה היא הרשעה. יש והגשר עשוי מקשה אחת בדמות ראיה עוצמתית אחת (כמו טביעת אצבע או ממצא קונקלוסיבי של דנ"א מקום בו אין לנאשם הסבר סביר להימצאותם), ויש והגשר בנוי ממספר חלקים המצטרפים זה אל זה. יציבותו של גשר-הראיות ותחושת הבטחון של ההולך עליו, הם שיחרצו גורלו של הנאשם לשבט ההרשעה או לחסד הזיכוי. אכן, גם גשר חבלים יצלח לעיתים לגשר בין המעשה לבין העושה, אך כאשר הגשר מתנדנד בחוזקה ועל ההולך בו לדלג מעל אדנים חסרים, או-אז נדע כי "הספק הסביר" הוא הרוח המטלטלת את הגשר, ועל השופט להסב לאחור, באשר גשר-הראיות לא יצלח להרשעה.

צפייה בעימות השני בין המערער לבין רמזי מדגימה היטב את שני הנרטיבים בסיפור שלפנינו. מצד אחד, רמזי שאומר כי המערער הוא "פסיכופת, בן אדם אצלו זה כמו זבוב", ומצד שני המערער, הזועק לחפותו תוך דמעות ומספר כיצד בני משפחת בכר השתלטו על המשרד שלו, כפו עליו קבלן מטעמם, ושידרו לו מסר מאיים בדמות הפגיעה בכהן. בתחילת דרכנו עמדנו על כך שהראיות לחובתו של המערער באישומים 4-6 אכן מתיישבות עם גרסתו של רמזי ועם הכרעת הרוב. ברם, קיימת אפשרות סבירה אחרת, אפשרות שלטעמי יש בה כדי לעורר ספק סביר, כי רמזי פעל ביוזמתו, שמא גם ביוזמת אביו, ממניעים הקשורים להבטחת האינטרסים שלו ושל משפחתו. אפשרות זו, יש בה לטלטל את גשר הראיות, ועל-כן מצאתי לזכות המערער מן הספק.

--- סוף עמוד 82 ---

87. סיכום ביניים: לאחר שעמדנו על מצרף הראיות, מצאנו כי יש לקבל את ערעורו של המערער לגבי הרשעתו באישומים 4-6 ולזכותו מחמת הספק, ולדחות את ערעור המדינה על זיכויו של המערער מאישומים 1, 2, ו-7.

88. ויהי אחר הדברים האלה, באה לפני חוות דעתו החולקת של חברי השופט מ' מזוז, ואתייחס להלן בקצרה לנקודות שהועלו על ידו:

א. אישומים 13-15: יסוד מוסד במסקנתו המרשיעה של חברי היא כי מעשיו החמורים של המערער באישומים 13-15 "מקרינים" לאחור על מהימנות גרסתו לגבי האישומים הרגילים, ומהווים את "נקודת המוצא ואת האספקלריה דרכה יש לבחון את מכלול הראיות" (פס' 11 לפסק דינו).

כשלעצמי, הייתי נזהר מלהסיק מהתפתחויות מאוחרות על האירועים שקדמו להם. אכן, אין לכחד כי פעולותיו של המערער במהלך מעצרו, מתיישבות עם דמות של פסיכופט שאינו נרתע מכל מעשה, ולגישתו של חברי, נכונותו של המערער לפגוע ברמזי ובעדי תביעה נוספים "מצביעים על תחושת אשמה כבדה". אלא, שאם אנו מקבלים את התזה של המערער כי נעצר על לא עוול בכפו (ואזכיר כי לסופו של יום המערער זוכה ממעורבות בהצתות של מבנה הסיינטולוגיה וממעורבות בפרשיות הנוגעות לשוטה חובל), הרי שמעשיו החמורים מתוך כתלי בית-המעצר עשויים להתיישב גם עם תחושת זעם כבד על הסיטואציה אליה נקלע שלא בטובתו בשל מעלליו של רמזי וחבורתו. בהיקש, בשינויים המחויבים, לכלל לפיו אין להציג את עברו הפלילי של נאשם, על מנת שלא ליצור דעה קדומה אצל בית המשפט, יש לנהוג בזהירות בבואנו להשליך מאישום אחד על המצב הראייתי באישומים האחרים. השימוש במעשיו של המערער בבית המעצר כאספקלריה הצובעת את האישומים האחרים כנגדו בצבעים עזים של אשם, עלולה להסיט את מרכז הכובד מהראיות הפוזיטיביות באישומים השונים, לרושם השלילי העולה ממעשיו בפרשה נפרדת.

ב. המניע לפגיעה בדניאל: חברי לומד על המניע של המערער מדבריו וממעשיו. מדבריו כי "אני מוכן למות ושהוא יתפגר" וממעשיו בבית המעצר כאשר שידל את האסיר ג.א. למצוא מישהו שיפגע בדניאל. לטעמי, וכפי שהסברתי בפס' 71 לחוות דעתי, כל אלה יכולים להתיישב גם עם הפער בין פיו הגדול של המערער ונטייתו להתרתח, לבין המעשים המיוחסים לו. אזכיר כי חמש שנים חלפו בין

--- סוף עמוד 83 ---

האפיזודה בה ביקש מנזאר "לשבור את הידיים ואת הרגליים" לדניאל, אפיזודה שלא היה לה המשך, לבין האירועים מושא כתב האישום. כאמור, גם לדבריו בבית המעצר לאותו אסיר, לא היה המשך, והמערער זנח את רצונו לפגוע בדניאל.

ג. היעדר המניע של רמזי לפגוע בדניאל: חברי סבור כי אילו ביקש רמזי לאיים על המערער, היה מאיים על בנו או על הוריו של המערער. אלא שמערכת היחסים בין רמזי לבין המערער הייתה מערכת מיוחדת. מחד, רמזי העריץ את המערער, ומאידך, המערער היה "שבוי" בידי רמזי ואביו, שהבהירו לו כי אינו יכול לפטר "סתם כך" מי מבני המשפחה. אם רמזי היה מהין לאיים ישירות על בני משפחתו של המערער, מן הסתם היה מפוטר לאלתר וייתכן שהמערער אף היה פונה למשטרה. הפגיעה בדניאל יכולה הייתה להעביר מסר למערער, מסר שאינו עובר את קו הגבול, ואף יכול לשמח את המערער. בהקשר זה אציין כי ניתן לתהות מדוע רמזי לא העיד במשפטו של המערער, כמי שהיה לו אינטרס של ממש לגלגל את עיקר האשמה על המערער, כמזמין העבודות

ד. הנתק התקשורתי: חשיבותו של הנתק התקשורתי היא גם בעובדה שהוא חופף את תקופת פיטוריו והשעייתו של רמזי מהמשרד.

89. ולבסוף, אחזור ואדגיש כי המסקנה המרשיעה אליה הגיע חברי היא אפשרית, הגיונית וסבירה, והיא מתיישבת עם חומר הראיות. אך עדיין אין בכך כדי לשלול קיומה של אפשרות סבירה אחרת, כפי שהראינו לעיל.

נותר אפוא ערעורה של המדינה על קולת העונש שהושת על המערער בגין אישומים 13-15.

גזר הדין לגבי אישומים 13-15

90. במסגרת פרשת "ייעוץ זוגי" (אישומים 13-15) הורשע המערער בעבירת קשירת קשר לרצח לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; ניסיון לשידול לרצח לפי סעיפים 133(1), 300, ו-29 לחוק העונשין; שיבוש מהלכי משפט לפי סעיפים 244 ו-29 (2 עבירות); ניסיון לשידול לחבלה בכוונה מחמירה לפי סעיפים 33(1) ו-329 לחוק העונשין; קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(1)(1) לחוק העונשין (2 עבירות); עבירות נשק (עסקה אחרת) לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין; ניסיון להטרדת עד לפי סעיפים

--- סוף עמוד 84 ---

249, 25 ו-29 לחוק העונשין; והדחה בעדות לפי סעיפים 246(א) ו-29 לחוק העונשין. בגין עבירות אלו, נגזרו על המערער שנתיים מאסר בפועל, ומכאן ערעור המדינה על על קלות העונש.

בית משפט קמא ציין את חומרת המעשים שהמערער ביצע, את העובדה שאינו מתחרט או לוקח אחריות על מעשיו, וקבע שאין לזקוף לזכותו את העובדה שהתכניות לא יצאו לפועל, מאחר שנקט בכל הצעדים הדרושים מצידו כדי לקדם את ביצוע העבירות. לרבות תשלום סכומי כסף נכבדים למבצעי העבירות. עם זאת, נקבע כי יש להתחשב ב"נפילתו", ממעמד של עו"ד מצליח אל כתלי בית הסוהר, וכי יש להתייחס לעונשים שנגזרו לשותפיו בגזירת עונשו.

91. לטעמי, יש ממש בערעור המדינה, ודומה כי בית משפט קמא הקל עד מאוד על המערער באישומים אלה, שמא מתוך התחשבות בעונש של שש שנים שהוטל עליו בגין אישומים 4-6 (עונש שלטעמי אף הוא על הצד המקל ומצדיק התערבות ערכאת הערעור, אילו הרשעת המערער באישומים אלה הייתה נותרת על כנה).

המערער הוכיח במעשיו כי הוא חם-מזג, שאין עליו מוראה של מלכות, והוא נכון לעשות כל דבר כדי לשבש הליכי משפט אף מתוך כתלי בית המעצר. צא ולמד כי המערער ניסה לשדל אסיר אחר לרצוח את עד המדינה באמצעות רעל, היה נכון לשלם 70,000 ₪ לטובת רציחת רמזי, ובפועל שילם, באמצעות אביו 5,000 דולר כמקדמה עבור המעשה, לאחר שהובהר לו כי עם ביצוע המקדמה לא יוכל לחזור בו מהזמנת הרצח. המערער ביקש לרצוח גם את נזאר ו"גילה התעניינות" גם באפשרות לחבול בדניאל. המערער שילם 35,000 דולר לטובת רכישת נשקים והטמנתם בחצר של משפחת בכר, ועוד 100,000 ₪ על מנת להדיח עדים במשפטו. העונש של שנתיים שנגזר על המערער אינו הולם כלל את חומרת העבירות של קשירת קשר לרצח, שיבוש מהלכי משפט, וניסיון לשידול לחבלה בכוונה מחמירה, ואזכיר כי אביו של המערער נדון בשל פרשיות אלה לעונש מאסר של 21 חודשים. קשה להלום כי המערער, הרוח החיה מאחורי עבירות חמורות אלה, יצא בעונש מאסר של 24 חודש בלבד.

ככלל, המחוקק השווה את עונשו של המשדל לזה של המבצע העיקרי, כאמור בסעיף 34ד לחוק העונשין, ובכך נתן ביטוי לחומרה היתרה של עבירת השידול. את העונש בגין נסיון לשידול, העמיד המחוקק על מחצית העונש בגין העבירה העיקרית,

--- סוף עמוד 85 ---

ואת העונש הקבוע לצד עבירת השידול לנסיון רצח העמיד על עד 20 שנות מאסר (סעיף 33(1) לחוק העונשין). אך לאחרונה, אישר בית משפט זה עונש מאסר של שש שנים שהושת על אדם שהורשע בעבירה של ניסיון לשידול לרצח אשתו, לאחר שפנה לשלושה אנשים שונים על מנת להוציא לפועל את מזימתו, ובפעם השלישית אף הזמין גם את רצח גיסו. וכך נאמר שם על ידי חברי, השופט מ' מזוז:

> איני סבור שבית המשפט החמיר עם המערער יתר על המידה; אדרבא, בית המשפט נטה מידה של חסד עם המערער, בשל נסיבותיו האישיות, כאשר גזר את עונשו ברף הנמוך של המתחם. על רקע הנסיבות המחמירות של ביצוע העבירה בענייננו, ונוכח החומרה הרבה של עבירת הניסיון לשידול לרצח ולאור הערך החברתי החשוב מכל, של קדושת החיים, עליו מיועדת להגן העבירה - בצדק קבע בית משפט קמא כי מתחייבת בענייננו ענישה מחמירה ומרתיעה...
>
> [...] שיקול ענישה רלבנטי נוסף נעוץ בעובדה שהעבירה של ניסיון לשידול לרצח מתאפיינת, מטבעה, בקשיי אכיפה ניכרים. מדובר בעבירה המתבצעת בסתר, בין שני צדדים שותפים לעבירה, וניתן להעריך במידת וודאות גבוהה שהיא סובלת מתת-דיווח. בשל כך, ונוכח התוצאה הקטלנית הפוטנציאלית של מעשי שידול כאלה, קיים צורך מוגבר בהרתעת הרבים, לרבות באמצעות ענישה מחמירה (ע"פ 3344/14 לוי וידבסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פס' 23-24 (5.7.2015) (הדגשה במקור – י"ע)).

בהתחשב בכך שלצד העבירה של ניסיון לשידול לרצח, יש לצרף את מעשיו האקטיביים של המערער לשיבוש הליכי משפט, לכאורה ראוי היה להשית על המערער אף עונש חמור יותר. אולם, במקרה דנן לא מצאנו לעשות כן משתי סיבות עיקריות. האחת - לאחר שנעצר, המערער היה נסער ובמצב נפשי קשה נוכח העבירות והאישומים שיוחסו לו, ובעקבות המצב הנפשי בו היה שרוי אף הוצמד לו תומך מבין האסירים. הן ג.א. והן בדראן, ששהו עם המערער בתקופת מעצרו, סיפרו כי הרבה לבכות, טען שוב ושוב לחפותו וכי "תפרו לו תיק". אף יש בסיס לגרסתו של המערער כי חשש שבני משפחת בכר יפגעו בו או ביקיריו. אף לא ניתן להתעלם כי בסופו של יום, המערער זוכה מכל האישומים שיוחסו לו עובר למעצרו, ומכאן תחושות הזעם והעוול שחש במהלך מעצרו. השניה – כלל נקוט עמנו מימים ימימה, כי אין דרכה של ערכאת ערעור למצות את הדין. לכן, ובהינתן שהערכאה הדיונית השיתה על המערער עונש של 24

--- סוף עמוד 86 ---

חודשים בלבד, אציע לחברי להעמיד את עונשו של המערער בגין אישומים 13-15 על 66 חודשי מאסר בפועל.

92. סוף דבר: בהתחשב באמור לעיל, ונוכח זיכויו של המערער מאישומים 4-6 כאמור לעיל, אמליץ לחבריי להשית על המערער עונש מאסר בפועל של 66 חודשים החל מיום מעצרו של המערער ב-13.4.2011.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

1. נגד גור פינקלשטיין (להלן: המערער) ושלושה נאשמים נוספים הוגש כתב אישום בבית המשפט המחוזי בתל אביב (תפ"ח 34337-05-11) [פורסם בנבו] שכלל 15 אישומים, מתוכם 3 אישומים (אישומים 10-12) לא התייחסו למערער, ואישום אחד בו חזרה בה התביעה מהאישום (אישום 3). לאחר ניהול הוכחות הורשע המערער ב- 6 אישומים מבין האישומים האמורים שהתייחסו לשתי פרשות - אישומים 4-6 שעניינם בפרשת הפגיעה בדניאל כהן (להלן: דניאל), ואישומים 13-15 שעניינם בפרשה שכונתה "ייעוץ זוגי", בהם הואשם המערער בקשירת קשר לרצח ובניסיון לשידול לרצח של עדי תביעה (כולל רמזי בכר, להלן: רמזי), שידול לחבלה חמורה (בדניאל), שיבוש מהלכי משפט, עבירות נשק והטרדת עדים. לעומת זאת זוכה המערער מחמישה אישומים, ובהם אישומים 1-2 שעניינם בפרשת הפגיעה בשוטה חובל ואישום 7 שעניינו בקשירת קשר לפגיעה בגרושתו.

2. בפנינו שני ערעורים מאוחדים: ערעור המערער על הרשעתו באישומים 4-6, ולמצער על העונש שהוטל עליו בגין אישומים אלה (ע"פ 7253/14); ומנגד - ערעור המדינה על זיכויו של המערער מאישומים 1-2 ו-7, וכן ערעור על העונשים שהוטלו על המערער בגין האישומים בהם הורשע בלא קשר לתוצאות הערעור על האישומים מהם זוכה (ע"פ 7314/14).

חברי השופט י' עמית, מציע בפסק דינו לקבל את ערעור המערער לגבי הרשעתו באישומים 4-6, מחמת הספק, וכנגזרת מכך להקל בעונשו; ומאידך - לדחות

--- סוף עמוד 87 ---

את ערעור המדינה על זיכויו של המערער מאישומים 1-2 ו- 7, אך לקבל באופן חלקי את ערעור המדינה על העונש שהוטל על המערער בגין הרשעתו באישומים 13-15.

אני שותף לדעתו של חברי באשר לדחיית ערעור המדינה על זיכויו של המערער מאישומים 1-2 ו- 7. כמו כן אני סבור, כמו חברי, כי יש לקבל את ערעור המדינה על גזר הדין ולהחמיר את עונשו של המערער בגין הרשעתו באישומים 13-15. לעומת זאת, אינה מקובלת עלי עמדתו באשר לקבלת ערעור המערער על הרשעתו באישומים 4-6.

ערעור המערער על הרשעתו באישומים 4-6

3. חברי פרש יריעה רחבה של העובדות, הנימוקים והראיות לענין זה, ולפיכך אין צורך שאחזור ואפרט את הדברים אלא אסתפק בהצגת הדברים הדרושים לצורך הצגת נימוקי עמדתי, מדוע אני סבור כי אין מקום להתערב בהכרעתו של בית משפט קמא לענין הנדון.

4. אישומים 4-6 עניינם כאמור בפגיעה בדניאל כהן, בן זוגה של גרושתו של המערער. בתמצית, המערער הואשם בקשירת קשר עם רמזי, עבדי וא.א. (עד המדינה) לפגוע בדניאל ולהטיל בו נכות או מום או לגרום לו חבלה חמורה. לאחר מספר תכניות וניסיונות פגיעה שלא צלחו, הוטמן מטען חבלה מתחת לרכבו של דניאל בסמוך לביתו בחיפה, וכאשר זה ובתו הפעוטה בת ה-3 הגיעו לרכב הופעל המטען. הפעוטה לקתה בהלם, ואילו דניאל נפצע בגפיו, בבטנו, בחזהו ובפניו ונגרמו לו חבלות חמורות שהצריכו אשפוז, ניתוח וטיפול. בגין אלה הורשע המערער - ברוב דעות - בעבירות של קשירת קשר לפשע (חבלה בכוונה מחמירה) וחבלה בכוונה מחמירה, וכן בניסיון לחבלה בכוונה מחמירה.

5. אין מחלוקת על התרחשותם של האירועים המפורטים באישומים 4-6, והמעורבים האחרים, כולל רמזי, הודו והורשעו במעורבותם באירועים אלה בהליך נפרד (תפ"ח 34398-05-11 [פורסם בנבו]). גדר המחלוקת הוא אך בשאלת מעורבותו של המערער, היינו – האם אכן מעשי הפגיעה בדניאל נעשו לפי הזמנתו ובמימונו של המערער. שופטי הרוב בבית משפט קמא (כב' השופטות ש' דותן וד' אבניאלי) הרשיעו את המערער באישומים 4-6 בהסתמך על עדותו של עד המדינה בדבר התרחשות האירועים, שנמצאה מהימנה ונתמכה בהודעותיו של דניאל ובמחקרי תקשורת,

--- סוף עמוד 88 ---

ובהסתמך על אמרותיו במשטרה של רמזי, לפיהן המערער היה המזמין והממן של הפגיעות בדניאל. לגרסתו של רמזי מצא בית המשפט חיזוקים לא מעטים בראיות נסיבתיות שונות. לעומת זאת, שופט המיעוט בבית משפט קמא (כב' השופט ש' שוחט), ובעקבותיו חברי השופט עמית, סבורים כי מעורבותו של המערער לא הוכחה מעבר לספק סביר. לגישתם, לא ניתן לסמוך על עדותו של רמזי המפלילה את המערער, וכי החיזוקים לעדותו שפורטו בדעת הרוב לאו חיזוקים הם, או שאין בהן די לביסוס ההרשעה.

6. כזכור, רמזי סירב להשיב לשאלות מעל דוכן העדים, וההודעות שמסר במשטרה הוגשו כראיה מכוח סעיף 10א' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: הפקודה). מטעם זה, וגם בהיותו שותף לדבר עבירה, עדותו טעונה חיזוק (סעיפים 10א(ד) ו- 54א(א) לפקודה).

בלב המחלוקת עומדת כאמור שאלת מהימנות גרסתו של רמזי, המפלילה את המערער כמי שעמד מאחורי הפגיעות בדניאל, ושאלת קיומן של ראיות לחיזוקה כנדרש. חשוב להדגיש כבר כאן, כי גם שופטות הרוב בבית משפט קמא לא התעלמו מכך שרמזי הוא עד בעייתי ומניפולטיבי שיש לשקול בזהירות רבה את גרסאותיו (ראו למשל בפסקאות 55-60 לפסק הדין של השופטת דותן ופסקה 4 לפסק דינה של השופטת אבניאלי). עם זאת, לענין אישומים 4-6 דנן מצאה דעת הרוב לקבל את גרסתו של רמזי בדבר מעורבותו של המערער, גרסה לה נמצאו כאמור חיזוקים לא מעטים בראיות נסיבתיות.

7. לאחר בחינת הדברים אני סבור כאמור, כי פסק הרוב בבית המשפט המחוזי מבוסס היטב, וכי הראיות הנסיבתיות בהן מצא בית המשפט חיזוק לגרסת רמזי (עליהן אף ניתן להוסיף), במשקלן המצטבר, הן בעלות משקל משכנע, וממילא אין עילה

להתערבותנו בהכרעתו של בית המשפט המחוזי. להלן טעמיי בתמצית:

א. החיזוקים לגרסת רמזי - כללי

8. בית המשפט קמא ביסס את קבלת גרסתו של רמזי, המפלילה את המערער כיוזם וכמזמין הפגיעות בדניאל, על שורה של ראיות חיזוק: המניע של המערער לפגוע בדניאל; ההודאה של המערער במעשים דומים; מחקרי תקשורת בין המעורבים
--- סוף עמוד 89 ---

הישירים בפרשה; שיחה שהתקיימה בין הנאשם לרמזי לאחר מעצרו של האחרון שנקלטה בהאזנת סתר; ידיעתם של המעורבים הישירים בפגיעה בדניאל פרטים שונים המתייחסים אליו; התשלומים הכספיים שהועברו למעורבים בפרשה; ובקשת המערער לבית המשפט לענייני משפחה לקבלת משמורת זמנית על בנו, שמונה ימים בלבד לאחר הפיצוץ, שכללה פרט חקירה מוכמן.

מקובל עלי כי לא כל ראיות החיזוק עליהן עמד בית המשפט הן בעלות משקל דומה, וכי ניתן למצוא לחלקן הסברים אלטרנטיביים (אף כי לרוב הסברים דחוקים ולא משכנעים). אך לא ניתן לדעתי להתעלם מהמשקל המצטבר של ראיות אלה כולן - עליהן אוסיף משלי - אשר בהצטברן יחדיו מהוות חיזוק משמעותי ובעל משקל משכנע לעדותו המפלילה של רמזי.

נוכח האמור ועל מנת שלא להטריח איני רואה צורך להאריך ולהתפלמס לגבי כל אחת מראיות החיזוק והספקות שהועלו לגביה על ידי שופט המיעוט בבית משפט קמא ועל ידי חברי, השופט עמית. אסתפק להלן בהתייחסות תמציתית לעיקרי הדברים.

a. ההרשעה באישומים 13-15 כחיזוק וכאספקלריה לבחינת מהימנות גרסת רמזי

9. בבחינת אמינות גרסתו של רמזי, לפיה המערער עמד מאחורי הפגיעות בדניאל, יש לתת את הדעת, בראש ובראשונה, להרשעתו החלוטה של המערער בעבירות מושא האישומים 13-15. המדובר בהרשעה, בין היתר, בקשירת קשר לרצח וניסיון כפול לשידול לרצח עד תביעה, וכן שידול לחבלה חמורה בדניאל. הרשעתו בעבירות אלה - עליה אינו מערער - מתייחסת לפעולות בהן נקט המערער חודשים אחדים לאחר האירועים המפורטים באישומים 4-6 מושא דיוננו, בעת שהיה נתון במעצר כחשוד בעבירות מושא כתב האישום. חשוב לענייננו לעמוד על פרטי הדברים שם בהיותם מקרינים במישרין, לדעתי, על שאלת מהימנות גרסתו המפלילה של רמזי מושא דיוננו. ואלה עיקרי הדברים, לפי סדרם הכרונולוגי:

אישום 15 - במהלך שהותו במעצר פעל המערער (יחד עם אביו, נאשם 4 בכתב האישום) במטרה לפגוע במי שסבר כי עלולים להעיד נגדו, כדי למנוע את העמדתו לדין. תחילה פנה המערער בכמה הזדמנויות אל פלוני (בדראן) והציע לו 100,000 דולר תמורת הדחת עדי התביעה, ובהם רמזי, והטרדתם, בכוונה למנוע ולהכשיל את החקירה נגדו ובמטרה להניא אותם - באמצעים פסולים שונים, בהם מרמה, הטעיה, איומים
--- סוף עמוד 90 ---

והפחדה - מלהעיד במשפט, ולהניעם להעיד עדות שקר או לחזור בהם מהודעות שמסרו בחקירה. בתמורה לכך, העביר אביו של המערער לבדראן, בידיעת בנו, במספר הזדמנויות סכומים מצטברים של כ- 100,000 ₪. בגין אישום זה הורשע המערער בעבירות: קשירת קשר לפשע, שיבוש מהלכי משפט, נסיון להטרדת עד, והדחה בעדות.

אישום 13 - בהמשך לכך, ניסה המערער לשדל אסיר ששהה עמו בבית המעצר לרצוח את עד המדינה א.א. באמצעות רעל מסוג ציאניד והביע נכונות לשלם בתמורה סכום נכבד לרוצח. אסיר אחר (ג.א.) ששהה עם המערער באגף והבחין בהתנהלות השניים, הציע למערער את שירותיו כמתווך לביצוע ההתנקשות. במקביל הוא פנה לרשויות בית הסוהר ומשטרת ישראל ויידע אותם בדבר תכניותיו של המערער, ואלו הנחו אותו לברר את כוונותיו של המערער ולהקליטו. בין המערער לבין ג.א התקיימו מספר מפגשים, במהלכם ניסה המערער לשדלו לרצוח את רמזי באמצעות מנת-יתר של סמים. המערער ביקש לרצוח גם את ניזאר (אביו של רמזי) וכן לחבול חמורות בדניאל. המערער הביע נכונות לשלם כל סכום עבור ביצוע העבירות. ג.א. מסר למערער את פרטיו של פלוני, שוטר סמוי שהתחזה לרוצח שכיר (המכונה איאד), והמערער העביר את פרטיו לאביו (נאשם 4 בכתב האישום) לצורך תשלום המקדמה. בהמשך לכך פגש אביו של המערער את השוטר הסמוי, מסר לו את סכום המקדמה ושוחח עמו על תכנית הרצח של רמזי. תכנית זו סוכלה על ידי משטרת ישראל. בסופו של דבר הורשע המערער בקשירת קשר לרצח וכן בניסיון לשידול - הן של ג.א והן של איאד - לרצוח את רמזי. כן הורשע בשיבוש מהלכי משפט ובניסיון לשידול לחבלה בכוונה מחמירה (בדניאל). המערער לא הורשע בגין הניסיון לשידול לרצח של ניזאר ושל עד המדינה, אותם לא קידם.

אישום 14 - לבסוף, המערער ואביו רקמו תכנית להפליל את רמזי ואת אביו ניזאר במטרה להגיע להסדר עם רשויות התביעה, במסגרתה יקבל המערער הקלה בעונשו ובתנאי שחרורו, וזאת בתמורה למסירת מידע על מיקומם של כלי נשק בחצר ביתם של ניזאר ורמזי. לקידום תכנית זו, פנה המערער ל-ג.א וביקש ממנו לרכוש עבורו כלי נשק ולהטמינם בחצר הבית של ניזאר ורמזי. סוכם, כי בתמורה לכך ישלם לו המערער, באמצעות אביו, 35,000 דולר. התשלום אכן בוצע אך בסופו של דבר הפעולה לא יצאה לפועל. בגין מעשיו אלה הורשע המערער בקשירת קשר לפשע ובעבירות בנשק.

--- סוף עמוד 91 ---

10. פעולות כמעט בלתי נתפסות אלה, בהן נקט המערער בהיותו במעצר, ואשר בגינם הורשע ואינו מערער, מקרינות - במישרין ובעוצמה - על מהימנות גרסתו של רמזי באשר לכך שהמערער הוא זה שהזמין את הפעולות לפגוע דניאל, ומחזקות מאוד גרסה זו. רוצה לומר: אם במצב דברים רגיל, וככל שאישומים 4-6 היו עומדים לבדם, הרי שגרסת רמזי - לפיה אדם נורמטיבי לכאורה, עורך-דין במקצועו (המערער), הזמין פגיעה פיזית חמורה בבן זוגה של גרושתו - הייתה נשמעת כדמיונית ולא אמינה, הרי שנוכח מעשי המערער לשידול לרצח של מי שעשויים להפלילו, נקיטת פעולות שונות להניאם מלהעיד, ויותר מכך - שידולו לפגוע שוב באותו דניאל עצמו, מקבלת גרסתו של רמזי חיזוק משמעותי.

11. הרשעתו של המערער במעשים מושא אישומים 13-15 מלמדת כי הוא בוחר לנסות לחסל עדי תביעה, או להפלילם ולהניאם מלהעיד נגדו בדרכים פסולות אחרות, במקום לנסות להפריך בדרכים מקובלות את עדותם המפלילה נגדו, שלגרסתו היא שיקרית.

התנהגות זו של המערער מעידה עליו שני אלה: ראשית, על הלך רוחו ועל נוהגיו של המערער בהתמודדות מול יריבים ומול קשיים. המערער אינו מהסס ואינו בוחל באמצעים, כולל הקשים והחמורים ביותר, לפגיעה ביריביו ובכל מי שעומד בדרכו. התנהגות זו מקרינה במישרין על סבירות ואמינות גרסתו של רמזי לגבי תפקידו של המערער בפגיעה בדניאל. ושנית, הרצון העז של המערער לפגוע ברמזי ובעדי תביעה נוספים ונכונותו לשלם "כל סכום" כדי למנוע את עדותם, מצביעים על תחושת אשמה כבדה, ומוכיחים שלכאורה יש בידי אלה בהם ניסה לפגוע (רמזי, ניזאר ועד המדינה) מידע מפליל עליו, כולל בנוגע לפגיעה בדניאל, אותו יקשה עליו להפריך בדרכים לגיטימיות.

על כן, הרשעתו החלוטה של המערער באישומים 13-15 מהווה, כשלעצמה חיזוק רב משקל (ואולי אף סיוע) לאמרותיו של רמזי ולגרסתו המפלילים את המערער ביחס לאישומים 4-6 מושא דיוננו. הרשעה זו צריכה גם להוות לדעתי את נקודת המוצא ואת והאספקלריה דרכה יש לבחון את מכלול הראיות בנוגע לפרשת הפגיעה בדניאל, לרבות שאלת אמינות גרסתו של רמזי ביחס לאישומים אלה.

ג. המניע של המערער לפגיעה בדניאל

--- סוף עמוד 92 ---

12. בית המשפט המחוזי מצא חיזוק משמעותי לגרסת רמזי בכך שלמערער היה מניע מובהק לפגוע בדניאל, בן זוגה של גרושתו, וזאת על רקע המאבק המשפטי הממושך ביניהם בענין המשמורת על בנו של המערער, וכן לאור רצונו של המערער לפגוע בדניאל משום שלטענתו זה התעלל (מילולית) בבנו. בית המשפט סבר כי בעוד שלמערער מניע ברור ומובהק כאמור לפגוע בדניאל, הרי שלרמזי לא היה כל מניע לפגוע בדניאל, והסברו הדחוק של המערער שהפגיעה בדניאל הייתה יוזמה פרטית של רמזי כדי לאיים עליו שלא יפגע במעמדם של רמזי ואביו במשרד, "אינו מחזיק מים". לדעת בית המשפט גרסה זו של הנאשם אינה סבירה גם בהעדר כל פרופורציה בין המטרה הנטענת לבין האמצעים הקיצוניים שננקטו, וגם השיחות בין ניזאר למערער לאחר מעצר רמזי אינן מתיישבות עם טענה זו (פסקה 192).

13. בפסק דינו מטיל חברי השופט עמית ספק בטיעון המניע כראיית חיזוק. לדעתו, אמנם היחסים בין המערער לגרושתו ולדניאל לא היו מהמשופרים, אך יש לבחון את המניע עובר לנקודת הזמן בה בוצעה העבירה. בענייננו, נטען, כי המערער אמנם העיד על עצמו כי חמש שנים קודם לכן, בשנת 2005, ביקש מניזאר לשבור לדניאל את הידיים והרגליים, אך לדעת חברי בחלוף

חמש שנים מאותו אירוע לא ניתן להצביע על עובדה ש"הציתה" את זעמו של המערער אשר תשמש כטריגר לפגוע בדניאל ב-2010, דבר המחליש את המניע המיוחס למערער (פסקאות 51 ו- 56).

14. בכל הכבוד, הטיעון כאילו כעסו של המערער על דניאל פג ואין ללמוד מהאירוע משנת 2005 על הלך רוחו בתקופה הנדונה, אינו יכול לעמוד, בהיותו נסתר על ידי המערער עצמו - הן בדבריו והן במעשיו, שאינם שנויים במחלוקת.

בדבריו כיצד? בחקירתו בנוגע לאישומים 13-15 הודה המערער כי כחמש שנים קודם לכן ביקש מניזאר למצוא מישהו ש"ישבור את הידיים ואת הרגליים לדניאל כהן", כלשונו, וזאת לדבריו לאחר שקרא דו"ח אבחון בעניין בנו שלא היה חיובי ולגרסתו "איבד את העשתונות". האם יחסו לדניאל השתנה מאז? על כך השיב המערער עצמו, כשנשאל אם התחרט על כך:

> "לא התחרטתי, אני עדיין מוכן לעשות לו את זה בעצמי. הבן אדם הזה התעלל בילד שלי, אני מוכן למות ושהוא יתפגר" (ת/1יז3 עמ' 65).

--- סוף עמוד 93 ---

ובמעשיו כיצד? עמדתי קודם על דבריו של המערער עצמו, חודשים אחדים בלבד לאחר האירועים מושא אישומים 4-6, אך המערער לא הסתפק בדיבורים וצירף מחשבה למעשה. כזכור המערער הורשע בהרשעה חלוטה במסגרת אישומים 13-15 גם בניסיון לשדל את האסיר ג.א. למצוא מישהו שיפגע בדניאל "וישבית אותו וישבור לו את הידיים והרגליים" (הודעת ג.א. מיום 28.6.2011).

נוכח אלה לא ניתן לומר כי המניע הוכח רק באשר לנקודת זמן שקדמה בחמש שנים לפגיעה בדניאל מושא האישומים 4-6. אכן יש להצביע על מניע עובר לנקודת הזמן בה בוצעה העבירה, אך הוכחה למניע עדכני זה קיימת כאמור בדבריו ובמעשיו של המערער עצמו.

15. יתרה מזו, דבריו ומעשיו אלה של המערער מלמדים כי מעבר למניע גרידא, רצונו של המערער לפגוע בדניאל קיבל לבוש אובססיבי ממש. המערער מנסה שוב ושוב לפגוע בדניאל. המערער לא הסתפק בפגיעה הקשה שנפגע דניאל מהמטען שהופעל במכוניתו, וחודשים ספורים אחר כך, כשהוא במעצר, הוא ביקש לשוב ולפגוע בדניאל ו"להשבית אותו", כלשונו. רצף אירועים זה, הכולל ייזום פגיעה בדניאל לפני ואחרי אירוע הפגיעה מושא הערעור, מהווה לדעתי חיזוק משמעותי ביותר לגרסת רמזי, כי גם האירועים מושא אישומים 4-6 היו ביוזמתו של המערער.

16. לעומת זאת, הניסיון לייחס, כמשקל נגד, מניע גם לרמזי לפגוע בדניאל, כאמצעי של איום והפחדה נגד המערער - אינו משכנע כלל. זהו בעיני ניסיון קלוש ולא מבוסס לייחס לרמזי מניע עצמאי לפגיעה בדניאל. רמזי עומת עם טענה זו של המערער ושלל אותה מכל וכל. הוא הסביר כי הוא וחבריו פגעו בדניאל - אדם "שאף פעם לא ראינו ואף פעם לא דיברנו אתו", לפי בקשתו של המערער, וכי אילו רצה לפגוע במערער "לא היינו מפוצצים מישהו שבכלל לא קשור" (תמליל חקירה מיום 1.6.2011, בעמ' 132).

ואכן, אין זה סביר כלל בעיני כי רמזי ישקיע סכומי כסף גדולים (ששולמו למבצעים), ומאמצים חוזרים ונשנים לפגוע בדניאל רק כדי להעביר מסר של איום למערער. איום כזה יכול היה לבצע "בחינם", פנים אל פנים עם המערער, או טלפונית (השוו עדות שרה, מזכירתו של המערער, לגבי הדברים שאמר לה ניזאר כי "את הילדים

--- סוף עמוד 94 ---

שלו לא מפטרים [ו]הוא הולך לדבר על זה עם גור" (עמ' 1575 לפרוטוקול). זאת ועוד, אין זה סביר כלל שאיום של רמזי על המערער ייעשה דווקא דרך פגיעה בדניאל, שהמערער ממילא חפץ לפגוע בו, ולא בפגיעה במי שיקר לליבו של המערער, כגון בנו או אביו ואימו, אשר לשלומם הביע דאגה עת נעצר. גם התשלומים הגבוהים ששולמו למבצעי הפגיעה בדניאל מתיישבים יותר עם דרך פעולתו של המערער, כעולה מדרך פעולתו מושא אישומים 13-15.

17. הנה כי כן, מחד גיסא - קיימים מצד המערער מניע חזק ומובהק ורצון אובססיבי לפגוע בדניאל; ומאידך גיסא - העדר מניע לרמזי לפגוע בדניאל, אותו לא הכיר כלל ולא היה לו כל סכסוך עמו. התוצאה המצטברת של שני אלה היא אפוא חיזוק משמעותי לגרסת רמזי, כפי שקבע בית משפט קמא.

18. כידוע, המניע אינו יסוד מיסודות העבירה, ואין צורך להוכיח קיום מניע מצד נאשם לביצוע העבירה. עם זאת, לקיומו או להעדרו של מניע עשוי להיות משקל ראייתי. אמת, מניע לבדו אינו ראיה ישירה ומספקת להוכחת אשמתו של נאשם; ברם, משהוכח קיומו של מניע מצד נאשם, ובמיוחד מניע מובהק כפי הדברים בענייננו, הוא מהווה ראיה נסיבתית בעלת משקל כחלק ממסכת הראיות להוכחת ביצועה של העבירה על-ידי הנאשם.

> "ככל שמדובר במניע כראיה לאשמה, או אז יכול שתהיה השלכה לקיומו, או להעדרו, כחוליה במסכת הראיות הכוללת, שיש בה להשפיע על הערכת משקלן... יש וקיומו של מניע, יהווה נדבך נוסף לראיות הנסיבתיות האחרות, ויחזק את המשתמע מהן. והיפוכם של דברים. העדר מניע יכול שיכרסם ביתר הראיות הנסיבתיות, ויפחית ממשקלן המצטבר" (ע"פ 3177/91 חייאב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 10 (26.10.1992).

וראו גם: ע"פ 728/84 חרמון נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(3) 617, 629 (1987); ע"פ 7386/96 יעקובוב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 13 (1.9.1998); ע"פ 10800/04 רומנצקו נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 26 (18.9.2006); ע"פ 8005/04 אברוטין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 27 (29.3.2007)).

ד. הודאה במעשים דומים (עדות שיטה)

--- סוף עמוד 95 ---

19. בית משפט קמא ראה בהודאתו של המערער, עליה עמדתי לעיל, בשני ניסיונות פגיעה דומים בדניאל - האחד, ב-2005, לפני האירועים דנן, והשני, חודשים אחדים אחרי האירועים דנן, בעת מעצרו - כחיזוק ממשי לגרסת רמזי לפיה המערער הוא שעמד גם מאחורי אירועי הפגיעה בדניאל מושא אישומים 4-6.

20. לדעתי, מדובר במקרה מובהק של "עדות שיטה", שמטרתה, כידוע, להוכיח את היסוד העובדתי של העבירה, לרבות הוכחת זהותו של המבצע. זאת, בין היתר, משום שבענייננו המעשים האחרים מהם נלמדת "השיטה" זהים למעשה לחלוטין לאישומים הנדונים (פגיעה בדניאל), והתרחשותם אינה שנויה במחלוקת ומעוגנת בהרשעה חלוטה (ראו למשל ע"פ 3372/11 משה קצב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקאות 332-335 (10.11.2011) והאסמכתאות הנזכרות שם). מכל מקום, בין אם נכנה זאת "עדות שיטה" ובין "הודאה במעשים דומים", כלשון בית משפט קמא, דומני שיקשה לחלוק על כך שמעשי המערער מושא אישומים 13-15 בכלל - וניסיון השידול לפגיעה נוספת בדניאל, בפרט, מקרינים בעוצמה רבה על המעשים המיוחסים לו בפרשת הפגיעה בדניאל מושא אישומים 4-6.

ה. הבקשה לבית המשפט למשפחה והפרט המוכמן

21. כ-8 ימים בלבד לאחר הפיצוץ במכוניתו של דניאל הגיש המערער בקשה לבית המשפט לענייני משפחה לקבלת משמורת זמנית על בנו בטענה כי סביבתו של דניאל מסוכנת לילד. ניתן לקבל את טענת המערער כי עצם הפניה מהווה אך "ניצול הזדמנות" כדבריו, ואולם הפניה גם מספקת ראייה נוספת (ככל שהיא דרושה) לאקטואליות של המניע של המערער לפגיעה בדניאל, עליו עמדתי לעיל.

בנוסף, הפניה לבית המשפט למשפחה כללה פרט חקירה מוכמן (הפעלת המטען שהוטמן תחת מכוניתו של דניאל על ידי שלט רחוק), שלא אמור היה להיות ידוע למערער או לכל אדם אחר שלא היה מעורב או מעודכן בהפעלת המטען. המערער טען כי פרט זה נמסר לו על ידי החוקר המשטרתי, אך זה הכחיש זאת בתוקף ובית המשפט קמא קבע כי עיון בתמליל החקירה תומך בגרסת החוקר (פסקה 162).

חברי השופט עמית מציין בפסק דינו כי אין לזקוף לחובת המערער את ידיעת הפרט המוכמן שכן זו יכולה להיות תוצאה של "ידיעה כללית", וכן כי אין חולק שמערער לא היה מעורב או מעודכן בזמן אמת בהפעלת המטען והדבר נודע לו רק

--- סוף עמוד 96 ---

למחרת היום, כשרמזי ונזאר הגיעו למשרדו לעשות "סולחה", ולכן אין בידיעה זו כדי להוכיח את מעורבותו. אכן, הסברים אלה אפשריים, ועל כן משקלו של חיזוק זה אינו רב, אך עדיין הגשת הבקשה וידיעת הפרט המוכמן מחזקים את החשד למעורבות המערער, ואת רכיב המניע כחיזוק כאמור, ומתיישבים היטב עם גרסת רמזי לענין זה.

ו. "הנתק התקשורתי" ו"תרגיל קישון"

22. רבות נטען ונכתב אודות "הנתק התקשורתי" בין המערער לרמזי במהלך התקופה של אירועי הפגיעה בדניאל, נתק שהסתיים למחרת פיצוץ המטען במכוניתו של דניאל. אני מתקשה לייחס משקל ל"נתק תקשורתי" זה כראיה להעדר מעורבותו של המערער בפגיעה בדניאל. אזכיר, כי אין טענה שהמערער היה מעורב באופן אישי בפעילות האופרטיבית של הפגיעה בדניאל, ואף לא שהיה מעודכן בזמן אמת בכל פעולה שננקטה. הוא הואשם והורשע בהזמנת הפגיעה בדניאל (קשירת קשר לפשע - חבלה בכוונה מחמירה), והרשעתו במעשי המבצעים בפועל (חבלה בכוונה מחמירה) הייתה מכוח דיני הקשר. מכאן שאין ב"נתק התקשורתי" במהלך פרק הזמן הלא ממושך של אירועי הפגיעה כדי לשלול או לסתור את שיוחס למערער.

לא למותר להוסיף, כי "נתק תקשורתי" בין מזמין פעולה לבין מבצעיה, אין בו, כשלעצמו, כדי להצביע על אי מעורבות המזמין, ולעתים אף ההיפך הוא הנכון. "משמעת קשר" היא דפוס פעולה אופייני בפעילות עבריינית. ואכן, במסגרת "תרגיל קישון", בהיות רמזי במעצר, הוקלטה בהאזנת סתר ביום 21.4.2011 שיחה של רמזי עם עד המדינה בה בתשובה לשאלת עד המדינה, האם שוחח עם המערער בנוגע לפעולות שביצעו, השיב רמזי: "אין טלפונים בינינו". ובתשובה לשאלה נוספת של עד המדינה, "אז איך אתה מדבר איתו" השיב: "בבית, במשרד" (תמליל השיחה ת/85א', שורות 296-298). רוצה לומר: העדר רישום שיחות בין רמזי למערער בטלפונים לגביהם נעשו מחקרי תקשורת, אינו מוכיח כשלעצמו העדר קשר בין השניים, ובוודאי שלא העדר קשר לא טלפוני.

23. אזכיר גם, כי באותה שיחה, בתגובה לחשש שהעלה עד המדינה בפני רמזי, כי המערער מתרועע עם החוקרים ועלול להפליל את רמזי בענין הפגיעה בדניאל, הגיב רמזי כך: "לא, זה לא ידבר...[לא ברור] הכל נופל נגדו, כל הסעיפים יהיו נגדו... לא, לא, אני חותם לך... (שם, שורות 66-68). ובהמשך, כשנשאל בנוגע למטען שהופעל נגד

--- סוף עמוד 97 ---

דניאל, השיב: "זה הוא, זה הוא ששלח. לא יכול שהוא ידבר [לא ברור]. הוא יש לו הרבה כסף" (שם, שורה 98). וכאשר נשאל על ידי עד המדינה: "אתה בטוח הוא גור. אתה סגור שהוא זה ששילם את הכסף?" השיב לו רמזי: "סגור.. מה הוא מפגר שידבר?". ומגיב עד המדינה: "יכול שהוא ידבר על מנת שיוציא יזכה את עצמו ואנחנו..." ועל כך מגיב רמזי: "איך הוא יזכה את עצמו אם זה קשור אליו... אין דבר כזה" (שורות 113-116).

בית המשפט סבר (אם כי בהקשר של אישומים 1-2) שלא ניתן לראות ב"תרגיל קישון" משום חיזוק לגרסת רמזי משום שאינה ממקור חיצוני לו (פסקה 32). איני סבור כך. דרישת החיצוניות, החלה לגבי ראיית סיוע, אינה חלה בהכרח לגבי ראיית חיזוק, אשר יכול שתנבע מן העדות העיקרית עצמה הטעונה חיזוק (יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 404-414 (מהדורה משולבת ומעודכנת תש"ע-2009) והאסמכתאות הרבות הנזכרות שם). לדעתי, שיחת "תרגיל קישון" היא ראיית חיזוק ממשית ובעלת משקל לענייננו, ובמיוחד כאשר מדובר בשיחה שנערכה בשלב בו רמזי טרם הפליל את המערער בהודעותיו במשטרה.

--- סוף עמוד 98 ---

ז. ה"סולחה" למחרת הפיצוץ במכונית דניאל

24. ובאשר ל"סולחה" בין המערער לרמזי מיד למחרת פיצוץ המטען במכוניתו של דניאל. זו מתיישבת עם הגרסה של רמזי שהמערער הזמין את הפגיעה בדניאל, וכי הוא הגיע למשרדו של המערער כדי לדווח לו על הפעולה.

יצוין כי בעימות שנערך בין המערער לרמזי, הודה המערער כי למחרת הפיצוץ הגיע רמזי למשרדו וסיפר לו על המטען, וכי הוא לקח את רמזי באותו ערב למסעדה מפוארת בנמל תל אביב (תמליל העימות מיום 1.6.2011, עמ' 64). מפגש זה מתיישב גם הוא עם גרסתו של רמזי ועשוי גם להסביר את מקור הידיעה של המערער לגבי הפרט המוכמן באשר לאופן הפעלת המטען שהתפוצץ במכוניתו של דניאל.

ח. השיחה הטלפונית בין המערער לרמזי - הספר "עם בוא הזיכרון"

25. לשיחה ב"תרגיל קישון" הנזכרת לעיל קדמה שיחה טלפונית אחרת, בין רמזי למערער, שהוקלטה גם כן בהאזנת סתר. המדובר בשיחה שתחילתה בין ניזאר לבנו העצור רמזי, ובמהלכה העביר ניזאר את הטלפון למערער. להלן קטעים מתמליל השיחה (ת/167):

"רמזי: מה המצב? מה העניינים?
נאשם: טוב, מה קורה?
רמזי: (צוחק) תראה, אם להגיד לך שהכל טוב אתה לא תאמין לי, אבל א... הכל בסדר [...] מה המצב, מה העניינים?
נאשם: סבבה.
רמזי: יהיה בסדר בסוף.
נאשם: כן?
רמזי: כן, ת... תראה, תמיד תהיה אופטימי, ככה אני
נאשם: אני אופטימי, אני אופטימי בשבילך, נו מה, אני רוצה כבר שיסתדר
רמזי: כן, לא, תראה, בוא נתחיל ככה, קודם כל יש לי כבר ספר, אני א... איכשהו הצלחתי להשחיל ספר, בלי שאף אחד יראה – זה כבר טוב.
נאשם: אז יש לך מה לעשות
רמזי: ומאוד נקשרתי לספר הזה, אני עוד אראה לך את הספר הזה
נאשם: אוקיי

--- סוף עמוד 99 ---

רמזי: זה נקרא עם בוא הזיכרון
נאשם: אוקיי.
רמזי: זה ספר מעניין מאוד
נאשם: טוב
רמזי: וזהו, יהיה בסדר".

בית המשפט קמא ראה בהתייחסות רמזי לספר "עם בוא הזיכרון" כאיום מרומז למערער, מאחר שאין לרמזי כל סיבה לשתף את הנאשם, בנסיבות בהן היה שרוי, ב"יומן הקריאה" שלו (פסקה 127 לפסק דינה של השופטת דותן).

אכן, ניתן לטעון, כגרסת חברי (פסקה 68), כי אין לייחס לשיחה זו חשיבות יתר, ויש לראות בה אך כשיחת חולין גרידא. אך לדעתי אין לכחד כי "פשוטו של מקרא" הוא שאכן מדובר ברמיזה מאיימת למערער שלא יפליל את רמזי, אחרת הוא יוכל להפלילו גם כן. קשה אחרת להבין את אזכור הספר ברצף השיחה הנ"ל ללא כל קונטקסט, וניתן אף לפקפק בכך שבהיותו במעצר מוצא רמזי ענין מיוחד בספר מעין זה (ספרו האוטוביוגרפי של פרופ' שאול פרידלנדר על שנות ילדותו בתקופת השואה). שיחה זו גם משתלבת היטב עם השיחה מושא "תרגיל קישון", עליה עמדתי קודם.

ט. סיכומם של דברים

26. נוכח כל המקובץ לעיל אני סבור כאמור כי אין כל עילה להתערבותנו בהכרעת דינו של בית המשפט קמא בנוגע לאישומים 4-6, ויש לדחות את ערעור המערער לענין זה. מסקנתו של בית המשפט כי אשמתו של המערער וכיוזם והממנן של הפגיעה בדניאל מבוססת היטב במכלול הראיות שהיו בפניו ובחיזוקים הרבים למסקנה זו במארג רחב של ראיות נסיבתיות תומכות.

27. כידוע, ערכאת ערעור לא תיטה להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שקבעה הערכאה הדיונית. כלל זה, המכונה "כלל אי ההתערבות", חזר ונשנה אין ספור פעמים בפסיקתו של בית משפט זה ואין צורך לפרט כאן אסמכתאות.

אמנם רמזי לא נחקר על עדותו, ולכאורה אין במקרה דנן יתרון לערכאה הדיונית על פנינו לענין קביעת מהימנות גרסתו, אלא שאין הדבר כך. אמנם רמזי לא נחקר אך יש לזכור כי בתיק זה התקיימו דיוני הוכחות רבים, שהתפרשו על פני תקופה

--- סוף עמוד 100 ---

של כשנה שלמה (פברואר 2012 עד ינואר 2013), בהן שמע בית המשפט עדים רבים, אשר לעדות חלקם יש השלכה ישירה על מהימנות עדותו של רמזי. על כן, התמונה הראייתית הכוללת שהייתה בפני בית משפט קמא היא שלמה יותר ובלתי

אמצעית ברובה לעומת זו שבפנינו.

זאת ועוד, הרשעת המערער באישומים הנדונים נבעה לא רק מאמון בגרסת רמזי, בצירוף ראיות החיזוק הרבות, אלא גם מהיעדר אמון במערער, שהעיד ונחקר בפני בית המשפט, ולגביו בוודאי חל כלל אי ההתערבות בקביעת ממצאי מהימנות של הערכאה הדיונית. כפי שכבר צוין, בית המשפט דחה מכל וכל את גרסתו (הכבושה) של המערער, כאילו מדובר היה ביוזמה עצמאית של רמזי, וקבע שמדובר ב"הסבר שאינו מחזיק מים" (וראו גם פסקה 8 סיפא לפסק דינה של השופטת אבניאלי).

28. מכל מקום, עמדתי באשר לדחיית ערעור המערער על הרשעתו באישומים 4-6 אינה מבוססת אך על כלל אי ההתערבות בהכרעת הדין של בית משפט קמא, אלא היא תוצר התרשמותי שלי מחומר הראיות, שהביאה אותי למסקנה כי הרשעתו של המערער בדין יסודה, והיא מעוגנת היטב בחומר הראיות, לרבות שורה ארוכה של חיזוקים, חלקם בעלי משקל משמעותי ביותר, המבססים היטב את מסקנת בית המשפט קמא.

29. אשר לערעור המדינה על קולת גזר הדין באישומים 13-15, אני מצטרף לדעתו של חברי, השופט עמית.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. בין חבריי נפלה מחלוקת עובדתית לעניין הרשעת המערער באישומים 4-6. לאחר שעיינתי בחוות דעתם של חבריי ובתום לא מעט התלבטות, מצאתי להצטרף לעמדתו של חברי השופט עמית, המציע לזכות את המערער מחמת הספק מן המיוחס לו באישומים אלה; זאת, לצד קבלת ערעור המדינה על העונש שהושת על המערער בגין הרשעתו באישומים 13-15.

--- סוף עמוד 101 ---

ב. חברי השופט עמית ערך כידו הטובה חריש עמוק בתיקים המורכבים שלפנינו, וכאמור מקובלת עלי התוצאה שאליה הגיע. אקדים ואציין, כי אין המערער מעורר אהדה כהוא זה; התנהלותו כעולה מן התיקים שלפנינו והדרך בה עבד עם ה"שחקנים" האחרים בפרשות שנדונו רחוקה מן המצופה מכל אזרח, קל וחומר מעורך דין בישראל. אך השאלות שלפנינו הן ראייתיות, וכבר בבית המשפט המחוזי נחלקו הדעות לעניין הרשעת המערער באישומים האמורים, מה שמצביע על קושי אינהרנטי מעיקרא. קראתי בתשומת לב רבה את דעתו החולקת של חברי השופט מזוז, אך נותר בלבי ספק – גם אם עמוס חשדות, אך עדיין ספק – נוכח נימוקי חברי השופט עמית.

ג. לגופם של דברים, כמו חברי השופט עמית, גם אני בדעה כי מעיקרא קשה לייחס לגרסתו של רמזי בחקירתו במשטרה משקל מכריע ולבסס עליה את הרשעת המערער באישומים אלה, חרף החשד הכבד העולה מהן כלפי המערער. חברי פירט בהרחבה את התנהלותו של רמזי בפרשה נשוא עניינו, וכן אחד לאחד את השקרים הרבים והמשמעותיים העולים מגרסאותיו השונות בהודעות המשטרה; בין אלה, ניכרת מגמתו להקטנת חלקו בפרשה תוך האדרת חלקם של אחרים, וכן ניכר רצונו הבולט "לסגור עסקה" עם המדינה תמורת מסירת מידע על המערער (פסקאות 36-37 לחוות דעתו של השופט עמית). בנוסף לכך, התנהגותו של העד רמזי – הסירוב להעיד – מדברת בעדה. כל אלה מובילים למסקנה כי מעיקרא אין לייחס משקל רב, מכל מקום שדי בו בהרשעה, להודעות רמזי במשטרה בכל הנוגע לאשמת המערער במיוחס לו באישומים אלה.

ד. סעיף 53 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971 קובע, כי "ערכה של עדות שבעל-פה ומהימנותם של עדים הם ענין שלבית המשפט להחליט בו על פי התנהגותם של העדים, נסיבות הענין, ואותות האמת המתגלים במשך המשפט". אמנם, כפי שציינתי בעבר, "בתי המשפט לדרגותיהם מתמודדים מדי יום ביומו עם עדויות והודעות שאינן מקשה אחת של אמת, ועליהם לחלץ את אותות האמת מתוך הראיות המוצגות בפניהם" (ע"פ 8591/10 נחום נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה ל' (2011); ראו גם ע"פ 2014/94 סאלח נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 624, 627-628 (1996)). ואולם, בעניינו נדמה כי בגרסתו של רמזי – אשר כאמור נמנע מלהעיד – חללי אמינות ברמה משמעותית, עד כי אותות האמת נוטים להיות אותות אי אמת ואינם ניתנים לחילוץ ברמה הנדרשת במשפט הפלילי, חרף חשד כבד.

--- סוף עמוד 102 ---

ה. חברי השופט מזוז בחוות דעתו המפורטת ושובת הלב הביא מספר דוגמאות שיש בהן, לטעמו, כדי לחזק את גרסת רמזי באשר להרשעת המערער במיוחס לו במסגרת אישומים 4-6. ואולם, לטעמי אין בכך – בכל הכבוד – די לביסוס הרשעתו של המערער באישומים אלה; דרישת החיזוק – ובעניינו, דרישת החיזוק הכפולה – היא דרישה חיצונית הנדרשת לשם הרשעת המערער על סמך הודעות רמזי, הן מכוח סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות, בהיות ההודעות הודעות חוץ, והן מכוח סעיף 54א(א), בהיותן עדות יחידה של שותף. ככזו, היא אינה מחליפה את הדרישה הפנימית הבסיסית למהימנות, דרישה הכרחית הקודמת לדרישת החיזוק:

> "סעיף 10א לפקודת הראיות בוודאי לא בא לאמץ את הכלל: 'כזה ראה וקדש', דהינו, כי בידי בית המשפט לאמץ את אמרת העד, ללא פקפוק, ללא בחינה, וכמקשה אחת, ורק לחפש 'דבר לחיזוקה'. טרם שיבקש 'דבר לחיזוק' על בית המשפט להשתכנע מעבר לספק סביר, כי הראיה שהורתה ולידתה מחוץ לכתלי בית המשפט, היא אכן ראיה מהימנת, בין כולה ובין חלקה" (ע"פ 6252/92 בשיר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 17 לפסק דינו של השופט גולדברג (1994)).

ובמלים אחרות, לא די בראיות מחזקות, כאשר אין בבסיס חומר הראיות ראיה שניתן לכנותה מהימנה דיה שאותה הן מחזקות. יתרה מכך, לטעמי, אף אם ניתן להעניק משקל מסוים – נמוך למדי בנסיבות – לגרסתו של רמזי באשר להרשעת המערער באישומים אלה, אין די בראיות החיזוק הקונקרטיות עליהן הצביע חברי השופט מזוז לבסס את הרשעת המערער מעבר לספק סביר. אכן, התלבטתי במיוחד באשר להתנהגותו של המערער בבית הסוהר לעניין אישומים 13-14, שלגביה מוחמר עונשו על-ידינו, ולכאורה מה ממנו יהלוך לקשור להרוג את הזולת, מה לי הכא מה לי התם. אלא שמנגד עומדת המסה הבעייתית של הראיות מפי רמזי, כאמור. כידוע, "מידת המהימנות הניתנת באימרה, קובעת את היקפו ומשקלו של ה'דבר לחיזוק'" (י' קדמי על הראיות – חלק ראשון 402 (תש"ע-2009) (להלן קדמי)); מכאן שבענייננו, נוכח המשקל הנמוך – כאמור, אם בכלל – שיש ליתן לגרסתו של רמזי, על ראיות החיזוק להיות משמעותיות במיוחד. דומני כי ראיות החיזוק עליהן מצביע חברי השופט מזוז אינן עולות כדי כך, והפסיפס הראייתי בכללותו מותיר איפוא ספק באשר להרשעתו של המערער באישומים 4-6. כפי שציינתי בעבר:

> "הספק עשוי לנבוע מהצטברותם של גורמים, שתוצאתם היא כי ידו של השופט רועדת בבואו לחתום
> --- סוף עמוד 103 ---
>
> על הרשעה' (ע"פ 10596/03 בשירוב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' ד(2) (2006)). רעדת היד היא שידורו של הקול הפנימי, אותו "אישון" – "איש קטן" שעליו דיבר השופט חשין בדנ"פ 3391/05 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 377, 477 (1997). סוף דבר, וכנהוג לומר, 'כאשר יש ספק – אין ספק' (ע"פ 7653/11 ידען נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' ט"ו (2012) (מתוך הקדמתי לספרו של י' ואקי מעבר לספק סביר – גמישות ההוכחה בדין הפלילי (תשע"ג-2013)).

בעניינו, מכל הטעמים שהובאו בפירוט כאמור בחוות דעתו של חברי השופט עמית, נותר לדידי ספק באשר להרשעת המערער במיוחס לו באישומים 4-6, ומחמת ספק זה עלינו לקבל את ערעורו לעניין אישומים אלה.

ו. אשר לכלל של "אמרת קושר במהלך הקשר ולשם קידומו" המהווה, לטענת המדינה, חריג לכלל הפוסל עדות שמיעה: כפי שציין חברי השופט עמית, נדמה כי כלל זה טרם נקלט בשיטת משפטנו, ולדידי, ומבלי לטעת מסמרות לעתיד לבוא, אין המקרה שלפנינו המקום ההולם לאמצו ולהחילו. כפי שציין חברי השופט עמית, שרויים אנו בעידן של מעבר מקבילות למהימנות, על מגמה זו אין מחלוקת של ממש, ולטעמי מדובר, ככלל, במגמה ראויה (ראו ע"פ 500/77 עומרי נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(1) 681, פסקה 6 (1979); ע"פ 7293/97 ז'אפר ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(5) 460, 473 (1998) (להלן עניין ז'אפר); דנ"פ 4390/91 מדינת ישראל נ' חג' יחיא, פ"ד מז(3) 661, פסקה 5 לפסק דינו של הנשיא שמגר (1993)); כך התפתחו עם השנים החריגים השונים לכלל הפוסל עדות שמיעה, וכך גם בא לעולם, בין היתר, סעיף 10א לפקודת הראיות אשר מכוחו הוגשו הודעותיו של רמזי (ע"פ 141/84 מדינת ישראל נ' טובול, פ"ד לט(3) 596, 600-601 (1985); א' הרנון "ארבעים שנה לסדר-הדין ודיני ראיות במשפטים פליליים משפטים יט 703, 716-717 (תש"ן)). קשה לחלוק על כך שבמגמה זו של מעבר מקבילות למהימנות יש כדי לסייע לבית המשפט הדיוני להגיע לקרבה ככל הניתן לתמונת אמת של אשר אירע בתיק שלפניו; זאת, לאחר בחינת מהימנות הראיות המובאות בפניו, תוך מתן משקל הולם לאופן בו התקבלו. לדובב שפתי ישנים אספר, כי כשנתמניתי לבית המשפט המחוזי ב-1995, וקוששתי עצות משופטים ותיקים, אמר לי השופט (לימים הנשיא) ד"ר יעקב צמח ע"ה, "זכור רק כלל אחד; אל תעסוק הרבה בקבילות, התמקד במשקל הראיה".

--- סוף עמוד 104 ---

ז. ואולם, גם לזאת גבולות, כמובן. הכלל האוסר עדות מפי השמועה עודנו כלל בסיסי בשיטת משפטנו. טעמו העיקרי בכך שהעד המוסר דבר מה מפי השמועה אינו יכול לערוב כי הדברים אכן אירעו ולכן אינו יכול להיחקר בחקירה נגדית על אמתותם; בתוך כך, חשש מרכזי הוא כי האדם אשר מסר את המידע הראשוני, אשר אינו מעיד במשפט, אינו מהימן מעיקרא, ולכן לא ניתן לסמוך על שאמר (עניין ז'אפר, בעמ' 468; קדמי, בעמ' 551-552). המשפט העברי אף הוא אינו מקבל "עד מפי עד" (משנה סנהדרין ל"ז, א'; רמב"ם סנהדרין י"ב, ג'), למעט חריגים כמו בדיני משפחה כדי לסייע לאשה (רמב"ם גירושין י"ב, ט"ו; י"ג, ח', כ"ט; ראו גם ר' יעקובי "התרשמות ישירה של שופט, עדויות ותחליפים" פרשת השבוע (א' הכהן ומ' ויגודה עורכים), בראשית, 47, 50-51). וכמה יפים דברי הרמב"ם בהלכה כ"ט שם "אל יקשה בעיניך שהתירו חכמים הערוה החמורה... ועד מפי עד... לפיכך הקלו חכמים בדבר זה ... כדי שלא תישארנה בנות ישראל עגונות"; ראו גם א' שוחטמן, סדר הדין בבית הדין הרבני (תשע"א), ב', 817, 873. כן הקלו חכמים בדיני ממונות לעומת דיני נפשות; להבחנה בין דיני ממונות לנפשות ראו הרב מ' בריס "מבוא להלכות עדות: כללים נוקשים ושכנוע הלב – עיון בשיטת הרמב"ם" משפטי ארץ ב' (תשכ"ה) 43; ראו גם השופט צבי טל "על פי שניים עדים בדיני ממונות" עלון השופטים על שם השופט ברוך 32, ע' 227 (2013).

ח. מכל מקום, החריגים שנקבעו במשפט הישראלי לעניין זה נקבעו במשורה, כל חריג וטעמו עמו. החריג שמבקשת המדינה בנידון דידן לאמץ בשיטת משפטנו, מבוסס, כך נדמה, על ההנחה כי בין קושרי קשר ישנם יחסי אמון מסוימים, ומכאן יש להניח כי יאמרו אמת זה לזה, ולכן יש לקבל את אמרת מי מהם לחברו, "במהלך הקשר ולשם קידומו", כחריג לכלל האוסר עדות שמיעה. אלא שקשה למצוא היגיון חד-ערכי בהנחה כי דווקא במצב עניינים זה של קשירת קשר, אשר עלול גם להוות כר פורה לשקרים הדדיים, מתוך חשדנות בין הקושרים, תיחשב אמרת קושר אחד לחברו כחריג לכלל האוסר על עדות מפי השמועה. מכל מקום, עניינו שלנו אינו – כך סבורני – המקום לאמץ לראשונה כלל משפטי זה, שעה שהחשש כי הדברים נמסרו מעיקרא מפי אדם שאינו אמין אינו חשש בעלמא; זאת משמצאנו כי גרסאותיו של רמזי אינן מהימנות מעיקרא, או לכל היותר מידת מהימנותן מועטה. לא ניתן איפוא לקבל כראיה את המידע שמסר עבדי שנמסר לו לטענתו על-ידי רמזי. בנוסף לכך, כפי שציין השופט עמית, ידוע לנו כי רמזי הנחה את עבדי לשקר לעד המדינה, שגם הוא חלק מקשירת הקשר, בדבר מזמין הפגיעה בכהן, בן זוגה של גרושת המערער. סוף דבר, ההנחה כי

--- סוף עמוד 105 ---

דווקא בין קושרי קשר ישררו יחסי אמון וכבוד המצדיקים חריגה מדיני הראיות הרגילים נראית על פניה מוקשה, ומכל מקום כך בענייננו הקונקרטי, ועל כן קשה להלום את עדותו של עבדי לעניין זה בהיותה עדות מפי השמועה.

ט. מקובל עלי המוצע על-ידי חברי השופט עמית לעניין העונש. יהא כלל זה נקוט בידינו: קשירת קשר לרצח וניסיון לשידול לרצח (ובעניינו הצטרפו עבירות נוספות בהקשר זה) הן כאלה שהעונש עליהן צריך להיות ברמה מחמירה מאוד של ענישה; קדושת חיי אדם, אליה נדרש חברנו השופט מזוז בע"פ 3344/14 וידבסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.7.2015), ועליה רוב מלים אך למותר, לא רק מכתיבה זאת אלא זועקת זאת. לכן, בכל הכבוד, המתחם העונשי שקבע בית המשפט קמא לאישומים 13-15 נמוך משמעותית מן ההכרח הנורמטיבי, גם בהתחשב בתג העונשי שקבע המחוקק ואליו נדרש חברי. בשקלול הייתי מעמיד את המתחם במקרה דנא בין 4 ל-8 שנות מאסר באישומים אלה. הקלות המדהימה שבה נכון היה המערער (המשיב לעניין זה) "לארגן" את חיסול הזולת מצביעה על מסוכנות המצדיקה חומרה ניכרת בעונש, אף אם בנסיבות לא ימוצה הדין.

י. מן הטעמים האמורים, וכן מהטעמים הנוספים המפורטים בחוות דעתו של השופט עמית, מצטרף אני כאמור למסקנתו לפיה יש לזכות את המערער מחמת הספק מן המיוחס לו במסגרת אישומים 4-6, ולקבל את ערעור המדינה על העונש שהושת על המערער בגין הרשעתו באישומים 13-15.

המשנה לנשיאה

הוחלט ברוב דעות השופטים א' רובינשטיין וי' עמית, וכנגד דעתו החולקת של השופט מ' מזוז, לזכות את המערער מחמת הספק מאישומים 4-6.

הוחלט פה אחד להחמיר את עונש המאסר בפועל שהושת על המערער בגין אישומים 13-15 כך שיעמוד על 66 חודשים חלף 24 חודשים שנגזרו על ידי בית משפט קמא.

--- סוף עמוד 106 ---

התוצאה האופרטיבית היא, כי חלף 8 שנות מאסר בפועל שהושתו על המערער על ידי בית משפט קמא, יעמוד רכיב המאסר בפועל בגזר הדין על 66 חודשים.

ניתן היום, ד' בכסלו התשע"ו (16.11.2015).

המשנה לנשיאה ש ו פ ט ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח עכב 14072530_E07.doc
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il
י' עמית 54678313-7253/14
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן